

Z veliko blišča, pa bolj malo konkretnih dogovorov se je končalo v Londonu zborovanje voditeljev sedmih najbolj razvitih industrijskih dežel kapitalistične sveta, na katerem so uspeli doseči soglasje le glede tistega, kar že prej ni bilo sporno.

Predsednik ZDA Carter, Francije D'Estaing, zahodnonemški zvezni kancler Schmidt, italijanski premier Andreotti, predsednik japonske vlade Fukuda, ka-

Kako uresničiti načela

nadski premier Trudeau in gostitelj, britanski premier Callaghan so kdove katerič že znova poudarili, da je svet soodvisen, da je treba odpraviti inflacijo, brezposelnost in da ni mogoče v nedogled trpeti naraščajočega prepada med razvitimi in nerazvitimi - toda vse te in druge lepe besede so zgolj načela, s katerimi se sicer vsi strinjajo, za katera pa nihče ne ve povsem natanko, kako bi jih bilo mogoče uresničiti. Tudi topot so prevagali nacionalni interesi in različni pogledi na skupne probleme.

Resda so državniki srečanje v Londonu izrabili tudi za boljše medsebojno spoznavanje (zlasti z novim ameriškim predsednikom Jimmyjem Carterjem), toda če tudi to damo nad črto balance, ostane pod njo bore malo otipljivega in za vsakdanjo rabo res primernege.

Ugotovitev, da je svet v tesni soodvisnosti in da vsi živimo na isti ladji, je kajpak dramatična, toda v Londonu je svet ni slisal prvič. Tisto, kar bi edino lahko pomenilo resničen napredek, denimo konkretni dogovori o tem, kako bi veljalo naprej - tega v Londonu niso mogli opraviiti.

Tako ostaja samo upanje, da je bil ta sestanek, če ne

že kaj drugega, pa vsaj spodbuda za prizadevanja razmišljanja v tej smeri in da se bo vsaj kakšen njegov odmev slišal tudi na še vedno trajajoči pariški konferenci med predstavniki razvitih in nerazvitih držav.

Pri tem pa naravnost bode v oči dejstvo, da so vsi po vrsti sedanje hude ekonomske zadrege sodobnega kapitalističnega sveta povezovali z možnimi političnimi posledicami znotraj tega sveta, kar samo po sebi bolj kot karkoli drugega govori, da se razviti zavedajo krute resnice in slabosti današnjega mednarodnega gospodarskega trenutka. To pa je dejstvo, ki ga nerazviti in še posebej nevrščeni že leta in leta dopovedujejo predstavnikom teh istih dežel, ki so se konec minulega tedna zbrali v Londonu.

SE VEČ ISTEGA

V začetku tega in konec minulega tedna sta avstrijski zunanji minister Pahr in koroški deželni glavar Wahner mnogim že prej slišanim posrednim ali neposrednim pritiskom na koroške Slovence dodala še nekaj novega.

Obe njuni izjavi, objavljene v tisku, predstavljata nadaljevanje celovitih prizadevanj vodilnih avstrijskih krogov, da bi se izognili izpolnitvi obveznosti, ki izvirajo iz 7. člena avstrijske državne pogodbe. Pri tem sta še mimogrede ošvrknila Jugoslavijo, ki da „noče sodelovati s sosedi“.

Tako je Wagner ponovil Pahrovo tezo, da osrednji organizaciji koroških Slovencev nimata pravice predstavljati svoj narod v Avstriji - hkrati pa obtožil SR Slovenijo, da ne kaže zanimanja za sodelovanje v delovnem združenju dežel z območja vzhodnih Alp.

J. ČUČEK

PREDSEDNIK GVAJANE PRI TITU - Pogovori med predsednikom SFRJ Josipom Brozom Titom in predsednikom kooperativne republike Gvajane Arthurjem Chungom ter njunima sodelavcema so se začeli v ozračju prijateljstva in zaupanja, zavedajo pa vse najpomembnejše mednarodne politične in ekonomske teme ter dvostransko sodelovanje. Predsednik kooperativne republike Gvajane Arthur Chung je dopotoval na večdnevni uradni in prijateljski obisk v Jugoslavijo. Na sliki: gost in njegov gostitelj v Beogradu. (Telefoto: Tanjug).

Novo oblikovanje kmetijskih cen

Kako bo po prvem juliju, ko bodo odpravljene premije - Predlog kompenzacij

Sredi tega leta bodo nastale večje spremembe pri oblikovanju odkupnih cen živine in nekaterih kmetijskih pridelkov. Premije bodo odpravljene. Ali bodo kmetovalci dobili za prodane stvari toliko manj? Ne. Prodajalci mesa, mleka, moke in nekaterih izdelkov bodo dobivali nadomestilo za del cene prodanega blaga, zato naj bi za živino, mleko in žito plačevali približno toliko več, kot so kmetovalci dobivali na račun premij.

Zvezni izvršni svet je že sprejel predlog dogovora o nadomestilih. Potrditi ga bodo morale republike in pokrajini, da bi bil enoten za vso državo. Po tem predlogu bodo delovne organizacije, ki prodajajo sveže meso v svojih mesnicah ali s posredovanjem druge trgovine porabnikom, dobile za vsak kilogram govedine 3,15 din nadomestila, junetine 6,30 din, teletine 6 din, svinine 3,95 din, ovčetine 3,20 din, jagnjetine 4,40 din in piščanjčjega mesa 2,40 din.

Nadomestilo za 1 kg sveže junetine bo v celoti pokrilo 3 din sedanje premije za 1 kg žive teže živali, ki jo bodo dobivali živinorejci še do konca junija. Klavnice in kmetijske organizacije bodo torej lahko plačale za mlado pitano živino toliko, kot znese zdaj cena skupno s premi-

vali nadomestilo, bo jasno, da podpira porabnike, ki naj dobijo živila po nižjih cenah od stvarnih.

Enako bo veljalo za pšenico. Slovenski kmetovalci je sicer ne prodajo veliko. Povedati pa velja zaradi sistema. Odkupna cena bo enaka lanski skupno s premijo. Plačati jo bodo morali mlinci in drugi odkupovalci. Zaradi tega pa ne bodo smeli podražiti moke, temveč bodo dobili za vse tipe prodane pšenične moke po 51 par nadomestila za 1 kg.

Proizvajalci gnojil bodo dobivali nadomestilo za 20 odstotkov določene cene, da jih ne bi podražili.

Prvi julij, ko bodo odpravljene premije, torej ne bi smel povzročiti bistvenih razlik pri odkupnih cenah in gnojilih, seveda če bodo republike in avtonomni pokrajini do takrat potrdile predlagani dogovor. Ni pa niti jamstva, da bi odkupne cene ostale prav take, kot so zdaj. Nekateri odkupovalci bodo morda poskušali ob taki spremembi izboljšati svoje razmere. Zato bo treba pospešiti uveljavljanje dohodkovnih odnosov z živilsko industrijo.

TELEGRAMI

AMSTERDAM - V Amsterdamu se je začelo sojenje nacističnemu vojnemu zločincu Pietru Mentenu, ki je obtožen vojnih zločinov v od nacistov okupirani Vzhodni Evropi. Primer Menten so proučevali tako sovjetski kot nizozemski pravniki.

Takoj ko so mu dovolili govoriti, je Menten dejal, da ima „24 razlogov, na osnovi katerih bi lahko svoje sodnike proglasil za neprimerne“.

Po nizozemskih zakonih lahko Mentena obsodijo na smrt.

HAIFA - V.d. izraelskega premiera Simon Peres je izjavil, da mora Izrael sestaviti lasten mirovni načrt za Bližnji Vzhod, če noče, da mu ZDA vsilijo svoj načrt. Na nekem predvolilnem zborovanju v Haifi je Peres dejal, da je modro domnevati, da bodo ZDA za obnovljeno ženevsko konferenco pripravile svoj načrt.

MAZARA DEL VALLO - Italijanska mornarica je poslala ladje in helikopterje patrolirati nad Sicilsko ožino v Sredozemskem morju. Med Italijo in Tunizijo se je namreč vnela „ribiška vojna“, saj so Tunizijci večeraj zaplenili štiri sicilske ladje. Ribiči so bili prisiljeni odpluti v neko tunizijsko pristanišče, ker so ribarili v tunizijskih vodah.

Oblasti na Siciliji so sporočile, da so streljali s tunizijskih ladij, vendar v zrak in da ni ranjen noben italijanski ribič.

BANGKOK - Trije pripadniki tajskih uporniških čet so padli, več jih je ranjenih, ko so se davi spopadli z vladnimi četami v tajski pokrajini Nakhon na severovzhodu države. Vojaški krogi v Bangkoku so priznali, da so imeli vladni vojaki enega padlega vojaka in osem ranjenih.

DUNAJ - Pri dunajskem donavskem prekopu v predmestju je v ponedeljek razneslo 250 kilogramov težko letalsko bombo, ki je po izsledkih policije tu ostala še iz druge svetovne vojne. Pri eksploziji ni bil nihče ranjen, vendar je - kot poročajo - veliko kamenje, v polmeru 150 metrov od središča eksplozije.

JOŽE PETEK

Iz zadnjega PAVLIHE

IZBOLJŠANJE USLUG

Številna praznovanja v aprilu in maju nas ne morejo odvrniti od delovnih nalog, ki so ta trenutek pred nami, res pa je, da se marsikdo že spogleduje tudi s poletnimi počitnicami.

Vsemu navkljub pa nas čaka še veliko obveznosti. In še nekaj bo držalo: poleg manifestativnosti morajo imeti naši prazniki predvsem delovno obeležje. Samo tako bodo

Delo je merilo

nekaj veljali, le tako bodo imeli svoj smisel. Delo pa je tisto, ki ga najbolj potrebujemo. Delo, ki lahko in ki zmore spreminjati določila zakona o združenem delu v prakso, ki lahko domala edino zviša našo storilnost.

Nič nam ne bo pomagalo govorjenje, če ne bo vsak med nami poprijel za delo, ki mu je zaupano. Še bolj resno, še bolj zagnano.

TITO V SLOVENIJI

Predsednik republike Tito je končal obisk v Sloveniji in odpotoval v Beograd. V času bivanja v Sloveniji se je udeležil slavnostne seje CK ZKS ob štiridesetletnici ustanovnega kongresa KPS: prisrčno so ga pozdravili v svoji sredini v vojašnici „Staneta Žagarja“ v Kranju: spregovoril je tudi na Joštu, kjer je skupaj s številnimi obiskovalci proslavil mednarodni praznik dela.

POMANJKANJE VAGONOV?

Največji jugoslovanski proizvajalec osebnih avtomobilov je sporočil, da je prišlo do zastoja pri dobavi osebnih vozil zaradi težav

pri transportu. Bojda je zmanjkalo železniških vagonov. Je podražitev že na pomolu?

SREČANJE NARODNOSTI

V Lendavi je bilo srečanje predstavnikov narodnosti iz Avstrije, Italije, Madžarske, Slovenije in Hrvaške. Poudarili so, da v nasprotju z asimilacijskimi težnjami drugod, pri nas ni bilo nikoli dvoma o tem, ali bi narodnosti ohranili.

ZASEBNA PRAKSA

Komisija za vloge in pritožbe SRS ni podprla predloga, ki se zavzema za ponovno uzakonitev zasebne prakse v zobozdravstvu. Pri tem se je komisija oprla tudi na stališče slovenskega zdravniškega društva, da je namreč prihodnost uspešnega zobozdravstva le v socializaciji medicine v najširšem smislu, ukrepati pa bo potrebno tudi tako, da bomo čimprej odpravili polletno čakalno dobo v zdravstvenih ambulantah.

ZRAŠČENOST

„Bistvena za vlogo ZK v naši družbi je njena zraščenosť z delavskim razredom, kateremu ni in nikoli ne sme biti nekakšen nezmotljivi razsodnik ali celo oblastniška elita, ki bi odločala o rezultatih njegovega dela ali mu predpisovala, kaj mu je in kaj mu ni v korist“ - je poudaril v svojem pozdravnem nagovoru sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc ob pričetku dela znanstvenega posvetovanja o dialektiki razmerja med delavskim razredom in njegovo revolucionarno avantgardo, ki je bilo te dni v Portorožu, organiziral pa ga je marksistični center pri CK ZKS.

MILAN MEDEN

PLEMENI V POZDRAV PRAZNIKU — Na predvečer 1. maja so po gričih in hribih Dolenjske zagoreli kresovi. Star običaj, ki je že tonil pozabo, se je letos poživil, saj toliko kresov že zlepa ni bilo. Na sliki: kres na Roku pri Novem mestu, kjer so krajanje Regerče vasi pripravili proslavo. (Foto: M. Markelj)

ZVESTI DELU REVOLUCIONARJA — 6. maja so v Podzemlju poimenovali osnovno šolo po agronomu, revolucionarju in organizatorju Društev kmečkih fantov in deklet Janezu Marentiču, udeležencu ustanovnega kongresa KPS na Čebinah. Proslave so se udeležili tudi predstavniki Jugotehnike, pokrovitelja šole.

VODOVOD V GORJANSKE VASI — Mladinci osmih razredov stopiške osnovne šole so v nedeljski delovni akciji odstranjevali kamenje pri kopanju vodovodnega rezervoarja v Velikem Orehku. Z dograditvijo rezervoarja bo po cevi, ki je do tu že položena, pritekla voda v veliko podgorskih hiš. (Foto: J. Pavlin)

SE LE PREMIRA? Ljudje v trebanjski in sevniški občini nestrno pričakujejo obljubljeni začetek del pri modernizaciji ceste od Mokronoga proti Boštanju. Te dni so se delavci Zavoda za raziskavo materialov lotili geoloških del na delu ceste med Tržiščem in Jelovcem. (Foto: Železnik)

PLINSKA NAPRAVA IZ KANIŽARICE
V soboto, 7. maja, je predstavnik društva strojnih inženirjev v Kanižarici gostom, med katerimi je bil tudi podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije Rudi Babič, opisal dosedanje uspehe pri izdelavi plinske naprave za pogon motorjev z notranjim izgorovanjem. Proizvodnja te naprave naj bi stekla v Kanižarici čez dve leti. Preizkus dveh prototipov, ki ju je po načrtih skupine za inventivno dejavnost pri Društvu strojnih inženirjev izdelala semiška Iskra, je bil nadvse uspešen. Več o tem v prihodnji številki.

Sejmišča
BREŽICE — Na sobotni sejmu so rejci prignali 772 prašičev, od tega jih je bilo le 19 starejših od tri mesece. Prodali so 574 prašičev po 40 dinarjev kilogram žive teže ter 12 prašičev po 23 din kilogram žive teže.
NOVO MESTO — Cene goveji živini in prašičem se na zadnjem sejmu v ponedeljek niso kaj bistveno spremenile. Rejci so od 613 prignanih prašičev prodali 357, in sicer po 640 – 900 din živali, v starosti od 6 do 12 tednov, ter po 910 – 1400 din, v starosti od 3 do 5 mesecev. Od 33 glav prignane goveje živine so prodali 22 glav. Vole so prodajali po 16 – 20 din kilogram žive teže, krave po 12,50 – 15 din kilogram ter junce in telice po 14 – 19 din kilogram žive teže.

Bo za Kanižarico zmanjkalo sape?

Druga faza sanacije kanižarskega rudnika poteka uspešno, saj je bila konec prejšnjega tedna voda izčrpana že do kote minus 107, se pravi, da je do dna manjkalo le še osem metrov. Zalatih je sicer še nekaj kotanjastih predelov v višjih legah jame, vendar to ne bo taka ovira, da izčrpanja ne bi končali celo pred rokom.

Kljub temu pa kanižarski delavci s tesnobo pričakujejo naslednje dni, kajti celostna rešitev financiranja sanacije rudnika še sedaj, več kot leto dni po vdoru vode v jamo, ni rešena. Premostitveni kredit iz republiških skupnih rezerv v znesku 21.927.000 dinarjev so v glavnem že porabili za zapiranje vdornega mesta vode, izčrpanje in za nakup nujne opreme za ta dela.

Za nadaljevanja sanacijskega programa, se pravi za čiščenje in usposabljanje jamskih prostorov, potopljene opreme in nakup nove opreme, bi potrebovali 17 milijonov dinarjev. Ta denar pa ni zagotovljen. Spet so se obrnili na republiške rezerve, vendar se v Kanižarici zavedajo, da po tej poti ne bodo rešili problema, tudi če jim odobrijo posojilo. Jasno je, da že tako prizadeti kolektiv ne bo mogel vračati teh premostitvenih kreditov, zato so dali zahtevek za celovito rešitev financiranja sanacije

rudnika na interesno skupnost elektrogospodarstva ISE.

Da bi kolektiv kanižarskega rudnika mirneje zrl v prihodnost, bi moralo biti za sanacijo zagotovljenih skupaj 74.912.000 dinarjev (v tej vsoti je zajeto tudi vračilo dosedanjega premostitvenega kredita republiškim skupnim rezervam). Od tega odpade na sredstva za obnovo rudnika (osnovna sredstva) 55.912.000 din, 5 milijonov na obratna sredstva, 14 milijonov pa na stanovanjsko gradnjo.

Število zaposlenih se je po nesreči zmanjšalo od 425 na 340, se pravi za 85 delavcev, v glavnem rudarjev in delavcev pri proizvodnji premoga. Da bi po obnovitvi proizvodnje dobili v Kanižarico potrebne delavce, morajo zagotoviti kakih 30 družinskih stanovanj. Sicer pa je bilo stanovanjsko vprašanje v tem kolektivu vseskozi zelo pereče.

Če financiranje nadaljnjih del za sanacijo rudnika ne bo rešeno hitro in učinkovito, se kaj lahko zgodi, da bodo morali prenehati delati, kar bi občutno podražilo sanacijo, da o tem, da bi med zaposlenimi nastal pravi preplah, sploh ne govorimo. Z ustavitvijo del bi bili ob kruh tudi vsi delavci.

A. BARTEJ

gospodarska kriza, naraščanje cen reprodukcijskega materiala, zlasti pa zavrti izvoz mesa, kmetijstva niso tako zamajali, kot bi ga lahko. Kot dokazuje posebno poročilo, ki ga je te dni dal v obravnavo zvezni izvršni svet, je denarna pomoč iz proračuna federacije pri nas preprečila krizo; kmetijstvo je v teh treh letih, odkar izplačujejo kompenzacije in regres, celo napredovalo, kupci kmetijskih pridelkov pa niso bili huje prizadeti. Če smo zapisali „curljala“, smo imeli v mislih predvsem posameznika, ki je bil deležen pomoči. V celoti je zvezni proračun vendarle izplačal velike denarje: lani skoraj štiri in pol nove milijarde, za letos pa sta (za prvo polovico leta) rezervirani dve.

Lani se je za tretjino povečal odkup živine, poraba govedine pa se je zvečala za 3 kilograme.

Ta denarna spodbuda je pripomogla, da se je pridelek pšenice povečeval povprečno kar za 40 odstotkov na leto, pridelki soje so se počevterili, poraba umetnih gnojil je kljub podražitvam surovine ostala na isti ravni (a je žal še vedno na zadnjem mestu med evropskimi državami!), povečala sta se odkup in poraba mesa, pa tudi mleka. Pokola živine, ki so ga nekateri napovedovali, ki so se zaprla uvozna vrata Evropske gospodarske skupnosti, ni bilo, čeprav seveda težav ni manjkalo in jih še vedno ne manjka. Sicer pa vemo: s cenami bo nezadovoljstvo vse dotlej, dokler bomo imeli v večini tako razdrobljeno, majhno, drago kmetijsko proizvodnjo.

M. LEGAN

Pokola le ni bilo

Zvezna blagajna bo za jugoslovanske proizvajalce umetnih gnojil, rejce živine ter pridelovalce pšenice, soje, kravjega in ovčjega mesa odprta še do 30. junija letos. Najkasneje do tega dne mora biti namreč sprejet zvezni zakon o kompenzacijah in regresih (nadomestilih in popustih za kmetijstvo), ki bo na novo urejal denarno pomoč kmetijstvu in za katerega kmetijci upajo, da bo vsaj tako radodaren, kot je bil dosedanj način pomoči.

Tudi doslej je družbena pomoč v obliki nadomestil in popustov kmetijstvu bolj curljala, kot pa lila, vendar je — o tem zdaj ni več dvomov — bistveno pripomogla, da svetovna

Kmetijski nasveti

Se zastrupljamo s hrano?

Ob vsesplošnem, tudi nestrokovnem modrovanju o nevarnostih, ki pretijo naravnemu okolju, so često omenjeni tudi kemični pripravki za varstvo kmetijskih rastlin. Ljudje so, ne da bi globlje poznali dejstva, vznemirjeni ob misli, ali se morda ne zastrupljajo z vsakodneвно hrano, ki jo uživajo. Kaj je res in kaj ni, bomo skušali na kratko pojasniti v pričujočem zapisu.

Dejstvo je, da doslej ni bil zanesljivo dokazan še noben priki zastrupitve ljudi s hrano, katere sestavni del so bili pripravki za varstvo rastlin. Res pa je, da nekatere kemične snovi po in z njimi v človeško telo. Tak je zdaj že prepovedani DDT, kemični pripravek, ki je naredil človeštvu toliko koristi kot malokateri drug izum.

Razen DDT pa so še nekateri drugi pripravki, ki se kmalu ne razkrojijo povsem. Kako je z njimi, sta z analizami ugotavljali tudi slovenski najvišji kmetijski znanstveni ustanovi: Kmetijski inštitut in biotehniška fakulteta. Rezultati, ki jih skopo povzemamo, so razveseljivi in razpršijo marsikateri dvom ali sum.

Sodobna analitična kemija je sposobna odkriti neverjetno majhne delce. Pregled sadja iz različnih krajev Slovenije je pokazal, da je mogoče v 60 odstotkih vzorcev zaslediti endrin (pri kmetično sredstvo, četudi so bili sadovnjaki redno škropljeni oz. prašeni. Sadje iz sadovnjaka v Šentjerneju na primer je imelo 5 tisočink miligrama endrina na en kilogram, to pa je 33-krat manjša količina, kot jo dovoljuje ameriška zakonodaja. Količina nevtralnega strupenega metasytosa na primer — bi postala sadja, in to takoj po škropljenju, ko kemično sredstvo še ni začelo razpadati.

Ze iz teh nekaj besed je razvidno, da je pretiran strah odveč. gih pridelkov, da kar se da natančno spoštujejo navodila o uporabi pripravkov, zlasti pa upoštevajo predpisano čakalno dobo pred bratvijo.

Inž. M. L.

Industrija otroške konfekcije „JUTRANJKA“, SEVNICA

Temeljne organizacije združenega dela „Baby“ Sevnica, „Radna“ Sevnica, „Motiv“ Sevnica, „Orlica“ Brežice in delovna skupnost skupnih služb Sevnica

razpisujejo

v skladu s samoupravnim sporazumom o strokovnem usposabljanju, izobraževanju in štipendiranju in sklepom odborov za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu za šolsko leto 1977/78 naslednje

štipe ndije:

- 1. TOZD „BABY“ SEVNICA:**
 - 20 štipendij na poklicni oblačilni šoli Sevnica — I. letnik — za poklic konfektionar
 - 10 štipendij na poklicni oblačilni šoli Sevnica — II. letnik — za poklic konfektionar
 - 1 za učenca za poklic „finomehanik“ za popravilo šivalnih strojev
- 2. TOZD „RADNA“ SEVNICA:**
 - 20 štipendij na poklicni oblačilni šoli Sevnica — I. letnik — za poklic konfektionar
 - 1 za učenca za poklic „finomehanik“ za popravilo šivalnih strojev.
- 3. TOZD „MOTIV“ SEVNICA:**
 - 1 štipendijo na šoli za oblikovanje v Ljubljani — III. ali IV. letnik — smer moda
 - 1 štipendija na ekonomski srednji šoli — II., III. ali IV. letnik — za poklic ekonomski tehnik
 - 2 štipendiji na ekonomski fakulteti — II. stopnja za II., III. ali IV. letnik — za poklic diplomirani ekonomist
 - 2 štipendiji na ekonomski fakulteti I. stopnja — I. ali II. letnik — za poklic ekonomist
 - 1 za učenca za poklic „finomehanik“ za popravilo šivalnih strojev
- 4. TOZD „ORLICA“ BREŽICE:**
 - 10 štipendij na poklicni oblačilni šoli Sevnica — I. letnik — za poklic konfektionar
 - 10 štipendij na poklicni oblačilni šoli Sevnica — II. letnik — za poklic konfektionar
 - 1 za učenca za poklic „finomehanik“ za popravilo šivalnih strojev
- 5. DSSS SEVNICA:**
 - 2 štipendiji na ekonomski fakulteti — I. stopnja — za poklic ekonomist
 - 2 štipendiji na ekonomski fakulteti — II. stopnja — za poklic diplomirani ekonomist

Pričetek štipendiranja je za poklicne šole in srednje šole 1. 9. 1977 in traja štipendiranje do konca šolarja, ki ga določa statut šole.

Pričetek štipendiranja na višjih in visokih šolah pa je od dneva pričetka šolanja in traja do konca šolanja.

Obveznost štipendista po končanem šolarju je, da ostane najmanj toliko časa v TOZD ali DSSS, kolikor je prejel štipendijo (62. člen).

Prednost imajo kandidati iz območja posamezne TOZD.

Štipendije se izplačujejo do vsakega 15. v mesecu. Kandidati morajo predložiti:

- vlogo za štipendijo
- obrazec DSZ (obr. 1,65)
- zadnje šolsko spričevalo
- potrdilo o premoženjskem stanju in povprečnih OD staršev zadnjih 3 mesecev.

Prijave sprejema sektor za kadrovske in splošne posle pri Industriji otroške konfekcije „JUTRANJKA“ Sevnica, Radna 3, 68290 Sevnica, 10 dni po objavi.

Letošnji teden Rdečega križa z naslovom „Ustvarjamo mir za vse ljudi sveta“, ki traja od 7. do 14. maja, je v znaku jubilejnih velikih in doslednih borba za mir, tovariša Josipa Broza-Tita. Poleg seznanjanja članstva RK, občanov in delovnih ljudi s prizadevanji RKJ in RKS v boju za mir, za sodelovanje, razumevanje in prijateljske odnose med vsemi narodi sveta je bilo izvedenih – mnoge pa še bodo – tudi več konkretnih akcij.

V tem tednu – letošnje leto je namreč proglašeno za leto varstva človekovega okolja – je bilo organiziranih več enodnevnih akcij očiščevanja okolja, ki so zajele ureditev vasi, dvorišč, ulic in kopanje vodovodnih priključkov ter pomoč pri malih sanacijah. V ta namen je v Sloveniji formiranih 65 mladinskih brigad RK. Posebno živahno je bilo med osnovnošolsko mladino. Otroci prvih razredov so bili sprejeti med mlade člane RK, učenci osmih razredov pa med člane. V tem tednu je poseben poudarek na motiviranju občanov in delovnih ljudi za prostovoljne aktivnosti na področju razvijanja solidarnosti in humanosti, posebno v skrbi za osamele starejše ljudi.

Na številnih proslavah, razstavah, razgovorih in obiskih na domu so bili občani in delovni ljudje seznanjeni s programom in dejavnostjo RK. Zasluznim aktivistom so bila za prostovoljno dejavnost v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in drugod vročena odlikovanja, javne zahvale in pohvale.

V tednu, ki se počasi izteka, je marsikdo postal bogatejši za spoznanje, da sta mir in medsebojno razumevanje temeljna pogoja za prijateljske odnose med narodi sveta, akcije pa, ki so bile začete, moramo skrbno negovati in razvijati, saj so izraz skrbi za sočloveka in okolje, v katerem živimo.

I. V.

Partizanski Rog

Zbiranje denarja z izdajo spominskega koledarja

V okviru izredno široke akcije za ohranitev spomenikov se je odbor za varstvo Roga, ki deluje v okviru medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko, vodi pa ga Franc Leskošek-Luka, odločil, da bo izdal za leto 1978 poseben spominski koledar s tematiko NOB in partizanskega Roga.

S prodajo koledarja naj bi namreč zbrali sredstva, ki jih bo odbor uporabil za širše propagiranje pomena NOB, s posebnim poudarkom območju Kočevskega Roga. Z obnovo in ohranitvijo številnih spomenikov iz naše revolucionarne zgodovine naj bi ta košček naše domovine, ki je odigral med narodnoosvobodilnim bojem tako pomembno vlogo, še bolj približali delovnim ljudem, organizacijam združenega dela in še posebej mladim.

Namen koledarja je predvsem v prikazu Baze 20 in partizanskih bolnišnic, katerih vzdušje naj bi pričarale barvne umetniške fotografije. Na sklepem listu pa bo koledar prinašal vrsto originalnih dokumentarnih črno-belih fotografij iz časov narodnoosvobodilnega boja in partizanskega življenja na Rogu, ustrezno vsebinsko besedilo in reliefni prikaz Roga, ki bo nedvomno imel še poseben pomen za obiskovalce. Zaradi solidne grafične opreme po koledar nedvomno tudi popestritev ne le za sleherni delovni, temveč tudi stanovanjski prostor.

Pred dnevi se je odbor za varstvo spomenikov NOB in naravnih znamenitosti Roga obrnil na vrsto organizacij združenega dela in predlagal, da bi odkupile del predvidene naklade stenskih koledarjev.

NOVOMEŠKI TABORNIKI: PARTIZANSKI ODRED

Republiška konferenca Zveze tabornikov Slovenije je na zadnjem srečanju udeležencev „Po poteh partizanske Ljubljane“ pred dnevi podelila 19 najuspešnejšim in najdelavnejšim taborničkim enotam naziv PARTIZANSKI ODRED za leto 1976. Po nekajletnem premoru si je to najvišje priznanje z dobrim delom priboril tudi Odred gorjanskih tabornikov iz Novega mesta.

NEPRETRGANE VRSTE V KUMROVCU – Desettisoči Jugoslovani so vsako leto zvrstijo pri ogledu Titove rojstne hiše, spominskega muzeja, v Kumrovcu. Letos, ko praznuje naš predsednik 85. rojstni dan, so vrste pred Titovo domačijo vsak dan daljše. Tako si je samo med nedavnimi prvomajskimi prazniki – od tedaj je tudi pričujoči posnetek – to hišo ogledalo več tisoč obiskovalcev iz vseh naših republik. Med obiskovalci so najčeste skupine šolarjev, borcev in drugih organizacij. V zadnjem času si vsakdo, ki ga pot pripelje v Titovo rojstno hišo, ogleda tudi sodoben in že od daleč viden, impozanten spominski dom, ki stoji na enem od gričev, ki obdajajo Kumrovec. (Foto: I. Zoran)

Medicina in tehnika na velesejmu v Zagrebu

Sodelovalo bo 400 razstavljalcev iz okrog 25 dežel

Od 16. do 21. maja bosta pod pokroviteljstvom Zore Tomić, predsednice komiteja za zdravstvo in socialno zaščito in članice ZIS, deveta mednarodna razstava „Medicina in tehnika“ in 3. mednarodni sejem laboratorijske opreme „Interlabor“. Oba sejma se medsebojno dopolnjujeta. Okrog sebe bosta zbrala več kot 400 razstavljalcev iz okrog 25 dežel sveta. Posebno pozornost privlači obisk obema prireditvama udeležence Okrogle mize ministrov za zdravstvo dežel v raz-

voju, ki bo v Jugoslaviji v tem času. Sejem bodo obiskali še udeleženci sedmega zasedanja stalne delovne skupine za medicinsko tehniko SEV, ki bo ta čas v Dubrovniku. J. SAJE

PRAZNIK POBRATENE OBČINE

Pobratena občina Duga Resa je v petek, 6. maja, slavila svoj praznik. Kot je že v navadi, so program za slavnostno akademijo na predvečer praznika pripravili črnomaljski občani, za črnomaljski praznik pa občani Duge Rese. Letos sta program pripravili krajevna skupnost in osnovna šola Vinica. Tako akademije kot slavnostne seje se je udeležila tudi delegacija gostov iz Črnornjla, črnomaljski športniki so sodelovali tudi na teku prijateljstva po ulicah Duge Rese in v drugih športnih srečanjih.

NASTOP PRIMORSKIH PEVCEV

Jutri ob 20. uri bo v okviru tedna mladine v kulturnem domu v Črnornlju koncert primorskega akademskega pevskega zbora Vinko Vodopivec. Primorski pevci bodo peli slovenske narodne in umetne pesmi. Poslušalцем se obeta lep kulturni dogodek.

Ponovno znaten skok proizvodnih stroškov

O virih financiranja Dolenjskega lista, pokrajinskega glasila SZDL, v poslovnem letu 1976

V zvezi z 41. členom zakona o javnem obveščanju (Uradni list SRS št. 7/1973) objavljamo podatke o virih financiranja za tednik DOLENJSKI LIST, glasilo 9 občinskih konferenc SZDL, ki ga izdaja Časopisno založniško podjetje Dolenjski list v Novem mestu.

Tudi v poslovnem letu 1976, v katerem predvsem ni manjkalo številnih težav v gospodarstvu in upravljanju z dohodki, in s čedalje večjimi proizvodnimi stroški za redno izhajanje domačega pokrajinskega tednika je bila prodaja lista (naročnina in drobna prodaja v trafikah, kioskih in pod.) osrednji vir dohodka za nemoteno izdajanje Dolenjskega lista. Njen delež je znašal lani v skupnem dohodku časnika kar 53,23 odst. (leto dni prej: 51,97 odst.). Delež oglasne službe je znašal 29,42 odst. vseh prihodkov, pogodbeno sofinanciranje zakupljenega prostora za 9 stalnih komunističnih strani 11,65 odst., medtem ko odpade na „ostale dohodke lista“ 5,70 odst. (sem štejemo dohodek od objav v Skupščinskem DL, izkupiček prodanih fotografij, povrnjeni del stroškov za tiskanje skupnih

gradiv v raznih pokrajinskih tednikih v Sloveniji in nekaj drugih, tudi izrednih manjših dohodkov). Žal je družbena pomoč za redno izhajanje lista, ki jo je prejšnja leta nakazoval izvršni svet SRS v obliki regresa za porabljeni rotacijski papir, lani dokončno izostala.

Gibanje oz. povečanje stroškov, potrebnih za izhajanje tednika, kaže predvsem podatek, da se je v enem letu polna lastna cena za izvod časnika povečala od 4,88 din na 5,49 din ali za 13 odst. Povečanje gre na račun znatnih podražitev med letom: rotacijski papir se je lani podražil kar dvakrat, višji so tiskarski stroški, znatno so se povečali tudi stroški za izterjavo časopisne naročnine in za odpremo časnikov, zlasti v tujino, medtem ko so zakonske in pogodbene obveznosti poskočile še bolj kot leto dni prej.

Čeprav je Dolenjski list lani izgubil družbeno pomoč v obliki prej-

šnjih regresov za porabljeni časopisni papir in čeprav je spet moral zbrati skoraj tretjino potrebnega denarja z oglasno-propagandno službo, je ostala naročnina zanj že drugo leto neizpremenjena. Naklada lista je začela zato proti koncu leta spet naraščati, nekajmesečna akcija za zbiranje novih naročnikov pa je navrgla do konca letošnjega februarja čez 1700 novih stalnih naročnikov. Na predlog izdajateljskega sveta našega tednika naj bi naročnina ostala neizpremenjena tudi letos. Manjkajoča potrebna sredstva za kritje še vedno naraščajočih stroškov naj bi zbrali iz večjega deleža sofinanciranja za zakupljeni prostor stalnih komunističnih strani, ki ga plačujejo ustanovitelji tednika. Spričo velikega stalnega obsega časnika in sorazmerno nizke letne naročnine, ki že spet ne dohaja več proizvodnih stroškov, se je Dolenjski list znova vrstil med najcenejše pokrajinske politično-informativne tednike v državi.

Čeprav letno poročilo lista nikjer ne govori o izgubi, pa je podoba njegovega poslovanja taka kot zadnja leta nazaj: oglasni prostor omejuje

obseg ostalega obveščanja, vendar brez njegovih dohodkov ne bi bilo Dolenjskega lista. Akumulacija tednika komaj pokriva enostavno reprodukcijo in ne dovoljuje nobenih omemb vrednih vlaganj v investicije, ne za nujno potrebne primerne prostore in sodobno opremo za smotnejše izpolnjevanje nalog, ki so pred listom. Uredništvo tednika se je v lanskem jeseni moralo preseliti v zasebne prostore, znova pa mora razmišljati o še eni selitvi oz. delitvi služb, tako da je poslovanje čedalje bolj ovirano.

Ustanovitelji lista so obveščeni o neustreznih materialnih pogojih in okoliščinah, v kakršnih posluje pokrajinsko glasilo SZDL z dejavnostjo, ki ima poseben družbeni pomen. Kljub znanim stališčem o pomoci tej vrsti tiska Dolenjski list tudi lani ni dobil potrebne večje podporne družbene skupnosti. Pozna se tudi da samoupravna interesna skupnost za obveščanje, ki naj bi na tem področju marsikaj obrnila na boljše korist obveščence, še ni ustanovljena.

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

Primerjalni podatki o poslovanju Dolenjskega lista v zadnjih dveh letih

	1975	1976	INDEKS 100=75
Izšlo vseh števil Dolenjskega lista:	52	52	100
Skupna letna naklada – izvodov:	1.479.810	1.469.180	99
Skupni obseg strani v Dol. listu:	1.538	1.460	95
– od tega za Skupščinski DL:	88	72	81
Porabljeno roto papirja v kg:	198.414	188.295	94
Stalni naročniki dobili izvodov:	1.384.316	1.333.761	96
V kolportazi prodano izvodov:	71.761	73.472	102
Vrnjeni neprodani izvodi (remitenda):	6.696	6.850	102
Brezplačno razdeljeni izvodi DL:	17.037	55.097	323
Največja tedenska naklada številke:	30.500	30.780	101
Najmanjša tedenska naklada številke:	27.720	27.558	99
Poprečna tedenska naklada lista:	28.458	28.253	99
Vseh novih naročnikov med letom:	1.222	2.821	231
Vseh odpovedanih naročnikov med letom:	2.359	1.716	73
Polna lastna cena za 1 izvod Dol. lista:	4,88 din	5,49 din	113

PRIMERJALNI PODATKI O POSLOVANJU

VIR DOHODKA	1974 v %	1975 v %	1976 v %
1. prodaja lista (naročnina in kolportaza):	52,06	51,97	53,23
2. dohodek od vseh oglasov:	28,88	29,73	29,42
3. sofinanciranje zakupljenega prostora za 9 stalnih komunističnih strani:	10,01	10,76	11,65
4. družbena pomoč – regres za roto papir, izplačan po izvršnem svetu SRS:	2,53	2,06	5,70
5. ostali dohodki časnika:	6,52	5,48	100 %
SKUPAJ:	100 %	100 %	

Glavni urednik lista:
MARJAN LEGAN, I.r.

Direktor ČZP DL:
TONE GOŠNIK, I.r.

PRIHRANITE SI SKRBI – ODLOČITE SE ZA JELOVICO

NUDIMO VAM:

- okna in balkonska vrata
- JELOBOR 76
- notranja vrata
- vhodna in garažna vrata
- senčila (polkna, rolete, žaluzije)
- montažne objekte

KREDIT DO
30.000 DIN

PRODAJNA MESTA:

Posavje – Brežice, Mercatorjeve poslovalnice v Sentjerneju, Trebnjem in Metliki

JELOVICA, Škofja Loka, tel. (064) 61-361

JELOVICA

MEDNARODNA PONUDBA 350 razstavljalcev iz 20 dežel Evrope, Severne Amerike in Azije. NA ENEM PROSTORU, na 50.000 kvadratnih metrih razstavnega in kongresnega centra Zagrebskega velesejma, izbira najmodernejšo opremo za medicinske, stomatološke in farmacevtske ustanove ter laboratorije. KOLEKTIVNE RAZSTAVE

**9. mednarodna razstava
MEDICINA
IN TEHNIKA**

proizvajalcev iz Nemške demokratične republike, Poljske in Velike Britanije. PO-SVETOVANJE "Združena zdravstvena zaštita v vsejudski obrambi" in druga strokovna srečanja ob sodelovanju strokovnjakov iz Jugoslavije in inozemstva. OBISK NA PRIREDITVAH - informacija o razvoju tehnologije za zdravstvo v svetu.

INTERLABOR
3. mednarodni sejem
laboratorijske opreme
zagrebški velesejem
16.-21. 5. 1977.

OBVESTILO

SKUPNOST
KRAJEVNIH
SKUPNOSTI
Novo mesto

obvešča upokojenca, obrtnike in zaposlene, ki so v letu 1976 vplačali obroke posojila za ceste, da so dosepele obveznice I. serije in jih lahko prevzamejo v pisarni skupnosti krajevnih skupnosti Novo mesto, Glavni trg 7, Novo mesto.

OBRTRNIKI!

Nudimo vam trajno sodelovanje v proizvodnji panjev za čebele in drugega čebelarkega pribora.

MIZARJI, LIVARJI, KLEPARJI in KLJUČAVNICARJI, ki želite sodelovati na tem področju izdelovanja, se pismeno ali osebno zglasite na upravi MEDEX, Ljubljana, Miklošičeva 30.

PROSTO DELOVNO MESTO

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA -
PODRUŽNICA 52100 NOVO MESTO

objavlja 3 prosta delovna mesta:

- 1) eno delovno mesto za obdelovalca in
- 2) dve delovni mesti za pripravnika s srednjo izobrazbo.

POGOJI:
Pod 1: ekonomska srednja šola ali gimnazija in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.
Pod 2: ekonomska srednja šola ali gimnazija.

Prošnjo za sprejem na delo z življenjepisom pošljite na naslov: Služba družbenega knjigovodstva, podružnica 52100 Novo mesto.
Objava velja 15 dni po objavi v Dolenjskem listu. O izidu bodo kandidati obveščeni v 30 dneh.

DOLENJSKI LIST -
vsak četrtek 150.000 bralcev!

VESNA SERVIS
Akumulatorska delavnica
TASEV BLAŽO
NOVO MESTO
Partizanska 11

telefon: 23-826

Polnjenje vseh vrst akumulatorjev in formiranje ter kontrola.
12 mesecev garancije
za obnovljene akumulatorje.
Izdelujem tudi ježke za ikebane.

**VARNA IN TIHA VOŽNJA
Z GUMAMI**

TIGAR

TG 505

Industrija gumijastih proizvodov TIGAR se nahaja z največjim številom svojih proizvodnih zmogljivosti v Pirotu, mestu s 30.000 prebivalci, ob magistralni cesti Beograd-Niš-Sofija-Istanbul. Piroto je oddaljen 70 kilometrov od Niša in približno 25 kilometrov od jugoslovansko-bolgarske meje in je največji industrijski center Ponišavlja ter hkrati občinsko središče. Tigar ima svoje obrate še v Dimitrovgradu in obrat v izgradnji v Babušnici.

Sedanja industrija gumijastih proizvodov „Tigar“ ima svoje korenine v letu 1935, ko je nastala „Industrijska delavnica Tigar“. Začetek obratovanja industrije v do tedaj obrtniški, trgovski in poljedelski sredini je imel za posledico vse težave, s katerimi se lahko novo nastala industrija sooči. Kljub prostorskim, kadrovskim in konkurenčnim težavam se je „Tigar“ počasi, a vztrajno razvijal. Prizanesli mu niso niti vojna vihra druge svetovne vojne niti bolgarski okupatorji.

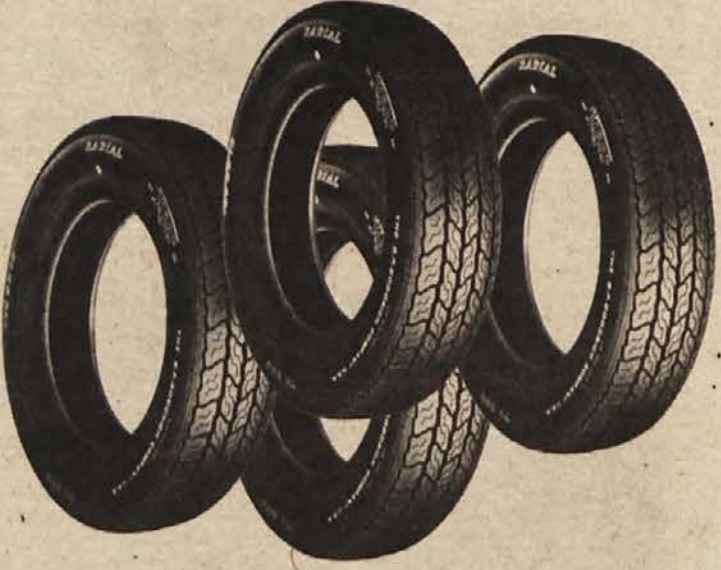
Sele po osvoboditvi se je pričel pravi in nezadržni razvoj „Tigra“.

Nova stopnja v življenju in delu tovarne se je začela 20. decembra 1959 s svečanim pričetkom dela v prvem delu nove tovarne avtomobilskih gum.

Z nenehnim razvojem so v letu 1969 dosegli tako raven, da so v sestavu „Tigra“ delovale že štiri tovarne: Avtopnevmatika, Obutev, Tehnična guma in Penasta guma. Leta 1970 se je pripojila k „Tigru“ še Tovarna strojnih orodij, leta 1971 pa še Kombinat gume iz Dimitrovgrada.

„Tigar“ je postal ne samo organizacijsko, ampak tudi tehnološko in kadrovske sposoben, da se loti globlje modernizacije proizvodnega procesa in ustvarjanja novih tehnoloških dosežkov.

„Tigar“ se je uveljavil kot edini dobavitelj avtomobilskih gum, tehnične in penaste gume Zavodom Crvena Zastava iz Kragujevca. S „Tigrovimi“ avtomobilskimi gumami so opremljene tudi avtomobilске prikolice ADRIA, ki jih proizvaja novomeška Industrija motornih vozil.

Pomemben dosežek „Tigra“ je nova proizvodnja radialnih avtomobilskih gum po ameriški licenci B. F. GOODRICH.

Ko je ameriški kirurg dr. Benjamin Franklin Goodrich v mestu Akron (Zvezna država Ohio, Združene države Amerike) leta 1870 ustanovil svojo malo družbo za predelavo kavčuka, ni mogel predvidevati, da bodo njegovi nasledniki povzdignili mesto Akron „svetovno glavno mesto gume“.

Prvi proizvod The B. F. Goodrich Company je bila gumijasta gasilska cev, prevlečena z bombažem. Toda že leta 1890 je pričel Goodrich proizvajati avtomobilске gume s platneno strukturo. Od tedaj naprej se vrsti dolga paleta avtomobilskih in letalskih gum ter gum za kmetijske stroje.

Leta 1967 je firma Goodrich poslala na tržišče radialne gume, katerih licenco je prevzela Industrija gumijastih proizvodov „Tigar“ iz Pirota.

Program obsega dve vrsti gum: Radial TG 505 s tekstilno osnovo in Radial TG 605 z jeklenim pasom v tekalni površini. Radialke TG 605 bo „Tigar“ poslal na tržišče v drugi polovici letošnjega leta, radialne gume TG 505 pa so že na tržišču.

Da se boste lažje odločili pri nakupu, navajamo glavne lastnosti teh gum. Nosilna konstrukcija je izdelana iz elastičnega gumiranega RAYON korda, ki zagotavlja največjo jakost, gibljivost in elastičnost. Štirje gumirani sloji RAYONA dajejo gumi izredno stabilnost posebno pri zaviranju, v ovinkih in pri velikih hitrostih. Zagotavlja pa tudi manjšo porabo goriva.

Teakalna površina s profilom najsodobnejše konstrukcije zagotavlja minimalno obrabo in odlično držanje smeri na suhi in mokri cesti. Asimetrični dezen in elastični boki pa omogočajo tiho in udobno vožnjo.

EP Dolenjski list
Besedilo: JANKO SAJE

RADIAL TG 505 TIGAR B.F. GOODRICH-USA

Začelo se je prvenstvo dolenjskih košarkarjev — Trenutni vrstni red: Novoles, Obutev, Beti, Mirna — Zanimivo drugo kolo, ki bo v soboto zvečer

Minulo soboto so na Dolenjskem oživela tudi košarkarska igrišča. Po novem tekmovalnem sistemu je namreč stekla medobčinska košarkarska liga za Dolenjsko, v kateri nastopa osem najboljših ekip, ostale pa igrajo (na primer Dragatuš, Loka 74, Straža itd.) po svojih občinskih ligah.

V prvem kolu ni prišlo do presenečenj, saj so zmagale vse štiri favorizirane ekipe. Najlažje delo je imelo seveda Novolesovo moštvo, za katero igra večina reprezentantov Dolenjske (razen Švingerja in Muniha), presenetila pa je precej lahka zmaga Obutev na vedno vročem igrišču v Podbočju. Nekdanji slovenski ligaš „Beti“ je oslabljen zmagal v Žužemberku, najbolj izenačen boj pa je bil na črnomaljskem košarkarskem igrišču, kjer je Mirna dosegla tesno, a dragoceno zmago.

NOVOLES — SEMIČ
98:63 (51:32)

V 1. kolu dolenjske košarkarske

lige je okoli 50 gledalcev videlo dokaj zanimivo tekmo med Novolesom in Semičanom. Novomeščani so bili premočan nasprotnik za borbene goste, ti pa so bili domačinom enakovredni v času, ko so za Novoles nastopili vsi rezervni igralci.

M. P.

ŽUŽEMBERK — BETI
71:77 (43:40)

Nekoliko oslabljena vrsta Metličanov je svojo pravo moč pokazala v drugem polčasu. Prvega so po dobri igri dobili domači košarkarji, v drugem pa je prišla do izraza izkušnost gostov, ki so tako zasluženo osvojili prvenstveni točki.

S. J.

Žužemberčanom tretje mesto

Finalnega mladinskega odbojkarškega turnirja, ki je bil v Novi Gorici, se je udeležilo šest ekip, in sicer reprezentance Koroške, Pomurja in Maribora ter klubske ekipe Braslovč, Salonita in žužemberškega Partizana.

V dvodnevem tekmovalstvu so se Žužemberčani dobro odrezali ter z borbeno in tehnično dokaj dovršeno igro osvojili odlično tretje mesto. Uspeh mladih in obetavnih Suhokrajincev je toliko večji, ker so nastopili z najmlajšo ekipo ter so dobro namučili vrsti Koroškega in Salonita.

Rezultati: Partizan — Braslovče 2:0, Partizan — Pomurje 2:1, Partizan — Maribor 2:0, Partizan — Koroška 1:2 in Partizan — Salonit 1:2. Vrstni red: 1. Koroška, 2. Salonit, 3. Partizan Žužemberk, 4. Maribor, 5. Braslovče, 6. Pomurje.

P. ŠTOR

KRKA — ŠOŠTANJ
17:27 (9:15)

Brez Hudelje, Rističa, z bolnim Pungercičem trener Stojišin proti razigranim gostom ni mogel prav nič. Povrh vsega so domači igrali nepremišljeno. Spuščali so se v individualne akcije, ki so se večji del končale brez uspeha, če pa bi igrali bolj kolektivno, bi bil poraz lahko precej manjši.

Krka: Marn, Grabrijan 2, Cvelbar 1, Kopač 3, Petančič 3, Pungercič 6, Turk 2, Košak.

DOBRAVLJE — KRKA
17:15 (9:8)

V 16. kolu so klonile tudi Krkine igralke, sicer v ligi novinke, ki so tako poskrbele za svojevrsten rekord. Doslej se namreč še ni zgodilo, da bi kakšna vrsta novink v ligi dosegla kar petnajst zaporednih zmag. Čeprav so Novomeščanke izgubile, pa so navzlic temu da lige še ni konec, že prve.

Krka: Hribar, Kastelic 3, Hodnik 3, Brajer 1, Mršnik 8, Štrukelj.

BREŽICE — ŠMARTNO
17:19 (9:10)

Oslabljen vrsta domačink je dobro začela, kajti povedla je s 4:0. Nato so domače popustile in v nadaljevanju je okoli 100 gledalcev videlo izenačeno igro, v kateri pa so imele več sreče gostje.

Brežice: Levačič, Balon 5, Kostanjšek 2, Štauber 2, Filipčič 2, Zakšek, Rožman 1, 3, Arsov.

KRŠKO: LABOD ZMAGAL

V okviru delavskih športnih iger krške občine so se pomerile ženske rokometne ekipe, zmagala pa je vrsta Laboda. Vrstni red: 1. Labod 6 točk, 2. Lisca 4, 3. Imperial 2 in Ljubljanska banka. Najboljša strelka je bila Podbrščakova (12 zadetkov).

L. S.

DOBRI KOLESARJI

Tradicionalne krožne kolesarske dirke „Okoli jezera“ so se udeležili tudi novomeški kolesarji. Med mlajšimi mladinci je zasedel Vehar četrto mesto, Stih je bil sedmi, pri starejših mladincih je zmagal Turk, Zrimšek je bil drugi.

Kot kažejo zadnje vožnje, gre novomeški kolesar Stane Mijalović po bratovih stopinjah. Od 6. do 7. maja je nastopal z državno reprezentanco na Češkoslovaškem, in sicer na „Dirki miru“, in dokazal, da postaja vse močnejši kolesar.

ČRNOMELJ — MIRNA
87:88 (46:48)

V tipično prvenstveni tekmi so domači gledalci videli izredno izenačeno tekmo, v kateri so imeli več moči pa tudi sreče košarkarji z Mirne. Že prvi polčas je obetal, da se za zmagovalca ne bo vedelo do konca tekme, vendar so gostje z bolj preudarno igro zasluženo zmagali.

PODBOČJE — OBUTEV
69:91 (32:46)

Srečanja med obema ekipama so bila vedno razburljiva, vendar so bili Novomeščani v minuli tekmi precej boljši. Domačim se pozna, da imajo nekoliko oslabljeno ekipo, zdi pa se, da so na novo prvenstvo slabše pripravljeni kot minula leta.

V DERBIJU ŽUŽEMBERK?

V drugem kolu dolenjske košarkarske lige bo derbi lige v Bršlunu med Obutvijo in Žužemberkom. Suhokrajinci obetajo izenačeno tekmo, obenem pa želijo popraviti spodrsrljaj iz prvega kola. V Semiču igra Mirna, vendar ima malo možnosti za zmago, podobno Črnomelj v Metliki, najbolj zanesljivo pa bo zmagal Novoteks, ki se bo doma pomeril s Podbočjem.

GASILSKI KROS NA RUDNIKU

V počastitev obletnic iz zadnjih praznikov je Industrijsko gasilsko društvo Rudnik iz Kočevja pred kratkim organiziralo kros. Na njem so sodelovali posamezniki in ekipe gasilskih društev iz Kočevja, Ložine, Stare Cerkev, Dolge in Šalke vasi. Pionirji so tekmovali na okoli 1500 m dolgi progi, mladinci in člani pa na okoli 2500 m. Nastopilo je pribl. 120 tekmovalcev.

J. PRIMC

PODVRH PRVI

V počastitev delavskega praznika so v Podvrhu pri Osilnici pripravili turnir v malem nogometu, na katerem so nastopile ekipe iz Osilnice, Plešč, moštvo Kolpe in Podvrha. Rezultati: Podvrh — Osilnica 4:2, Plešče — Kolpa 4:1, Osilnica — Kolpa 1:0 in Podvrh — Plešče 2:1. Zasluženo so zmagali domači nogometaši, ki jih je spodbujalo okoli sto gledalcev.

J. OŽURA

SAVLJE: ZRIMŠEK DRUGI

Na spominski kolesarski dirki v Savljah, posvečeni padlim kolesarjem, so nastopili tudi Novomeščani. Pionir Papež je bil osmi, pri mlajših mladincih so Vehar, Stih in Sinkovec osvojili drugo, osmo in sedemnajsto mesto, pri starejših mladincih je bil Zrimšek drugi, Turk četrty, S. Mijalović petnajsti, Božo Mijalović pa je v konkurenci 60 članov osvojil dobro sedmo mesto.

A. B.

DRZNE VOŽNJE — Vsako leto privabi tradicionalna prvomajska dirka v motokrosu v Dragovanji vasi pri Črnomlju na tisoče gledalcev. Na težki progi morajo dirkači pokazati res veliko znanja in poguma.

Z dna na vrh?

Profesor Vojo Stojišin je doma iz Bečejca, z Novim mestom pa se je seznanil 1972 kot vojak. Športnik v sivi uniformi ni mogel brez rokometne žoge, zato se je dogovoril z novomeškimi igralci, da bo hodil na njihove treninge. Takrat še ni vedel, da bo svoj Bečej in tamkajšnji klub zamenjal za dolenjsko metropolo in Krkino vrsto.

„Se preden sem stekel uniformo,“ je povedal Vojo, „sem se odločil za povabilo novomeških igralcev, da bi vsaj leto dni ostal na Dolenjskem. Dobil sem službo in začelo se je novo življenje. Mesto mi je postajalo vse bolj všeč, imel sem vedno več znanje in tako sem se odločil, da ostanem v mestu. Krkina vrsta me je potrebovala v svoji ekipi, ker pa sem tudi trener, je moje znanje prišlo večkrat prav.“

Sedaj je Vojo že lep čas prvi trener novomeške vrste. Prevzel jo je v kritičnem trenutku, ko so fantje iz štirih kol dosegli eno samo točko. Z rednimi treningi in po pogostih sestankih pa je ekipi

steklo, ceravno ne tako, kot je želel trener in fantje sami.

„Razmišljal sem, zakaj ne more ekipe, ki bi bila lahko v vrhu slovenske lige, uspeti. Bržkone zaradi neprestanega igranja, saj fantje že dobro leto niso imeli oddiha. Nastopanje v conski ligi, priprave za kvalifikacijsko tekmo, težka, a uspešna tekma na kvalifikacijah... Po uspehu so fantje popustili, to pa se je močno poznalo na kasnejših prvenstvenih tekmah.“

Razen tega je obetavno vrsto spremljala smola. Pogoste pškodbe igralcev so prispevale, da so Novomeščani kopico tekem izgubili z zadetkom ali dvema razlika, izgubili so tudi srečanja,

v katerih so bili vso tekmo močnejši, a jim je športna sreča obrnila hrbet.

„V ligi ni steklo tako, kot smo upali,“ je nadaljeval trener novomeške Krke, „prepričan pa sem, da bi lahko s tako ekipo že v prihodnji sezoni brez težav nastopili v slovenski ligi. Grozi nam izpad, v ligi pa lahko ostanemo le, če nam bo sreča močno naklonjena. Vanjo sicer po številnih nesrečnih spodrsrljajih ne upamo preveč, povedati pa moramo, da smo za marsikateri poraz sami krivi. Pri svojih fantih namreč tudi sedaj, ko se nad nami zbirajo črni oblaki, pogrešam več resnosti, predvsem pri mlajših igralcih. Iz nekaterih bi lahko naš klub naredil izredno dobre rokometase, pa zaradi nerestnosti sami zavirajo in seveda tudi razvoj ekipe. Veliko igralcev ima težave zaradi dvoimenskega dela, tako da ne obiskujejo vseh treningov. Povsem razumljivo je zato, da je naša vrsta v začetku delovala nekako neuigrano. Prepričan pa sem, da bi lahko v prihodnji sezoni, če bomo še nastopili v republiški ligi, z dna lestvice prišli vsaj na peto mesto.“

LEPA KOŠARKARSKA PREDSTAVA — Minuli teden je bila v Novem mestu prijateljska košarkarska tekma med reprezentanco Kube in izbrano vrsto Dolenjske. Gostje domačih košarkarjev niso podcenjevali, zato je okoli 1000 gledalcev videlo dokaj lepo igro, predvsem v drugem polčasu, ko so se domači otresli strahu. Izkazali so se predvsem Muniha, Ivančič in Ž. Kovačević.

Po petnajstih zmagah poraz

Novomeške igralke doživele v 1. slovenski ligi prvi poraz — Za Sevnico ni rešitve — Dobra igra Ribničanov in Brežičanov

Bržkone je v II. zvezni rokometni ligi vse odločno. Sevnici so doživeli še en nesrečen poraz in zanje ni več rešitve, Inles pa je z novo zmago dokazal, da navzlic pomlajeni ekipi še vedno računa na visoko uvrstitev. V slovenski ligi pri moških ni nič novega. Brežičani so v minulem kolu zmagali, oslabljeni Novomeščani so doživeli nov poraz, s prvim porazom v slovenski ligi pa je presenetila „Krka“, vendar se za njeno končno zmago ni bati.

Inles: I. Kersnič, Ponikvar 1, Abrahamsberg 3, Ilc 3, S. Kersnič 2, Šilc 10, Troha 3, Gabrijelčič 3, Putre 1, Leibacher.

M. G.

SENIJ — SEVNICA
26:25 (11:11)

Sevnicičane je letos zapustila športna sreča. V izenačeni tekmi so namreč spet tesno izgubili, in sicer z enakim rezultatom kot jeseni doma. Gostje so dobro začeli in vodili že s 5:2, vendar jim podvig ni uspel. Rezultat je bil kar 14-krat izenačen. Minuto pred koncem sta sodnika izključila najboljšega gosta Trbovca, Senjani pa so številčno premoč hitro izkoristili in dosegli zmago.

Sevnica: Možič, Ganc 6, Guček 2, Svažič 6, Štojs 2, Novčak 3, Trbovc 6, Sirk.

BREŽICE — ORMOŽ
36:26 (18:12)

V 18. kolu so Brežičani zaigrali, kot že dolgo ne. Zrelo, hitro, včasih

IZID REFERENDUMA V KS PODGRAD

KRAJEVNA SKUPNOST PODGRAD
volilna komisija

Volilna komisija KS Podgrad daje po 10. členu zakona o referendumu (Uradni list SRS št. 29/72)

POROČILO

o izidu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za sofinanciranje izgradnje komunalnih naprav ter družbenih prostorov.

Na podlagi sklepa o razpisu referenduma (Skupščinski DL št. 13-129/1977 od 21. 4. 1977) daje volilna komisija naslednji izid glasovanja:

1. V glasovalni seznam je bilo vpisanih 636 volilnih upravičencev.
2. Na dan referenduma je glasovalo 537 volilnih upravičencev ali 84,43 %.
3. Za uvedbo samoprispevka se je izreklo 417 volilnih upravičencev ali 65,56 %.
4. Proti uvedbi samoprispevka je glasovalo 118 volilnih upravičencev ali 18,55 %.
5. Na referendumu sta bili oddani 2 neveljavni glasovnici ali 0,31 %.
6. Glasovanja se ni udeležilo 99 volilnih upravičencev ali 15,56 %.

Volilna komisija ugotavlja na podlagi glasovalnih spisov, da je za uvedbo samoprispevka glasovala večina občanov, ki imajo pravico glasovanja, in da je na podlagi določila 9. čl. zakona o referendumu (Uradni list SRS št. 29/72) v krajevni skupnosti Podgrad sprejeta odločitev za uvedbo samoprispevka za izgradnjo komunalnih naprav ter družbenih prostorov za dobo od 1. 6. 1977 do 31. 5. 1982.

Številka: 1/77-VK
Datum: 25. 4. 1977

Predsednik VK: ALOJZ MURN
Tajnik VK: FRANČ KUZMA
Član VK: ALOJZ TURK

tisti hip

ENOSTAVEN TRIK — Ljubo Motore iz Sevnice nam je ponovno poslal fotografijo, ki smo jo uvrstili v našo rubriko TISTI HIP. Kot zagnan fotoamater se sproti seznanja s tehničnimi novostmi svojega konjička, zato je razumljivo, da je kmalu odkril prednosti, ki jih prinaša fotografiji tako imenovani zoom objektiv, to je objektiv s spremenljivo goriščno razdaljo. Ti objektiv sicer niso novost, saj jih pri filmskih kamerah že dolgo uporabljajo, vendar pa so v fotografiji vseeno med mlajšimi izumi, posebno za slovenske fotoamaterje, ki si zoom objektiv lahko kupijo le v sosednjih državah. Motore je fotografijo dobil tako, da je slikal gumijastega konjička, med ekspozicijo pa je spreminjal goriščno razdaljo. Kot nam je v spremnem pismu napisal, je to enostaven trik, ki ga posebno v barvni fotografiji mnogi mojstri čislajo. Seveda se vsak trik sam po sebi obrabi; trik je vedno potrebno uporabiti le kot izrazno sredstvo.

DOLENJSKI LIST ● pred 20 leti ●

Prestano gorje in zaostalost

VISOKI IZDATKI ljudskih odborov za zdravljenje tistih bolezni, katere so po uredbi brezplačne za bolnika, in pa visoki izdatki za reševanje socialnih problemov imajo svoj izvor v dvojnem: v posledicah prestanega trpljenja in gorja med NOB in v gospodarski zaostalosti. V okrajih ima komaj 28 odstotkov prebivalcev zdravstveno in socialno zavarovanje in smo v tem pogledu pod republiškim povprečjem. Zato pade v breme okraj in občin glede zdravstvene in socialne zaščite več ljudi kot v gospodarsko bolj razvitih okrajih.

LJUDJE SO dovezetni za napredek, le prepričati se hočejo prej, če je ta ali ona stvar zares koristna. Vsaka novost mora v praksi dokazati, da je dobra. Prve poizkuse zatiranja plevla s kemičnimi sredstvi so gledali kmetje hudo nezaupljivo. Ko pa so videli uspehe, jih ni bilo težko pridobiti za ta sodobni način borbe proti plevelu. Sedaj so se tega tako oprijeli, da primanjkuje škropiva in hodijo ponj tudi zelo daleč, samo da ga dobe.

KDO BO odgovarjal za zdravje in življenje 220 otrok v dijaškem internatu Majde Silc v Šmihelu pri Novem mestu, če bi izbruhnila kakšna nalezljiva bolezen, ki jo sedanja prenatrpanost doma in neurejene higienske razmere naravnost vsiljujejo? So se tisti odborniki OLO, ki so na eni strani prejšnjih sej glasovali za to, da dijaški internat lahko sprejme še trgovske vajence, prepričali, kje in v kakšnih pogojih živi ta mladina? Bi glasovali za tak predlog, če bi bili tudi njihovi otroci med temi 220 dijaki?

HITRA RAST. Bambus na otokih nekaterih azijskih držav izredno hitro raste. V nekaj tednih zraste tudi po več metrov visoko. Najvišji bambusovi trsi dosežejo 35 do 40 metrov višine in debelino več deset centimetrov.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 8. maja 1957)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

V prekuciji iščejo izveličanje

(Socijaldemokratski) voditelji drže delavce v onem stanu, da se jim predbaciva, da delavci niso zmožni izvrševati svojih pravic niti jih prav upotrebljevati. Oni vzdržujejo delavski stan neprenehoma v neke nemirnosti in mržnji do vsacega, ki ni socijalni demokrat ali ne pripada delavskemu stanu. To pa je veliko zlo; takovi delavci se ne morejo pripraviti, da postanejo sposobni izvrševati svoje ustavne pravice; ti iščejo svoje izveličanje edino le v revoluciji — punktu — in sicer v takej prekuciji, ki hoče vse uničiti, vse prevrniti. Pa ko bi se to izvršilo, ko bi dosegli svoj namen, kedo bode vršil to, česar delavci ne bodo mogli, ker ne bodo sposobni? Prepustiti bodo morali vse njim, katerim prepuščajo vse i danes — svojim voditeljem, ti pa bodo kakor doslej delavce samo izkoriščali, molzli.

(Iz Cerkelj.) Zadnjič čas smo zgradili novo župnišče (farovž). To je bilo jako potre-

● bno, ker prejšnje bilo je tako, da je bilo nevr-
● dno naše fare. Ali sedaj nas čaka še drugo večje
● delo: cerkev je namreč stara, slaba in premaj-
● hna. Kot dobri, verni kristjani si bomo že kako
● pritrkali, da preskrbimo za to, kar je vernemu
● srcu najpotrebnejše — hiša božja.
● (Doktorica.) Do sedaj v Avstriji še ni-
● smo imeli ženskih doktorjev. Dne 2. aprila pa je
● na dunajskem vseučilišču napravila izpit v zdra-
● vilstvu baronica Gabriela Posanner. Studirala je
● v Švici in že tudi tam napravila vse izkušnje ter
● zdravila; ker pa ona spričevala v Avstriji nimajo
● veljave, je napravila iz nova vse preskušnje na
● Dunaju.
● (Oglas.) Ugodna prilika za vinogradnike!
● Podpisana podružnica nudi peronospora brizga-
● lnice z lesenim kotlom in zrakotlakom po 15
● goldinarjev franko Zagreb.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. maja 1897)

PO SVETU OKOLI

ZASKRBLJENI — Po oglasih sodeč, živi v Muenchnu družina, katero zelo skrbi, kam bodo dali premožnejši ljudje brez naslednikov svoje premoženje. Takole oglašuje „simpatična družina“: „Ali vas nič ne žalosti, ker ne veste, kdo bo prevzel vaše življenjsko delo? Mi smo pripravljene to storiti in po vaših navodilih točno izvrševati vaše načrte...“ Simpatično družino najbrž že resno skrbi, da bo kar držal tisti pogovor o tem, da ni jela brez dela.

LETEČE JETNIŠNICE — Medtem ko večino letalskih družb pesti izguba, pa podjetje Security Transport svoje poslovanje uspešno nadaljuje. Potniki te družbe so namreč „izbranci“; družba je sklenila dogovor z ameriškimi jetnišnicami in prevaža zapornike od enega zapora do drugega, kadar je to potrebno. Da bi se na letala ne vkrcal kakšen drug, je družba avione označila z velikimi lisicami na krilih in na repu.

ZA NEŽNE — V Londonu in po drugih angleških mestih so postale priljubljene potiskane majice, na katerih so odtisnjene fotografije izvrševanja smrtno kazni nad kriminalcem Gilmorem. Kriminalc je dočkal svoj konec pred nekaj meseci v ZDA, ko je zavrnil možnost pomilostitve. Majic s takimi slikami se je domislil Orridge, mož, ki je že enkrat šokiral londonsko občinstvo z razstavo o prostituciji. Sam najbrž nosi majico z rožicami.

UPOR — V mestu Newcastle Upon Tyne se je uprlo 300 učenk, starih od 13 do 16 let. Upor je hitro zajel celo šolo in pri uvajanju reda je morala posredovati mestna policija. Vzrok za upor je bila pretnja direktorja šole, da bo dekleta kaznoval z bičem, kar je sicer v angleškem vzgojnem sistemu prihranjeno za dečke.

ORGLAR — Čeprav so zlikovca odkrili, ni nikomur jasno, kako mu je uspelo neopazno izvesti nalogo. Neznanec je namreč iz cerkve v predmestju Chicaga ukradel nekaj sto kilogramov težke orgle. Dobili so ga, ko je ukradene orgle poskušal prodati podjetju, ki je orgle izdelalo.

Ljudožerstvo vzrok za kuru

Od rodu do rodu je živelo plemo ljudožercev Fore na Novi Gvineji v senci strašne bolezni, znane kot kuru (mrzlica). Ko je pripadnik plemena zbolel za kuru, se je najprej začel tresti, nato pa je to nekontrolirano tresenje prešlo v popolno paralizo in smrt.

Prvi raziskovalci plemena so seveda hitro opazili to posebnost. Virolog Carleton Gajdusek je med proučevanjem bolezni posumil, da gre za nalezljivo bolezen, ki se prenaša na zdrave ljudi s teles obolelih. Posebno pozornost je vzbudil obred, pri katerem se pripadniki plemena Fore mažejo po telesu s krvjo in tkivom umrlih ter nekaj delov telesa umrlega tudi pojedjo. Gajdusek je predvideval, da se kuru na ta način prenaša na žive.

Ko je vbrizgal delček tkiva umrlega pripadnika plemena, ki ga je pobrala bolezen, v poskusne živali, je odkril, da se je bolezen razvila tudi v živali, vendar šele čez nekaj let.

Za raziskave bolezni pri kanibalah na Novi Gvineji je Carleton Gajdusek prejel Nobelovo nagrado za medicino. Njegov delež za medicino pa ni samo v tem, da je odkril vzroke ene od grozljivih bolezni na svetu, ampak imvelik pomen zato, ker je po kazal, da lahko „počasni“ virusi, kot je virus, ki povzroča kuru, leže v telesu dolgo časa, preden se pojavijo prva znamenja bolezni. Znanstveniki menijo, da bodo Gajduskova odkritja veliko pripomogla k boljše razumevanju podobnih bolezni centralnega živčnega sistema, kot sta Parkinsonova bolezen in multipla skleroza.

Še zanimivost: ko so plemo Fore odvadili kanibalizma, je izginila tudi strašna bolezen kuru.

Globokomorska podvodna naprava je osvetlila rakovice.

Življenje v globinah

Podvodni gejziri vrelci življenja, kjer ga sicer ni

Čeprav znanost ve, da so živi organizmi tudi v velikih globinah, je raziskovalec tihomorskega dna ob Galapaškem jarku presenetilo, ko so odkrili prav živahno gibanje v globini 2.700 metrov pod morsko gladino. Na posameznih območjih morskega dna je bilo proti pričakovanju veliko rakovic, školjk in črvo. Nenavadni pojav so razložili šele pred kratkim.

Živahno življenje v Galapaškem jarku so odkrili raziskovalci oceanografskega instituta Woods Hole, ko so iskali podvodne gejzire, vrelce tople vode, o katerih so bili prepričani, da jih mora biti kar precej na tistem predelu Tihega oceana. Pri Galapagosih namreč poteka stični rob dveh kontinentalnih plošč, na takih mestih pa so pogoste vulkanske erupcije in gejziri.

Prav podvodna vulkanska aktivnost je tisti osnovni življenjski pogoj, ki omogoča, da omenjene živalske oblike lahko žive v okolju, v katerem ponavadi ni hrane zanje. Školjke in rakovice so se namnožile na območjih ob toplih vrelcih, bogatih z žveplenimi spojinami. Analiza vzorcev je pokazala, da so žveplene spojine teh vrelcev hrana za drobne bakterije thiobacile. Le-te pa so spet glavni vir prehrane školjk in rakovic ter ostalih živali, ki žive ob podvodnih gejziri.

Ta mali ekološki sistem je za znanstvenike zanimivo odkritje, saj je podir nekatero že ustaljeno predstavo o globokomorskem življenju.

PROSTA DELOVNA MESTA!

ISKRA-AVTOMATIKA, Ljubljana n.sub.o
TOZD ELA
Novo mesto, n.sub.o.

razpisuje prosta delovna mesta:

1. VODJA KADROVSKO SPLOŠNEGA SEKTORJA
2. VODJA EKONOMSKO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
3. VODJA SEKTORJA MATERIALNE PRIPRAVE PROIZVODNJE
4. VODJA TEHNIČNO-PROIZVODNEGA SEKTORJA

Pogoji za zasedbo delovnih mest so:

- Pod 1: višja izobrazba pravne, upravne ali organizacijske kadrovske smeri, 4 leta delovnih izkušenj na ustreznih delovnih mestih. Stanovanje zagotovljeno.
- Pod 2: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj. Stanovanje zagotovljeno.
- Pod 3: višja izobrazba ekonomske ali organizacijske smeri, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj.
- Pod 4: visoka izobrazba strojne ali elektro smeri, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati morajo imeti organizacijske sposobnosti za vodenje ter morajo biti moralno-politično neoporečni. Kandidati, ki želijo biti imenovani, morajo v 15 dneh po objavi poslati na naslov: ISKRA — TOZD ELA, Novo mesto, Ragovska c. 7a, pismene prijave s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjega dela in družbenopolitične aktivnosti. Prijavam morajo priložiti dokazilo o zahtevani izobrazbi, delovnih izkušnjah in nezakovanosti. O izbiri bo odločal delavski svet TOZD v 15 dneh po preteku roka za zbiranje prijav, v 8 dneh pa bomo o tem obvestili vse prijavljene kandidate.

Z umetno roko čuti dotik

Proteza bodočnosti
Direktna povezava z živ-

24-letni mojster karate Reid Hilton iz Kalifornije je prometni nesreči izgubil roko. Poškodovani ud so mu moral odrezati pod komolcem. Pri operaciji je vedel, da ne bo nikoli več z obema rokama lomil opeke, ni pa vedel, da bo odrezano roko nadomestila proteza, ki bo edinstvena na svetu.

Fant je dobil protezo, ki jo izdelali strokovnjaki na kardiološki univerzi ob pomoči strokovnjakov za proteze. Nadomestek roke je poskušal vendar je že po nekaj mesecih pokazal, da se odlično obnaša.

Na zunaj je proteza podobna drugim protezam, vendar je notranjosti povsem različna. Sprejemnik proteze, ki sprejema potreben gib umetne roke, kirurgi povezali direktno z živci v preostalem delu roke. Doseganje najbolj izpopolnjene proteze so imele sprejemnike na površini kože. Hiltonova nova roka ima še eno lastnost, ki

Hilton demonstrira zmognost nove proteze.

druge umetne roke nimajo. Protezo se Hilton dotika s prsti in dotik tudi čuti. Ob dotiku se proteza poveže z živci in prav tako s povezavo živcev proteze, le da v tem primeru proteza vrača impulz.

Seveda si take roke ne morejo privoščiti vsi, ki bi jih potrebovali. Proteza je v prvi skušnji; strokovnjaki menijo, da bo potrebno počakati še nekaj let, preden bo postala vsakomur dostopna. Vendar pa to ni pomeni, da si jo bo lahko vsakdo privoščil — bo namreč zelo draga. Poskusna proteza, jo nosi Hilton, je stala 7200 dolarov.

Miki Muster Janez Trnovc

166
»To sta posušeni glavni raslihi ljudi.« je dečkoma var. »Napravimo jih tako odrezane glave lobanje, jo v pravilne oblike in umetno vama ne morem povedati, velika skrivnost. Zli duhovi maščevali, če bi jo izdelali bi mogli napraviti dve tar-

Rešitev prejšnje križanke

S	K	A	L	P	N	O	Č
T	O	L	P	A	E	A	
A	L	A	S	I	S	A	K
T	O	R	N	I	S	T	R
F	O	R	M	A	V	I	V
T	R	I	N	A	S	A	
A	V	I	Z	O	S	E	M
P	A	R	A	P	E	T	A
I	R	A	A	T	E	R	I
R	I	N	L	A	T	A	S

priglasite misli

Skrb je miš današnjika, ki
goda sir jutrišnjega dne.
L. EISENBERG

Ljubezen traja le, če zaljubljenca ljubita skupaj mnogo stvari, in ne samo drug drugega.
W. LIPPMANN

S teorijami ne odčarate uboštva.
I. CANKAR

DL	POROČNO SLAVJE	NAPRAVA ZASMUSKE POLETE	GLMESTO GRČIJE	VELETOK V SZ	DL	GLINASTA PISCAL	NASA NARODNA JED	VRSTA LILIJE	PRITOK SAVE
SUROVINA ZA PIVO					PAS. NA PUSTEK				
UGOVOR					BICIKEL				
NAPADALEC					CRESLO-VINA				
KIT LITEZ MERA PRITOK DUNA VE VRBOMIN				SPEV					40.
				PRITISK					
DL	TATINSKA PTICA	UD		ODPRITINA				DURI	VELIKAN
		BLAGAJNIK		SAPA					
AVTOR MIKLOVE ZALE			ŽIME				VIROVITICA		
			INKOVSKI VIADAR				PLEMIŠKI NASLOV		
NAS OTOK		TELICEK			RIBA	ZIVLJENSKA TEKOCINA			
		BRINOVEC				PEROCI			
NASLOVJE NEČ DENAR NEGA NA-KAZILA				SODNI ZBOR					
				PANCEVO					
GR. FILOZOF			NARAMNIK						
BORIŠČE			MUSLIM. POST						

Na osnovi zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj ter na osnovi 6. in 7. člena pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve razpisuje enota za graditev stanovanj v sestavu Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Kočevje

III. NATEČAJ

za odobritev posojil iz sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve, ki jih delovne organizacije in druge organizacije združujejo po določenih 13. členu zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj.

- NATEČAJ OBSEGA NASLEDNJA POSOJILA:**
1. Za dograditev individualnih stanovanjskih hiš se razpisuje natečajna vsota 2.800.000 din
 2. Za adaptacijo družbenih stanovanj se razpisuje natečajna vsota 400.000 din
 3. Za adaptacijo individualnih stanovanjskih hiš se razpisuje natečajna vsota 500.000 din

Na natečaj se lahko prijavi delavci organizacij in organizacije, ki združujejo svoja sredstva po 13. členu zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj. Delavci se lahko prijavi na natečaj le prek organizacij, kjer so zaposleni. Podrobnejši pogoji za prijavo na natečaj so dostavljani vsem organizacijam - vlagateljicam. Natečaj za posojila traja od objave v Dolenjskem listu do 15. junija 1977. Vloge za priglasitev na natečaj sprejema Ljubljanska banka - podružnica Kočevje. SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE KOČEVJE Samoupravna enota za graditev

Možnost živeti 30 let dlje

Ob sedanjem življenjskem tempu je na preizkušnji naš psihični ustroj

Biologi in zdravniki, ki spremljajo pojave v človekovem življenju, ugotavljajo, da se je poprečna starostna doba v zadnjih desetletjih podaljšala za približno trideset let. To ni bajka, temveč resnica. Če posežemo v zgodovino človeškega rodu, ugotovimo, da so stari Rimljani umirali v starosti 29 do 30 let. Za časa renesanse - okrog leta 1650 - se je poprečna starost pomaknila za pol desetletja višje - na 35 let.

V 18. stoletju je napredovala za eno leto in je dosegla - 36 let. Potem se je pojavil bakteriolog Robert Koch. Za njegovega življenja je znašala povprečna starost človeka 40 let. Pri tem je ostalo do prve svetovne vojne. Vojna, ki je požirala mlade in zdrave ljudi, je pustila stare životariti dalje. Poprečna starost se je zvišala na 55 let. To je bilo okrog leta 1920. Petnajst let kasneje, leta 1935, smo dosegli nov rekord: šestdeset let! Leta 1952 smo se pomaknili naprej na 68,5 let, leta 1970 pa smo prestopili prag sedmega desetletja. In kako bo v prihodnje? Ali pojde krivulja še navzgor? Pravijo, da. Škoda le, da se mora vsako življenje enkrat izteči!

Podaljševanje našega življenja je tudi v zvezi z umrljivostjo otrok. Tu je stržen problema, ki zadaja mnogim veliko skrbi. Vsi vemo, da je bila umrljivost novorojencev včasih zelo velika, saj je smrt že v zibelki podavila približno polovico naraščaja.

Danes pa že imamo v rokah uspešna sredstva proti množični smrti. Pomagamo si s sulfonamidi in penicilinom. Injekcijska igla slavi včasih pravcato zmagovalce. Mnoge nekdanje bolezni so izginile in se ne pojavijo več. Še leta

1937 so otročki umirali zaradi zlatenice, ki so jo prinesli na svet iz materinega telesa. To je bila posledica motenj med krvnimi skupinami. Danes se tovrstnemu obolenju ognemo še v času, ko je otrok v materinem okrilju. Zdravi ga prek preprosto s krvno transfuzijo.

Nastaja vprašanje, čigava zasluga je, da se je človeško življenje od rimskih časov do danes podaljšalo za poprečno trideset let. - Ne dvomno so to storila zdravila, sulfonamidi in antibiotiki. Ta dva pripomočka sta stala zdravnikom zvesto ob strani. Potisnila sta prej številna obolenja na najnižjo raven. Upadati pa so začele tudi druge bolezni.

Nekatere bolezni so se preživele, druge so se prerodile. Mednje spadajo arterioskleroza, poapnenje žil, razne nervoze in avtroze, bolezni presnove in sladkorna bolezen. Bolezni ožilja so se kmalu povzpemale v sam vrh obolenj in danes krājujejo tam kot grožnja in opomin vsem tistim, ki premalo pazijo na telesno zdravje. Za razdobje prihodnjih petdesetih let pa napovedujejo izvedenci iz trebljenje bolezni nadlog ali vsaj zmanjšanje števila rakastih obolenj in levkemije.

Večina degeneracijskih bolezni je odvisna od njihove trdoživosti, marsikdaj pa tudi od bolnika samega. Malo, zelo malo ljudi pametno ravna s svojim zdravjem.

Zmaga je prehrana brez izbire in mere, življenje brez reda in smotra. Zdravje pa je odvisno v znatni meri od zmernosti v jedi in pijaci, odmora in počitka, dejali bi lahko tudi od lagodnosti, s katero pristopamo k njemu. Odkar se je tempo življenja pospešil, smo tudi pri nas začeli hlastati po varljivih pridobitvah civilizacije. Na preizkušnji je postavljen naš psihični ustroj. S tobakarstvom, alkoholom; uživanjem zdravil, mamil in poživil si nekateri pribavljajo evforijo, ki je zelo varljiv pojav. Boljše bi bilo zelo pazljivosti v prehrani, več počasnosti in odmora med delom.

Higieniki in zdravniki nas svrjajo, naj se ne vdajamo nekritično motorizaciji in negibnosti. Zaradi omejenega gibanja postaja sladkorna bolezen že vsakdanji pojav, ki mu skorajda ne pripisujemo važnosti. V resnici pa je to zelo zelo resna in važna stvar.

Protinaravna prehrana, požrešnost, omejeno gibanje in podobni pojavi uničujejo možnost za doseganje večje poprečne starosti. Kopicijo pa se tudi nove grožnje v obliki obolenj krvnega obtoka, poapnenja žil in rakastih razsevkov. Ali bo spričo teh dejstev in nezaželenih novih nadlog sploh še mogoče doseči podaljšanje življenja?

Odgovor na to vprašanje dobimo, če pregledamo, kako bi moral

človek ravnati, da bi se ognil prerani smrti. Ščasoma so glede tega nastale raznovrstne špekulacije. Neki ostroumni psiholog je sestavil formulo, ki pravi: Okostenelost ogródja in ustavitve rasti sta pri sesalcih izpostavljeni naravnim zakonom, ki kažejo, da živi sleherni bitje šestkrat tako dolgo, kolikor potrebujemo, da popolnoma dosejemo. Pri zajcu se okostenelost ogródja pokaže že proti koncu prvega leta življenja. Življenjska doba te živali pa traja poprečno šest let. Pés živi približno dvanajst let, kamela 45 do 50 let. Človek potrebuje za svoj razvoj 18 do 20 let. Slon okosteni med 20. in 30. letom starosti, živi pa najmanj 150 let. Človekova življenjska doba leži med 108 in 120 leti.

Vse te napovedi se čudovito skladajo z ugotovitvami francoskih in nemških prognostikov. Podatke so izročili v obdelavo posebnemu computerju, ki je sestavil za namu izračun. Povedal je, da bo medicina v naslednjem polstoletju izdelala zdravila, ki bodo podaljšala človeško življenje za najmanj petdeset let...

Vse to je pesem bodočnosti. Za nas bo dovolj, če bomo od tega odkrhnili vsaj drobtinico za lastno korist. Kaj torej storiti? Ostanimo lepo pri sedanjih povprečni starosti 70 do 80 let. Starost pri sedemdesetih, osemdesetih, devetdesetih letih nam bodi spodbuda za to, da res podaljšamo življenje do skrajnih meja. Ze danes nam bimorfóza, kakor jo imenuje leipziški klinnik MacMuenger, podaljšuje življenje za kakšnih deset let. Pri tem pa ne smemo pozabiti tistega, na kar nas je nekoč opozoril fiziolog Alexis Carrel, ki je zapisal: „Dolgo življenje je zaželeno samo tedaj, če si bomo z njim podaljševali tudi iskro mladosti, ne pa tegobe starosti.“

Na podlagi 3., 4. in 8. člena odloka ter 4. člena pravilnika o podeljevanju priznanja občine Trebnje objavlja Komisija za odlikovanja in priznanja občine Trebnje

RAZPIS

o podelitvi priznanja občine Trebnje in imenovanja častnega občana občine Trebnje

Priznanje se podeljuje za izredno uspešno družbeno pomembno ali življenjsko delo, ki je prispevalo k napredku ter ugledu občine na gospodarskem, političnem, kulturno-prosvetnem, pedagoškem, znanstvenem ter drugih področjih. Priznanje je enkratno in se podeljuje vsako leto za občinski praznik občanom, delovnim ter drugim organizacijam in družtvom. Predloge za podelitev priznanj dajejo delovne, družbenopolitične in druge organizacije, samoupravne skupnosti ter društva. Komisija za odlikovanja in priznanja občine Trebnje bo sprejemala predloge na predpisanih obrazcih do vključno 31. 5. 1977.

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJE IN PRIZNANJA SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE

PROSTO DELOVNO MESTO

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu SLADKOGORSKE TOVARNE PAPIRJA SLADKI VRH p. o., pošta Šentilj v Slovenskih goricah,

objavlja
prosto delovno mesto

TRGOVSKEGA POTNIKA

za področje Dolenjske

Pogoji: srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri ali visoka kvalifikacija delavca trgovske stroke in 3 leta delovnih izkušenj. Kandidat mora imeti v Novem mestu stanovanje s telefonom in lastno osebno vozilo. Od kandidata zahtevamo še moralno-politično neoporečnost.

Prošnje za zasedbo navedenega delovnega mesta sprejemamo 8 dni po objavi oglasa na gornji naslov. Prošnjam je obvezno priložiti dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev.

Komisija za medsebojna razmerja delavcev pri OSNOVNI ŠOLI JANČKA MEVŽLJA, MOKRONOG

razpisuje

1 delovno mesto
HIŠNIKA

Pogoj: KV ključavničar, KV mizar, KV mehanik.

Poskusna doba je 60 dni. Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

ZA OČETOM

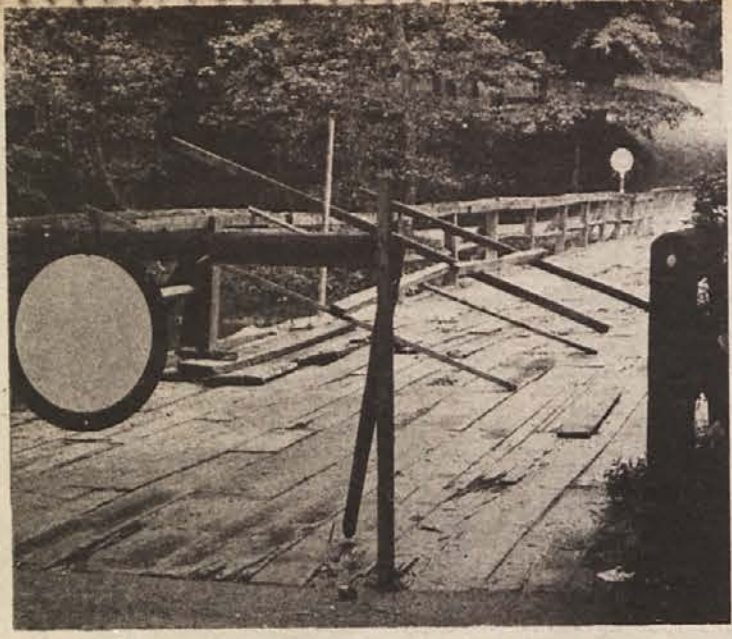
Dečka sta se zdrznila. Zaslutila sta, da bi ju bila po vsej verjetnosti zadela enaka usoda kakor onadva, katerih posušeni glavi sta si ogledovala, če ne bi bilo naključje naneso, da je poglavar razumel njuno kečuanško govorico. Najrajši bi se bila takoj poslovila od selišča, a poglavar ju je zadržal, poklical mlajšega Indijanca in mu nekaj naročil v njihovi govorici.

Od zunaj se je oglasilo živahno govorjenje, vzklikanje in tekanje, in ko sta dečka pogledala ven, sta opazila, da Indijanci razposajeno poskakujejo. Kaj to pomeni? Kaj nameravajo? Ali jima bodo nemara le odrezali glavi? Poglavar je uganil njun strah, se namehnil in dejal: »Le nič strahu! Razglasil sem, da sta naša gosta, zato vama bomo pripravili majhno slovesnost.«

Na več krajih je gorelo

Okrog 500.000 din šk. de

Vrsta ognjenih nesreč okrog prvomajskih praznikov se je začela 29. aprila popoldne, ko je izbruhnil požar na gospodarstvenem poslopu Blaža Kranjca in Rudolfa Bučarja v Gor. Sušicah. Poslopje je povsem zgorelo, ogenj pa je uničil tudi 30 ton sena, deske, nova okna in razno kmečko orodje. Solastnika sta oškodovana za najmanj 300.000 dinarjev, ugotovili pa so, da je do ognja prišlo na že običajen način: ob otroški igri.

POD TRAKTORJEM SE JE VDRL – Pred kratkim je traktorist z desnega brega Krke pri Otočcu hotel prepeljati čez vodo dva kubika peska. Ko je bil na drugem otoškem mostu, se je traktor vdrl. Zazijala je luknja, vozilo se je ugreznilo. Traktorist je moral pesek stresti v Krko, da je lahko odpeljal. Most, ki je začasno zaprt, ima dovoljeno obremenitev 3 tone, česar voznik ni upošteval. Za škodo bo odgovarjal.

Dežurni poročajo

SAMA NI ŠLA! – V noči na 25. april je moral nekdo iz hleva Ivana Pezdrica v Slamni vasi odpeljati kravo, vredno 12.000 dinarjev. Kdo je to naredil in kje je krava, še ugotavljajo.

SKOZI KLET V HIŠO – V dneh med 24. in 26. aprilom je prišel tat v hišo Alojza Moharja v vasi Krka. Ugotovili so, da je neznanec prišel v hišo skozi klet in iz spalnice odnesel 5.200 dinarjev.

NA SENIKU PRIŽIGAL – 27. aprila zvečer so črnomaljski miličniki pridržali do iztreznitve 42-letnega Ahmetu Merdanovića iz Črnomlja. Vinjenega so zalotili na seniku Jožeta Švajgerja, ko je prižigal cigarete, vžigalice razmetaval okrog sebe in s tem ogrožal poslopje. Opazil ga je občan in poklical pomoč.

POŽAR NA TOVORNJAKU – 27. aprila zvečer je nastal požar v kabini tovornjaka podjetja „Gorjanci“, ki ga je voznik Alojz Župevc iz Dvora parkiral v Žužemberku pred zadružnim poslopijem. Voznik je bil odsoten okoli dve uri. Ko se je vrnil, je opazil, da se iz kabine kadi. S pomočjo občancv je požar ugasil, škoda pa še ni ocenjena.

KABEL JE IZGINIL – 28. aprila je nekdo z delovnega mesta v Bršlino odnesel 100 metrov kablo. Oškodovana je Novomontaža, ki tu opravlja dela.

RAZGRAJAL V „LAHINJI“ – 29. aprila zvečer so črnomaljski miličniki iz hotela Lahinja odvedli v prostor za iztreznitev 44-letnega domačina Janeza Šobarja. Ko mu niso hoteli več postreči s pijačo, ker je bil vinjen, je začel razgrajati. Tudi na postaji milice se ni pomiril, kar vse bo upošteval sodnik za prekrške, ko mu bo odmerjal kazen.

NESLANA ŠALA – V noči na 2. maj je bilo vlomljeno v gostilno Danice Gričar v Družinski vasi. Vlomilci so sneli vrata točilnice in posebne sobe in jih odnesli na vrt.

PO PRAZNIKI OB KURE – V noči na 3. maj je nekdo vlomil v kurnik Helene Pajk v Volčji jami pri Žužemberku. Izginilo je nekaj perjadi.

RAZGRAJALA V GOSTILNI – Novomeški miličniki so 3. maja opoldne pridržali do iztreznitve 26-letno Ano Kozlevar iz Dečje vasi. Razgrajala in kričala je v novomeški gostilni Rotovž.

TAT IZPOD POSTELJE JE ŽE V ZAPORU

Poročali smo, da so občani 24. aprila zalotili pri Jurekovičevih v Rosalnicah tatu pod posteljo in da je ušel, še preden so ga miličniki pripeljali na varno. 2. maja popoldne so 25-letnega Marjana Hudorovca iz Coklovec dobili v Gradcu in ga pripeljali v novomeške zapore.

IZTRGAL JI JE TORBICO

1. maja zvečer je Mariborčanka Antonija Jan samevala v čakalnici na novomeški železniški postaji. Malo pred polnočjo je v neosvetljen prostor prišel moški, ji iz rok iztrgal torbico, nato pa jo naglo ucvrl skozi vrata. V torbici je bilo več dokumentov in okrog 200 dinarjev. Za predrznim tatom poizvedujejo.

Več vlomov v Beli krajini

V dveh nočeh je neznan vlomilec iskal denar na več krajih, v šoli pa pustil razdejanje

Očitno je, da se je 7. in 8. maja mudil na belokranjskem ozemlju vlomilec, kateremu je šlo zgolj za denar. V noči na 7. maj je vlomil v osnovno šolo Metlika, vdrl v pisarno TGP v isti stavbi, kjer je našel nekaj orodja, nato pa po vsej stavbi vdiral. Nasilno je prišel v 19 prostorov, kjer je vlomil v 25 pisalnih miz in 15 omar. Le v tajništvo je našel 130 dinarjev. Lotil se je tudi kovinske blagajne, vendar je ni mogel odpreti. V šoli je ostalo za neznanec pravo razdejanje, saj je za 8.000 dinarjev škodo.

Slavka Janjoca na Cesti Petnajste brigade vlomilec prišel v hišo. Na gospodarstvenih delovnih oblačilih si je postal in prenočil, pustil kupček blata in izginil. Storitca vseh teh dejanj pospešeno iščejo.

KRATEK STIK POVZROČIL POŽAR

V dveh hišah na posavskem koncu je okrog praznikov zgorelo precej imetja, obakrat zaradi kratkega stika v električni napeljavi. 30. aprila je zagorel strop med spalnico in kuhinjo v hiši Andreja Jelčiča v Stari vasi pri Brežicah. Pogorelo je celotno ostrešje, 1000 kg koruze, 300 kg pšenice in orepa, tako da cenijo škodo na 150.000 dinarjev. Domnevajo, da je prišlo do kratkega stika med glavno varovalko in števcem.

3. maja malo pred polnočjo pa je zagorela hiša Alojzije Oblak v Orešju pri Sevnici. Zgoreli so si vsi aparati, veliko opreme, 7.000 dinarjev in pohištvo, tako da je škodo po prvi oceni za najmanj 200.000 dinarjev. V tem primeru je po mnenju strokovnjakov izbruhnil požar ob kratkem stiku na električnem strešnem stoialu.

Isto noč je bilo vlomljeno tudi v stavbo, kjer ima prostore Stanovanjska skupnost Metlika in v kateri so tudi občinski uradi. Tu je vlomilec zaman poskušal srečo in je moral oditi brez plena.

Prav tako ni imel sreče v vlomom v prodajalno Kmetijske zadrage v Gribljah. Tu je s ponarejenim ključem odprl vhodna vrata in skušal nasilno priti iz predprostora v trgovino in bife, vendar se vrata niso vdalala, oditi je moral praznih rok. V noči na 8. maj pa je skozi razbito okno kopalnice v še nedograjeni hiši

Vse premetal – nič našel

Dva Zagrebčana sta se uštelala, ko sta mislila, da bosta pri dveh starejših ljudeh našla denar

Novomeško okrožno sodišče je pred kratkim sodilo Mehmedu Smajloviću (25 let), brezposelnemu de-

lavcu iz Zagreba, in 50-letnemu Ivanu Jambreškoviću, izdelovalcu sponenikov iz Zagreba. Šlo je za poskus vloma, in ker so imeli dejanje za dokazano, so jima prisodili vsakemu po 4 mesece zapore.

Smajlović je v Zagrebu stanoval pri sorodnici Franca Blaževića iz Jereslavce pri Kapelah v brežiški občini. Z njo je večkrat prišel v Jereslavce in dobira spoznal razmere pri zakonih Blažević. V večji hiši sta bivala sama, vedel je, da prejemata pokojnino, in si je mislil, da varčujeta kot običajno vsak starejši človek. Poznal pa je tudi Jambreškovića, ker je občasnno pri njem delal.

Nekega večera sta se ta dva našla ob kozarcu pijače in Jambrešković je tarnal, da nujno potrebuje večjo vsoto denarja. Smajlović se je spomnil Jereslavcev in Blaževićev, pa sta se domenila za vlom.

18. marca 1975 sta se z javnim prevoznim sredstvom pripeljala v Jereslavce. Ponoči je Smajlović vlomil v zaprto hišo med tem, ko sta Blaževića spala. Jambrešković je zunaj stražil. Smajlović je v dveh sobah vse premetal, vendar zaman: denarja ni bilo. Vlomilca sta odšla brez plena.

Na razpravi je Smajlović vse priznal, Jembrešković, ki so ga privedli iz zapore v Gradiški, kjer se prestaja petletno zaporno kazen, pa je trdil: „Nič ne vem. Nisem bil tam.“ Senat je verjel prvemu in na podlagi dokazov izrekel sodbo, vendar še ni pravomočna.

POJEDINA BREZ „FICKA“

4. maja popoldne je Kiril Živkov iz Dimitrovdra prišel na Otočec in si v restavraciji privoščil imenitno večerjo „a la carte“. Ko bi za dobroto moral odšteti 448 dinarjev, se je izkazalo, da nima denarja. Živkov je znan klatež in goljuf. Miličniki so ga ponoči odpeljali v prostor za iztreznitev. Moral pa bo še k sodniku za prekrške.

Na podlagi 33. in 34. člena zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Uradni list SRS št. 7/77) in odloka skupščine občine Krško (Skupščinski Dolenjski list 25/74) ter pooblastila SO Krško:

RAZPISUJE
SSS Krško – sklad za pridobivanje, urejanje in odajanje stavbnih zemljišč

JAVNI NATEČAJ

Za oddajo stavbnih zemljišč v obrtniški coni v Leskovcu. Natečaja se lahko udeležijo vse fizične osebe, ki bodo gradile poslovno-stanovanjski objekt.

1. lokacija št. 1. parcela št. 853/1 m2 1203
 2. lokacija št. 2. parcela št. 853/2 m2 1333
 3. lokacija št. 3. parcela št. 828 m2 1143
 4. lokacija št. 4. parcela št. 826/1 m2 1066
 5. lokacija št. 5. parcela št. 826/3 m2 1008
 6. lokacija št. 6. parcela št. 826/2 m2 1427
 7. lokacija št. 7. parcela št. 826/4 m2 1063
- Odškodnina za zemljišče in pripravo zemljišča znaša 38,00 din/m2 zemljišča. Stroški komunalne ureditve zemljišča znašajo 68.201,00 za vsako parcelo.

Stavbno zemljišče v Kostanjevici. Natečaja se lahko udeležijo vse fizične osebe.
1. Lokacija št. 5. parcela št. 1449/5 m2 873.
Odškodnina za zemljišče in pripravo zemljišča znaša 33,20 din/m2, stroški za komunalno ureditev zemljišč znašajo 28.865 din za parcelo.

- POGOJI:**
1. Zlicitirano ceno za zemljišče in pripravo zemljišča plača najugodnejši ponudnik ob podpisu pogodbe.
 2. Stroške komunalne ureditve plača ponudnik po pogodbi.
 3. V odškodnini za zemljišče ni vračunan davek za spremembo namembnosti zemljišča, kot tudi ne prispevek za vodni sklad.
 4. Fizično posest pridobi lastnik po podpisu pogodbe in plačilu stroškov za zemljišče in komunalno opremo zemljišča v 15 dneh.
 5. Varščino je nakazati v višini 5.000,00 din na račun 51600-781-86015, izkazilo o plačani varščini mora biti priloženo ponudbi.
 6. Rok za dostavo ponudb je 15 dni po uradni objavi v Dolenjskem listu.
 7. Odpiranje ponudb bo 18 dni po objavi.
 8. Ponudbe morajo biti zapečatene ter označene z oznako „javni natečaj“. Ponudbe pošljite na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine, Krško, Cesta krških žrtev 12.
 9. Vsa pojasnila in dokumentacija se dobe pri SSS Krško.
- Tajnik skupnosti
CESAR PETER

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: JE BILA NEUČAKANOST? – 26. aprila zvečer je Novomeščan Branko Šuniga vozil osebni avto po Kotarjevi ulici, naproti pa je pripeljal in zavijal v levo Jože Kostelic iz Novega mesta. Prišlo je do trčenja, ki je lastnikoma avtov prineslo za 5.000 din škode.

METLIKA: NEPREVIDNO PREHITEVANJE – Jože Nemanič z Radovice je 26. aprila zvečer vozil osebni avto po CBE, pri hotelu pa ga je prehiteval avtomobil Leopold Gašperšič iz Vojne vasi. Avtomobilist je opazil, da traktor zavija, zato je opustil namero prehitevanja in zavil na desno, takrat pa je prišlo do trčenja. Črnomalčan Stane Mišica, ki je za Gašperšičem vozil v prekratki varnostni razdalji, je bil drugi udeleženec nesreče. Gmotne škode je za 10.000 dinarjev.

STARA LIPA: PREKRATKA RAZDALJA – 28. aprila popoldne je Jože Puhek iz Gor. Suhorja pri Vinici vozil traktor proti Stari Lipi. Ko je zavijal na njivo ob cesti, je za njim pripeljal avtomobil Leopold Gašperšič iz Vojne vasi. Avtomobilist je opazil, da traktor zavija, zato je opustil namero prehitevanja in zavil na desno, takrat pa je prišlo do trčenja. Črnomalčan Stane Mišica, ki je za Gašperšičem vozil v prekratki varnostni razdalji, je bil drugi udeleženec nesreče. Gmotne škode je za 10.000 dinarjev.

STRAŽA: ZAPRL JE POT – Zvonko Jordan iz Jurke vasi je 29. aprila popoldne vozil osebni avto od tovarne Novele proti Straži, v križišču pa je naproti pripeljal avtomobilist Pavel Tišovec iz Gor. Straže. Ko je Tišovec zavil v levo, je zaprl pot Jordanu in avtomobila sta trčila. Škodo cenijo na 6.000 dinarjev.

VAHTA: ŠTIRJE RANJENI – Ljubljčan Franc Flajnik je 30. aprila popoldne vozil osebni avto od Vahte proti Gosposični. Med potjo je zapeljal na bankino, avto se je prevrnil pod cesto in obstal pri dveh vseh. Pri nesreči so se voznik, njegova žena in dva otroka laže poškodovali, gmotne škode pa je za 15.000 dinarjev.

MALINE: TRČENJE NA OZKI CESTI – Anton Jamšek s Kranjske vrha je 30. aprila popoldne vozil osebni avto z nemško registracijo po cesti Maline – Jugorje. V nepreglednem ovinku je prišlo do trčenja, ko nem ovinku je pripeljal avto Novomeščanka Rezka Aringer. Bilo je za 18.000 dinarjev škode.

ZUŽEMBERK: NI POGLEDAL? – Anton Semrov iz Pristavljice vasi je 1. maja ponoči vozil osebni avto od Žužemberka proti Zagradcu. Tedaj pa je s stranske ceste naredil zavil na prednostno cesto doma zapeljal na prednostno cesto avtomobilist Franc Tomšič iz Budganje vasi. Pri trčenju je bilo za 15.000 dinarjev škode.

SUHOR: SAM TOVORNJAK PO CESTI – 5. maja zjutraj je Nikola Krstinič parkiral tovornjak pred gostilno Jelenič na Suhorju. Med tem, ko je bil odsoten, je tovornjak, naložen z 9 tonami električne žice, začel drseti nazaj po cesti. Po kakih 60 metrih vožnje se je prevrnil in tovarnil se je razsul. Bilo je za 30.000 dinarjev škode.

PODTURN: PO SREDI NA OZKI CESTI – 6. maja popoldne je Jože Srovin iz Ljubljane vozil osebni avto proti Podturnu, v levem ovinku pa je na zoženem delu ceste po sredini pripeljal naproti avtomobilist Janez Hoznec iz Petrove vasi. Srovin se je umikal, pri tem pa trčil v kamnito ograjo in naredil za 15.000 dinarjev škode. Hoznec je odpeljal.

Današnji promet močno ogroža in uničuje prometne človeške in družbene vrednosti, tako da je tudi tu tehnični napredek pripeljal do izredno visoke stopnje dehumanizacije. Zakonski predpisi, ki urejajo promet na javnih cestah, postavljajo načelno pravilo, da je promet na javnih cestah dovoljen vsakomur pod enakimi pogoji, toda v mejah, predpisanih z zakonom. Zakonski predpisi natančno določajo pravice in naloge številne dolžnosti. Te pravice so toliko bolj omejene in dolžnosti toliko obsežnejše, kolikor

Pravilno vedenje v prometu

bolj se človek udeležuje prometa s prometnimi sredstvi večjega potenciala gibanja, oz. kolikor predstavlja izvor večje nevarnosti. Pri urejanju prometa z zakonskimi predpisi teži pravna norma k usklajevanju interesov, k odpravljanju konfliktov in protislovij. Pri tem lahko težimo k popolnosti, ne moremo pa je doseči iz preprostega razloga, ker je življenje v svojih pojavnih oblikah bogatejše od človekove domišljije. Se vedno ostaja neko področje, ki ni izrecno urejeno s pravno normo. Zaradi tega si tako teorija kot praksa prizadevata, da bi iznašli eno ali več temeljnih načel vedenja v prometu, ki bi reševala nejasne situacije in ki naj bi pomenila izhodišče za presojanje temeljnega vprašanja: katero vedenje je prometno pravilno. Za naše potrebe

drugemu v primeru prometne nesreče, kakor tudi v dolžnosti izogibati se nevarnostim, ki so neločljivo zvezane s prometom. Če to načelo prode v zavest, kar pa si moramo prizadevati – lahko pomeni znaten prispevek k zmanjšanju škodljivih posledic in k pospeševanju človeških odnosov na tem področju ljudske aktivnosti. Težišče problema pa vendarle postavljamo na načelo največje varnosti. Zahtevati absolutno varnost, je v današnji tehnični dobi neuresničljivo; prav tako pa je tudi družbeno nepotrebno pomiriti se z „nevarnim življenjem“, kar bi pomenilo postavljati tehniko nad človeške vrednote. Zato nastane vprašanje, katera je tista ta mera varnosti, ki jo lahko dosežemo. Menimo, da je to tista mera varnosti, ki pomeni

Pravilno vedenje v prometu je tisto vedenje, ki je v skladu s celotnim pravnim sistemom v prometu, oz. v skladu z načelom optimalne varnosti. Načelo optimalne varnosti in tudi načelo solidarnosti pa se ne nanašata le na kaznivo dejanje; pomenita splošno merilo za utemeljevanje odgovornosti v prometu. Samo v primerih grobe in brezobzirne kršitve teh načel bomo imeli, poleg drugih okoliščin, enega od kriterijev za utemeljitev kazenske odgovornosti. Prometno pravo je v svojih predpisih usmerjeno na množico zapletenih situacij in določa različne pravice. Zato pa je nujno zgraditi vodilna splošna načela, ki pa jih najdemo v načelu solidarnosti in v načelu optimalne varnosti, ki izhajata iz celotnega sistema prometnega prava. **JANEŽ KRAMARIČ**

Življenja rešujejo, mi pa...

Letošnji teden Rdečega križa od 7. do 14. maja poteka po jugoslovanskem začrtanem programu pod geslom „Ustvarjajmo mir za vse ljudi“, ob tem pa velja v Novem mestu še posebej poudariti en del dejavnosti – krvodajalstvo. To človekoljubno dejavnost, trdno zasidrano v delovnih organizacijah in na terenu, je v pogovoru orisal Danilo Kovačič, predsednik mestne organizacije RK, predsednik krvodajalske

smo ga zdaj povečali že na 1.100 litrov. Trimesečni plan je bil letos že presežen po zaslugi naših prizadevnih aktivistov v delovnih kolektivih in vaseh. Nekateri večje delovne organizacije imajo svoje odbore za krvodajalstvo ali posamezne ljudi, ki skrbijo za to akcijo. Med takimi so Novoteks, Krka, Novoles, Labod, Industrija obutve in Iskra. Letos so se do sledaj najbolj izkazali zaposleni iz Gozdnega gospodarstva na Podtumu, ki so kolektivno prišli na odzvem krvi in so tako svoj letni plan izvršili v eni akciji.

— Znano je, da so aktivisti Rdečega križa pridni kot mravlje in da svoje človekoljubno delo opravljajo kot samo po sebi umevno, brez sestankovanja in govoricenja. So zaradi tega deležni družbenega priznanja, ki bi jim glede na delo šlo?

„Nihče med nami ne dela zaradi priznanja, res pa je, da smo jih tudi malo deležni. To nas ne boli, pač pa naši aktivisti to želijo, ker dostikrat nimajo podpore družbenopolitičnih organizacij.“

— Kje pa imajo za krvodajalce lepo razumevanje in v kakšni obliki se to kaže?

„Je nekaj izjem, po katerih bi se lahko ostali zgledovali. Pionir je na primer lani peljal krvodajalce iz kolektiva na dvodnevni izlet, novoteksovcu pa bodo letos šli v pobrateno mesto Bihac. Tam bodo naši krvodajalci priredili program in darovali kri, kakor so že pred leti v podobni akciji v Mariboru.“

O osebnem zgledu Danila Kovačiča krvodajalcem ni potrebno govoriti, drugim pa: že šestdesetkrat je dal kri, prav tako funkcionar Niko Pačevski, medtem ko imajo v svojih vrstah tudi veliko takih, ki so že več kot tridesetkrat legli na mizo v transfuzijskem oddelku. Na take bi se morali spomniti, kadar praznuje Rdeči križ.

R. BAČER

Danilo Kovačič: „Obnašajo se, kot da je krvodajalstvo izključno stvar Rdečega križa.“

komisije in nosilec vrste drugih funkcij v Rdečem križu.

„Odkar smo v Novem mestu prerasli krvodajalsko transfuzijsko postajo in ustanovili transfuzijski oddelek, so se povečevale obveznosti do dajanja krvi. Reči pa moram, da je bil doslej naš plan še vedno izpolnjen. Vedno smo si prizadevali odvzem krvi organizirati na čim boljši način in ravno v letošnjem tednu RK smo dosegli nove izboljšave. Krvine bodo več odzvedali en sam dan v tednu, marveč ob torkih in četrtkih, tako da krvodajalcem ne bo potrebno več čakati. Medtem ko je bil naš plan prejšnjega leta 1.000 litrov krvi,

NAJBOLJŠIM JAVNE POHVALE – S podelitvijo priznanj najboljšim voznikom in razglasitvijo najboljših delavcev v kolektivu je straska prevozna delovna organizacija Gorjanci počastila tudi leto jubilejev. (Foto: R. Bačer)

Vestnemu delavcu lahko zaupaš

Priznanja za varno vožnjo brez prometnih nezgod hkrati s partijskimi in Titovimi jubileji – Pri Gorjancih v Straži so slavili 29. aprila

S svečanostjo na prostem v avtoparku podjetja Gorjanci v Straži so se zaposleni v tem kolektivu oddolžili tudi 1. maju. Lahko smo videli, da so ljudem pohvale spodbuda za nadaljnje delo.

Lepo okrašen prostor je ob zvokih straške godbe ustvaril razpoloženje, v katerem je desetine zaposlenih in gostov vztrajalo na sončni pripeki, ne da bi se vročine sploh zavedali. V kulturnem delu programa so nastopili moški pevski zbor iz domačega kolektiva, Novolesova pihalna godba in šolarji iz bližnjih šol, govrnika pa sta bila Franc Kump in direktor Štefan Galič.

Zasluznim voznikom in najboljšim delavcem v letu 1976 so nato podelili priznanja. Zlato značko voznika za varno vožnjo brez prometnih nezgod v zadnjih dveh letih so dobili Srečko Groznik, Peter Matko-

vič, Izidor Murn in Stanislav Strajnar. Denarno nagrado po 1.000 dinarjev je dobilo 16 šoferjev, ki so že drugič do sedmič izpolnili pogoje za zlato značko. Nadalje je 29 šoferjev te delovne organizacije prejelo srebrne značke voznika za varno vožnjo v preteklem letu (enoletno obdobje), po 500 din denarne nagrade pa je dobilo 38 voznikov ki so v letu 1976 vozili varno in brez karambo-

Posebej so poudarili pomen razglasitve najboljših delavcev v podjetju. Za tako priznanje pridejo v poštev vsi zaposleni na vseh delovnih mestih. Kot najboljši v letu 1976 so razglasili iz TOZD Tovorni promet: Milomira Kojića in Janeza Samso, voznika tovornjakov, in Antona Primca, avtomehnika. Iz TOZD Avtobusni promet je dobil priznanje Ivan Simičič, voznik avtobusa, iz TOZD Gostinstvo natakarka Ivanka Merslavič in iz delovne skupnosti skupnih služb Franc Piletič, vodja prometne kontrole, in Ljubica Brajdič, vodja poslovalnice v Osijeku.

Za lepši vaški jutri

Pred nedeljskim referendumom v Dolenjskih Toplicah

Krajevna skupnost Dolenjske Toplice je ena izmed prvih krajevnih skupnosti v novomeški občini, ki je razpisala krajevni samoprispevek. Tako združuje sredstva že od leta 1965. Prav v maju poteče vplačevanje samoprispeljka, razpisane leta 1969 z namenom, da se zbrana sredstva uporabljajo za gradnjo šolskih objektov po programu gradnje osnovnih šol v občini Novo mesto.

Koristna naložba v eno najlepših osnovnih šol na Dolenjskem je spodbudila prebivalce k razmišljanju o podaljšanju samoprispeljka za obdobje dveh let. Sredstva naj bi združevali krajanji po že znanem ključu: 1 odstotek od osebnih dohodkov delavcev in upokojencev, 2 odstotka od katastrskega dohodka kmetov in prav toliko od davčnih osnov obrtnih dejavnosti. Na leto naj bi tako zbrali približno 410.000 dinarjev, in sicer: v Podtumu 58.000, Poljanah 24.000, Podhosti 64.000, Soteski 31.000, Polju 17.000, Dolnjih Sušicah 22.000, Gornjih Sušicah 35.000 in v Dolenjskih Toplicah 83.000 dinarjev. Gotovo se bo sklad še povečal, saj prostovoljnega dela krajanov ne gre zanemarjati. Izkušnje kažejo, da tak začeta akcija nedvomno mobilizira tudi širšo družbeno skupnost, katere podporo pričakujejo Topličani tudi tokrat.

Sredstva bodo porabljena predvsem za komunalno ureditev kraja in okoliških vasi. Med najpomembnejše naložbe spadajo ureditev kanalizacije po vaseh, gradnja vodovoda tudi tam, kjer čiste pitne vode še nimajo, posodobitev pokopališč, napeljava javne razsvetljave in telefonna, popravilo poti in cest. V predlogu sredstev, ki so jih komunalne in druge interesne skupnosti namenile za usresničitev programa krajevnega

skupnosti, sprejetega v lanskem letu, so predvidena naslednja sredstva: za vodovod v Gornjih Sušicah 200.000 din, za kanalizacijo v Dolenjskih Toplicah 4.000.000, elektrifikacijo v Podtumu 300.000, elektrifikacijo Občic 330.000, za zdravstveno postajo v Dolenjskih Toplicah 5.000.000, regulacijo Sušice nadaljnjih 5.000.000, za vodovod od Loške vasi do Soteske pa 100.000 dinarjev. Če k temu denarju pristejemo še sredstva, ki jih po samoupravnem sporazumu plačujejo KS temeljne organizacije združenega dela, približno 220.000 dinarjev v letošnjem letu in 300.000 dinarjev, zbranih s samoprispeljkom od maja do decembra letos, za katerega pa se bodo morali krajanji še oddolžiti, bodo želje vseh kmalu resničnost.

Zbori občanonov so že sprejeli sklep o razpisu referendumu, ki bo 15. maja. Vsi upravičeno pričakujejo ugoden izid.

I. VIZJAK

OTROCI POD SKRBNISTVOM

V preteklem letu je bilo postavljenih pod skrbništvo 9 otrok, katerih starši so se smrtno ponesrečili. Sicer pa podatki socialne službe kažejo, da je bilo v zadnjih 7 letih določeno skrbništvo za 26 otrok. Vzroki za tak ukrep so bili: 10 otrok je brez staršev, 15 otrok brez matere in se oče zanje ne zanima, materi enega otroka pa je bila odvzeta opravilna sposobnost zaradi duševnih motenj.

„Tako vzamemo 30 šivilj“

Mirnopeški BETI kazi dober start v letošnje leto precejšnja odsotnost z dela – Bolniška je draga, delo pa mora biti vseeno opravljeno

Po težavah, ki so pred letom dni pestile to delovno organizacijo, se je vse lepo izteklo. Že konec leta 1976 se je pokazal pozitiven rezultat, čeprav je bil skromen. Trenutno imajo vse zmogljivosti zasedene 150-odstotno. V prvem trimesečju so okrog 30 odst. celotne proizvodnje izvozili in ahtevni kupci zoper kvaliteto niso imeli pripomb. Za tuje izdelujejo poseben program moškega perila „jockey“, sicer pa delajo še razno otroško in žensko perilo.

V skrbi, da bi čimveč naredili po čim nižjih proizvodnih stroških, sproti analizirajo vse pojave v kolektivu. Tako je direktor tozda Tone Bevc takoj opazil, da je več ljudi v bolniški, kot so planirali. „Za marec smo računali na 6.000 din stroškov za izplačilo nadomestil zaradi bolezenskih odsotnosti, izplačali pa smo nad 20.000 dinarjev,“ je rekel.

Ugotavljajo pa tudi, da se je storilnost tistih, ki so na delu, znatno povečala. Izrazito ženski kolektiv je obdržal isto število zaposlenih, naredili pa so za 30 odst. več, kot naj bi po planu ob tolikšni odsotnosti.

Ker imajo dobavne roke in precej naročil, nočejo pa razočarati kupcev, že vse od novega leta dalje ob prostih sobotah delajo. Tak tempo pa pomeni velik napoj, za marsikoga prehud, delo v nadurah pa je tudi

dražje. Oddolžili so se zaposliti še 30 šivilj, samo vprašanje je, kje jih bodo dobili.

Ceravno osebni dohodki niso ravno slabi, saj zaslužijo na delu prisotni poprečno čez 3.000 dinarjev in letos računajo na nadaljnje povišanje osebnih dohodkov, v Mirno peč od drugod ne dobiš ljudi. Zakaj ne? Ni ceste, ni vode. Ko so v BETI lani dobili poslovni obisk iz Amerike, so goste peljali naokrog čez Trebnje, ker jih je bilo sram voziti mimo Žabjeka.

R. B.

DOLENJSKE TOPLICE: NASTOP FOLKLORISTOV

20. maja ob 17. uri bodo tečajniki ob zaključku političnega tečaja skupno s domačim društvom „Maks Henigman“ priredili javen nastop znane folklorne skupine „Tine Rožanc“ iz Ljubljane. S tako kvalitetnim sporedom nameravajo Topličani počastiti 40-letnico ustanovitve KPJ in rojstni dan maršala Tita. Na prireditve, ki bo ob lepem vremenu na prostem, sicer pa v dvorani, vabi-jo krajanje in goste iz zdravilišča.

POHOD DO ŠENTJOŠTA

V krajevni skupnosti Zabja vas so tradicionalno prvomajsko proslavo ob letošnjih partijskih in Titovih jubilejih še bolj slovesno pripravili. Pri vsakem spomeniku, na katerem je vklesanih 30 imen domačinov, je bila 1. maja zjutraj slovesnost s kulturnim programom, zatem pa so se borci, mladina in krajanji napotili na pohod do Šentjošta. Tudi tak prvomajski izlet je v Zabji vasi prešel v navado in kot vedno so se tudi letos lepo imeli. Na cilju je mladina vnovič pripravila program v spomin na žrtve fašističnega terorja. Ne gre pa pozabiti, da so krajanji Zabje vasi že na večer pred praznikom zakurili mogočen kres, ob katerem je zadonela partizanska pesem.

AKADEMIJA V BRŠLINU

Jutri, v petek ob 19. uri, prireja Krajevna skupnost Bršlin skupno s pripadniki JLA in solo svečano akademijo v jubilejnem letu. Prireditve bo v prostornih osnovne šole Bršlin, ki bo prispevala tudi glavni del programa.

J. PAVLIN

Novomeška kronika

NEKAJ PRVOMAJSKIH – Resda je praznik dela že krepko za nami, pa vendar bi se kazalo spomniti nekaterih „dogodkov“. Tako so mnogi Novomeščani nergali na večer pred praznikom nad smradom, ki so ga povzročili kresovi, „zaci-njenji“ z odpadnimi gumami, polivilnilom in še čim. Mnogo bolj veselo je bilo dan zatem, ko smo z vsemi spremljajočimi obredi krstili novo gostišče – Henčkov dom, za nekatere oazo domače glasbe na Dolenjskem. Nič manj veselo ni bilo pri Miklavžu, kjer sta prijeten vonj odojka in jagenjčeva privabila lepo številno obiskovalce. Sicer pa kaj bi obujali spomine na tiste lepe dni, ko moramo ponovno sedeti v pisarnah, stati za stroji, skratka – delati!

NE V PONOS! – Res, prav neprijetno se je v večernih urah sprehoditi mimo gostišča Na trgu. Ne samo da je prostor pred vhom postal shajališče novomeške mladine, njegova podoba včasih presega vse meje. Na stotine cigaretnih ogorkov, pljunkov in še česa prav gotovo ne sodi v središče mesta.

KOPALNI KRST – Kopaljšči v Dolenjskih in Smarjeških Toplicah sta za prvomajsko praznike odprli vrata obiskovalcem. Nehote smo se ob tem spomnili nekdanjega kopaljšča na Loki, včasih tako lepo urejenega, medtem ko danes spominjajo nanj le še razbite ploščice in močno zarasla trava. Ne bi bilo odveč, ko bi bivšemu kopaljšču vrnilo nekdanjo podobo.

DVA PROTI DVA – V času „abstinence“ Dolenjskega lista je bilo dokaj mimo tudi v novomeški porodničnici. Tako za štirinajst dni na-

SKOCJAN: KLIC ZAVESTI

V krajevni skupnosti Škocjan je vse nared za gradnjo prepotrebne zdravstvene doma. Sklad, v katerem se združujejo sredstva, zbrana s samoprispeljkom, sredstva, ki jih prispeva zdravstvena skupnost in prispevki TOZD, v katerih so zaposleni krajanji, je potrebno povečati. Korak k temu je oddolžitev članov izvršnega odbora KS, da odstopijo obveznice za ceste. Tako so prispevali: Pavel Bobič 6300, Martin Tomšič 4000, Stane Jerman 2500, Pavel Zupet 2500, Roman Čelesnik 2500, Slavka Janežič 2200, Slavko Šuštar 2000, Ivan Selak 1500, Alojz Hočevar 1300 in Katica Zupet 250 dinarjev. Začeta akcija je pokazala visoko zavest članov izvršnega odbora in je hrakti poziv vsem krajanom, naj se udeležijo pospešnega zbiranja sredstev za skorajšnji začetek gradnje novega doma zdravlja.

I. V.

Oddolčni „za“

Kaj mislijo o samoprispeljku vaščani in kakšne so njihove želje? Za mnenje smo zaprosili predsednike vaških odborov Gornje polje, Podturn in Soteska in delegate pri KS Dolenjske Toplice.

TONE TISOVEC: „Podaljšanje samoprispeljka za naslednji dve leti so vaščani sprejeli z razumevanjem. Vsi pa se sprašujemo, zakaj je gradnja kanalizacije izpadla iz srednjeročnega programa in je v Gornjem polju do leta 1978 še gotovo ne bo. Čeprav je že prišlo do okužbe pitne vode in do epidemije – tu je bil tudi sanitarni inšpektor – je bila naša prošnja zavrnjena. Preteklo nedeljo sm sami organizirali gasilsko akcijo in očistili zamašeni kanal ob cesti. Kanalizacija je resnično naš velik problem in vsi smo pričakovali, da bo tokrat le rešen.“

STANE GORŠE: „Mislim, da se bodo Podturenčani oddolžili „za“. Tare nas dosti problemov, predvsem kanalizacija v vasi in odcep ceste proti zaselku Grič, ki ga voda večkrat poplavlja in so takrat prebivalci popolnoma odrezani od sveta. Kanalizacija s čistilnimi napravami, saj je iz Radeče tudi zajetjivode za Dolenjske Toplice, je naša poglavitna naloga.“

JOŽE BRADAC: „Vaščani Soteske vedo za dogovor, da vsako leto naredimo nekaj – seveda odvisno od zbranih sredstev – v vsaki vasi. Zato bodo v nedeljo gotovo glasovali za podaljšanje samoprispeljka.“

Potrebna bi bila razširitev in posodobitev pokopališča in javna razsvetljava. Tudi luknje na nad 4 km vaških poti vedno bolj zijajo. Optimizem in iz trte zvif. Lansko leto smo v vsako hišo, tudi tisto najvišjo, napeljali vodovod, za katerega smo sami zbrali tri četrtnine vseh sredstev.“

I. V.

PRVA ŠTEVILKA KRAJANA

V krajevni skupnosti Regerča vas so za prvomajsko praznike izdali prvo številko glasila „Krajan“, ki naj bi posej izhajala štirikrat na leto. Prva številka glasila obsega samo dve strani, vendar sta napolnjeni s strnjeno informacijami, zanimivimi za krajanje. Uredniški odbor upa, da bo glasilo kmalu začelo izhajati z natisnjenjo glavo, kar bi ciklostiranemu krajanu dalo prijetnejši zunanji videz. Ta poskus izdajanja glasila krajevne skupnosti je še vedno med redkimi pri nas.

Deset srebrnih

Tik pred prvomajskimi prazniki so na slovesnosti v novem Domu JLA podelili hkrati s priznanji OF (o katerih smo že pisali) tudi deset srebrnih znakov Zveze sindikatov Slovenije. Dobili so jih zaslužni sindikalni aktivisti, ki so več let z uspešnim delom na tem področju pokazali lepe rezultate in so za prostovoljno delo pritrvali mnogo svojega časa. Dobitniki letošnjih srebrnih znakov so:

Boris Galič, zaposlen pri Avtoprometu „Gorjanci“, Straža; Jožica Kocmur iz Iskre – TOZD KEKO, Žužemberk; Franc Koren iz Železniške postaje Novo mesto; Jože Kukec iz Podjetja za ptt promet Novo mesto; Justa Moravec iz Splošne bolnišnice Novo mesto; Jelka Pintar iz osnovne šole „Milka Šobar-Nataša“, Šmihel; Marjeta Potrč iz tovarne zdravil Krka, Novo mesto; Jože Tavčar iz Uprave javne varnosti v Novem mestu; Jože Turk iz Industrije motornih vozil, Novo mesto, in Miha Zadkovič iz Industrije obutve v Novem mestu.

Ena kmetija, nešteto parcel

Drobljenje kmetijskih zemljišč zaustavljeno, toda nujni deleži še močno bremenijo prevzemnike posestev – Odlok o zaščitenih kmetijah v občini zamuja – Kdaj SIS za kmetijstvo?

S kmetijstvom se v krški občini še vedno preživlja okoli 31 odst. prebivalstva. Večina obdelovalne zemlje (91 odst.) je v zasebni lasti, žal pa so zemljišča zelo razdrobljena. Na gospodarstvo pride povprečno 11 do 19 parcel, ki so oddaljene celo do 17 kilometrov.

Povprečna velikost njiv je 0,23 ha, travnikov 0,33 ha, vinnogradov 0,18 ha, povprečna velikost kmetije pa 3,72 ha.

Nadaljnje drobljenje kmetijskih posestev sta končno le preprečila zakona o kmetijskih zemljiščih in dedovanju. Zaščitila sta tudi bodočega prevzemnika posestva in omogočila

združevanje zemlje v zaokroženo kmetijo. Kljub temu pa v vsakdanjem življenju ne teče vse gladko, ker sodna praksa ni prilagojena potrebam sedanosti. Nujni deleži namreč močno obremenjujejo tistega, ki posestvo prevzame, saj mu potem za modernizacijo kmetije nič ne ostane.

V krški občini razen tega opozarjajo, da predolgo čakajo na odlok o zaščitenih kmetijah. Status kmeta naj bi dobil le tisti, ki je res kmet, ne pa vsi, kateri to zahtevajo. Prav tako predlagajo, da bi v zakonu spremenili določilo, po katerem lastnika razlastijo, če je zemlja deset let neobdelana. Na območju krške občine je zdaj v pušči približno deset odstotkov zemlje, zato menijo, da bi lastnike najlaže prisilili k večji skrbnosti za obdelavo zapuščenih površin, če bi dovolili za neobdelanost znatno krajše obdobje.

Pospeševanje kmetijstva v srednjeročnem programu do leta 1980 temelji na izboljšani obdelavi obstoječih zemljišč, predvsem na obnovi dotrajanih nasadov in povečani porabi gnojil ter zaščitnih sredstev. To zahteva učinkovitejšo kmetijsko pospeševalno službo, tako, ki se bo znova približala kmetu in postala nosilka združevanja dela in sredstev na vasi.

JOŽICA TEPPEY

Nova zbirka za praznik

Pleterske umetnine bodo preselili v Kostanjevico

Člani sveta kostanjeviške Galerije Jakac so na zadnji razširni seji povedali, da so uredili še zadnje formalnosti, ki so bile potrebne za dokončno preselitev pleterske slikarske zbirke v kostanjeviški cistercijski samostan oziroma v novi oddelek tamkajšnje Galerije Jakac.

To bo okoli 45 slik doslej še neznanih avtorjev iz 17. do 19. stoletja. Slike so izredne umetniške vrednosti, saj prav vse pripisujejo krogu najbolj znanih evropskih slikarskih delavnic. To je pravzaprav izbor najboljših del iz pleterskega samostana, ki jih je mojstrsko obnovil prof. Povše. Tako bo v galeriji poslej še najdragocenejša tovrstna zbirka na slovenskih tleh.

Na seji so povedali tudi to,

da bodo slike razstavili v štirih sobah drugega nadstropja južnega krila poslopja in da obnovitvena in ureditvena dela kljub nekolikšnemu zastoju potekajo dovolj hitro, da bo novi galerijski oddelek pripravljen za otvoritev do začetka junija.

Za dan otvoritve se niso še natanko domenili, povedali pa so, da bo v okviru prireditve ob krškem občinskem prazniku. S tem naj bi se občinski skupščini in skupnosti hkrati zahvalili za vso dosedanjo denarno in materialno pa tudi delovno pomoč pri nastanku galerije in pri njenem nadaljnjem širjenju.

Z. Š.

UREDITI SEJMIŠČA

V krški občini imajo pet sejmišč, v Brestanici, na Zdolah, v Leskovcu in na Drnovem. Nanje vodijo predvsem plemensko živino. Zadnje čase ugotavljajo, da je obisk tovrstnih sejmov zelo skromen in da sploh ni več potrebno toliko sejmišč. Razen tega ta sejmišča ne ustrezajo veterinarsko-sanitarnim predpisom, vzdrževanju higiene okolja in prometnim razmeram. Zaradi tega je predlagana ukinitve sejmišč v Krškem in v Leskovcu, živino za plemensko izmenjavo pa naj bi kmetje poslej vodili na Drnovo. Seveda pa bodo morali sejmišča v Brestanici, na Drnovem in v Zdolah čimprej sodobneje urediti.

DOGRADITVE ŠOL

Še cela vrsta šol v občini je zelo utesjenih in zato ne morejo organizirati sodobnega pouka. Po vrstnem redu bodo najprej dobili nove šolske prostore na Raki, nato v Kostanjevici, v Podbočju, v Brestanici in na Senovem. V Krškem bodo dogradili kuhinjo, v Koprivnici pa telovadnico. Vrednost vseh teh investicij v srednjeročnem obdobju bo dosegla vsoto 57 tisoč dinarjev.

KOČA NA BOHORJU – Zanjjo bodo na pobudo Senovčanov zbirali prispevke po vsej občini, da jo bodo rešili propada. Takole jo je upodobil slikar Marjan Pliberssek, ki je sliko letos poklonil Planinskemu društvu Bohor. (Foto: Jožica Teppey)

Krške novice

TOKRAT CIUHA – Otvoritev prireditve letošnje likovnozastavne sezone v krški „Galeriji“ je bila razstava grafik in olj na platnu akademskega slikarja, krškega rojaka Jožeta Ciuha. Odprli so jo minuli petek, za njo pa se bo do oktobra v istih prostorih vrstilo še šest razstav, ki jih posvečajo 500-letnici mestnih pravic. Zato bodo z njimi predstavili ustvarjalnost likovnikov, katerih imena so kakorkoli povezana s tem krajem, kot zadnji v tej sezoni pa imajo v načrtu arheološko razstavo o Libni, ki jo pripravljajo brežiški Posavski muzej.

PRVE POŠILJKE – V Krško prihajajo ta čas na naslov filatelističnega društva prve pošiljke znamk, za že šesto republiško pionirsko filatelistično razstavo. Pod geslom „Varujmo naše okolje“ jo bodo odprli 21. maja v prostorih osnovne šole Milke Kerinove v Leskovcu. Da so organizacijo zaupali prav krškemu društvu, je novo priznanje za njego-

vo uspešno dejavnost, ki mu je lani ponovno prinesla prvo mesto v naši republiki.

35 SLUŠATELJEV – Krška delavska univerza je pred dnevi v krškem letkovu TOZD Imperial zaključila 15-urni seminar za kandidate za prejem v Zvezo komunistov in za mlade samoupravljavce. Pridobljeno znanje bo 35 rednih slušateljev lahko poslej s pridom uporabilo za aktivno vključevanje v družbenopolitično življenje kolektiva pa tudi drugod.

PRVI STRELCI – Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu je s tekmovalcem ekip in posameznikov streljanja z zračno puško pričela spomladansko delavskih športnih iger. Med najboljši iz krškega je bila najmlajša ekipa „Djura Salaj“, ki jo sestavljajo 17 moških pa so bili najboljši tekmovalci iz brestaniške plinske pame elektrarne.

ZA PRAZNIK DELOVNA ZMAGA – Na otvoritvi nove tovarne silikatnih zidakov iz Brežic se je v počastitev 27. aprila zbrala množica občanov, članov kolektiva in gostov, ki so si po slavnostnem govoru sekretarja predsedstva izvršnega komiteja CK ZKS Franca Šetinca ogledali avtomatizirano proizvodnjo opeke iz bizeljskega in globoškega peska. (Foto: Jožica Teppey)

Hitro je še vedno počasi

Naložbe v gospodarstvo naj bi letos skoraj za pol presegle lanske investicije v občini

Investicijska dejavnost v brežiški občini bo letos živahnija od lanske, ko je na tem področju nastal zastoj, saj predvidevanja niso bila uresničena. Naložbe v gospodarstvo se bodo zdaj povečale za 40 odst., glavni nosilci investicij pa so: Agraria, Slovin, Tovarna pohištva, Čateške Toplice, Prevoz, Agroservis, Livarstvo, Obrtno kovinsko podjetje, Grad Mokrice in Podjetje za popraviljanje voz.

V Čateških Toplicah bodo letos vložili v graditev hotela B kategorije s 330 ležišči 75 milijonov dinarjev, celotna vrednost investicije pa je 188 milijonov. V Mokricah bodo za 12,5 milijona dinarjev prenovili osem sob s 14 ležišči, uredili restavracijo s 135 sedeži in postavili novo kotlovnico za ogrevanje prostorov.

Slovin je namenil 41 milijonov dinarjev za gradnjo kleti in skladišč ter za polnilnico brezalkoholnih pijač. Tovarna pohištva se je prav tako odločila

za graditev skladišča. Uresničila bo tudi načrte za pohištveni paviljon, ki ga že dolgo pogreša. Za oboje predvideva 20 milijonov dinarjev v tem letu.

Kolektiv Prevoza bo uredil parkirne prostore in halo za tehnične preglede, kar ga bo veljalo 15 milijonov. Agrotehnika bo za Agroservis gradila novo proizvodno dvorano v okviru sanacijskega programa. Vrednost te investicije je nekaj več kot 11 milijonov dinarjev. S nacijsko zatrdno računajo tudi pri Obrtnem kovinskem podjetju v

Dobovi, kjer napovedujejo preselitev na nov prostor in integracijo s Trimom. Naložba v osnovna sredstva bo dosegla 30 milijonov dinarjev. Agraria Brežice bo investirala v novi rastlinjak s površino tri četrtnine hektara. Ta bo veljal predvidoma 12,5 milijona dinarjev. PPV Dobova bo gradila strugarno in halo za prenovo vagonov, Rudnik Globoko pa bo odkupoval nova zemljišča za izkop peska.

Če bo vse uresničeno tako, kot napovedujejo, bo razvoj krenil nekoliko hitreje naprej, če pa se bo zgodilo tako kot lani, bo spet zastal. Obeji se lepi, čas priganja, resolucija o družbenoekonomskem razvoju občine pa spodbuja k hitrejšemu tempu, k dohitevanju bolj razvitih.

J. T.

V BREŽICAH IN V KLANJCU

Mladina z dveh strani Sotle je priredila dvoje majskih srečanj pod naslovom „Kumrovec-Trebeče 77“. V Brežicah je bila občinska konferenca ZSMS skupaj z mladinskimi aktivom iz Jutranjke – tozdr Orlica gostiteljica mladim iz Tekstilne tovarne v Klanjcu, ki so se udeležili posveta o kulturi v združenem delu in svobodni menjavi dela. Dne 29. aprila so obiskali najprej Posavski muzej, si zatem ogledali konfekcijski obrat in zaključili obisk s skupno kulturno prireditvijo v domu JLA. 3. maja je bilo srečanje v Klanjcu. Na njem so razen Brežičanov gostovali mladi iz sosednjih hrvaških občin in skupaj pripravili kulturni program za delavce tamkajšnje bombažne predilnice.

PRAZNIČNI RECITAL

Amaterski oder iz Brežic je ponudil delovnim kolektivom izvajanje prazničnega recitala, v katerem so zajeti dogodki od ustanovitve Osvobodilne fronte do praznika dela in dneva mladosti. Povezujejo jih s citati predsednika Tita. Recital imena glasbeno spremljavo, sceno zanj pa je pripravil Vlado Cedilnik. Skupina je prejela že več pritrilnih odgovorov iz delovnih organizacij. Prvi nastop je imela v Jutranjki.

GOSTJE V ARTIČAH

V okviru „Majskih srečanj mladine“, katerih pokrovitelja sta RK ZSM Hrvatske in Slovenije, je TVD Partizan Artiče organiziral v soboto, 7. maja, košarkaški turnir. Vabilu za sodelovanje pa se je odzvala samo ekipa Krapine, tako da je bila odigrana ena sama tekma, zaradi česar pa športno vzdušje ni bilo prav nič okrnjeno. Občino Brežice je predstavljala ekipa domačina, okrepljena z dvema igralcema brežiške gimnazije.

V izenačeni športni borbi so s kančkom sreče več in zaradi majhne nepazljivosti domačinov ob koncu slavili gostje ter zmagali z rezultatom 74:72.

Sobotno srečanje pa so vsi udeleženci, tudi ostali tekmujoči, ne samo košarkaši, zaključili v brežiškem hotelu Turist, kjer so jih gostili z enolončnico.

M. JAZBEC

SLOVESNO V GLOBOKEM – Na rudniškem poslopju v Globokem so 27. aprila odkrili marmornato ploščo v spomin na štirideseto obletnico ustanovitve sindikalne podružnice v Rudniku. Na slovesnosti so bili razen domačinov, nekdanjih rudarjev in članov sedanega kolektiva številni gostje, igrala pa je godba na pihala iz Kapel. (Foto: Jožica Teppey)

Novo v Brežicah

NE KAR POČEZ – Pri zaposlovanju so doslej v občini in regiji premalo pazili na izboljševanje strokovne ravni zaposlenih, zato se v občini kadrovski sestav v zadnjih letih ni izboljšal. Z dogovorom, ki ga bo na seji 17. aprila podpisala brežiška občinska skupščina, naj bi se v prihodnje marsikaj spremenilo, predvsem pa minimalni standardi za življenjske razmere delavcev na območju treh posavskih občin. Podpisniki dogovora so razen občinskih skupščin tudi interesne skupnosti. Dogovor vsebuje med drugim povečano skrb za načrtnejše izobraževanje in povezanost izobraževalnega sistema z združenim delom.

VSE VEČ PRESTOPNIŠTVA – Mladinski kriminal v brežiški občini narašča. Med prestopniki je bilo lani osem otrok, štirinajst mlajših in enajst starejših mladoletnikov, ki so po večini doma v neurejenih družinah. Gre za vlome in druge tatvine, požige in telesne poškodbe.

VRSTNI RED JE OSTAL – Zapleti okoli graditve domov upoko-jencev v Posavju so razvozlan. Krški dom je vseljiv, na vrsti je brežiški, vendar ga bodo hkrati začeli graditi tudi Ševničani, zato bodo vse tri občinske skupščine, samoupravne interesne stanovanske skupnosti in konference delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja podpisale dopolnitev družbenega dogovora. V njem se obvezujejo, da bodo združevali sredstva za namensko gradnjo domov upoko-jencev tudi še po letu 1980, in sicer tako dolgo, dokler ne bodo poravnane obveze do vseh treh domov v Posavju.

SO KRIVE MARŽE? – Lani je bilo za trgovino slabo leto, čeravno so bili rezultati boljši kot leto poprej. Delavci v trgovini z njimi niso zadovoljni in menijo, da predvsem neustrezne marže pri nekaterih artiklih slabijo gospodarsko moč trgovine.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

PRIZNANJA OF — Na uspeli proslavi pred praznikom OF v sevniškem gasilskem domu, še posebno je navdušil nastop okteta Jelovica iz Škofje Loke, so podelili sedmero letošnjih priznanj OF. Na sliki: častna vrsta letošnjih nagradencev ob predsedniku občinske konference SZDL Francu Pipanu (na levi).

SREBRNI ZNAKI SINDIKATOV — Na Rdečem Kalu so podelili tudi letošnja srebrna priznanja slovenskih sindikatov štirim prizadevnim sindikalnim delavcem: Cvetki Dvornik iz mokronoške Iskre — tozđ Elektroliti (na sliki), Janezu Kramarju z Mirne, Petru Podobniku iz Velikega Gabra in Ivanu Vovku iz Hrastovice.

Samouprava ne uspeva kot gozd?

V Sevnici nezadovoljni z organiziranostjo brežiškega Gozdnega gospodarstva

Vprašanje samoupravne organiziranosti brežiškega Gozdnega gospodarstva je pred nedavnim prišlo tudi na dnevni red seje predsedstva občinske konference SZDL v Sevnici. Zahteva vseh odgovornih v Sevnici je, da se samoupravna organiziranost tega gozdnega območja slednjic že prilagodi zakonu o združenem delu.

O teh vprašanih v preteklosti ni manjkalo sej. Zanimivo je, da je brežiško Gozdno gospodarstvo vključeno celo v tako imenovano Akcijo 120, ki jo vodi CK ZKS v izbranih delovnih organizacijah po Sloveniji, ustreznih premikov pa še vedno ni. Očitno se porajajo nasprotovanja tam, kjer jih je najmanj treba. Res je, da zajema to gozdno območje kar devet občin, vendar so v Sevnici prepričani, da so prednosti sevniške občine tako očitne, da se mora to poznati tudi na samoupravni organiziranosti. Občinski sindikalni svet v Sevnici je s stališči z 12. januarja letos komaj prepričal izvedbo povsem neupravičenega referenduma.

V Sevnici dela velika žaga. Za dokaz nezdravih razmer navajamo le en, izredno kričeč primer delitve premoženja. Na žagi so imeli vilicarja, zanj pa so morali plačevati ogromne stroške drugemu tozdu. Nazadnje so vzeli zasebnika, ki je za polovico cenejši.

Odprto vprašanje tudi je financiranje dela skupnih služb. Sami delavci v Sevnici ugotavljajo, da razmere zaradi siromašnosti gozdvov za lasten tozđ sicer niso idealne, seveda pa tudi ni tako slabo, da ne bi mogli shajati. Socialistična zveza in

občinski sindikalni svet v Sevnici sta že 15. marca terjala, naj strokovne službe dosledno opravijo svoje delo in posredujejo ustrezne podatke. Tudi na tej seji je predstavnik iz Brežic podal kar celo predavanje, ki so mu manjkali le še barvni diapozitivi o vsej mučni zgodovini, o današnjih razmerah pa je bil bolj redkobeseden. Svoje čase so v Sevnici že imeli gozdarski tozđ, kot je govora o njem sedaj. Lani so izločili zasebni sektor. Ravno te dni prenašajo temeljni obrat za kooperacijo iz Brežic v Sevnico. Letos bo treba vsa odprta vprašanja urediti, kot nalaga tudi zakon. Sicer se prav lahko zgodi, da bodo delavci dobili na kraju leta le minimalne osebne dohodke.

A. ŽELEZNIK

Godbeniki ne rastejo čez noč

Hrastniška glasbena šola želi v Sevnici prodreti na podeželje

Sevniška glasbena šola v okviru hrastniške je letos slednjic dobila svoje prostore v nekdanjih prostorih obrtne nabavne zadrge Bohor. Nič več se gojencem in učiteljem ni treba potikati izključno po zasebnih domovih, gasilskem domu, šolski kleti ali vrtcu.

Že drugo leto oddelku v Sevnici načeljuje prof. Ivo Kopecky. Hrastniška šola je zagotovila tudi dva koncertna klavirja, medtem ko ga ne premore niti kulturna dvorana gasilskega doma, pri Partizanu pa je že zdavnaj odslužen pianino z vrsto gluhih tipk. Prav nenavadno je spričo tega, zakaj so se med pripombami delavcev na samoupravne sporazume in srednjeročne načrte samoupravnih interesnih skupnosti pojavile pripombe o potrebnosti nadaljnega obstoja te šole. Direktor šole iz Hrastnika je moral na seji izobraževalne skupnosti celo postreči s podatki o socialni sestavi učencev. Kar

40,25 odst. slušateljev glasbe v Sevnici izhaja iz delavskih družin. 6,49 odst. jih izhaja iz družin obrtnikov, 5,19 iz družin prosvetnih delavcev, 2,95 odst. iz upokojenskih, 12,98 iz uslužbenških, 10,38 iz različnih intelektualnih poklicev, za 22 odst. pa nimajo podatkov. Nekateri otroci se vozijo v šolo iz Mirenke doline ali Loke pri Zidanem mostu.

Slušajo se pripombe, da učenci premalo javno nastopajo. Žal, z velikimi težavami pripravljajo celo redne produkcije. Ni čudno, da poznajo sevniške otroke zato že bolje na nastopih ljubiteljski glasbe v Litiji, Hrastniku, Zagorju, Trbovljah in Radečah, kjer so uspešno predstavljali vso šolo. Učenci v Sevnici dobivajo sedaj v roke veljavna spričevala, da lahko najbolj nadarjeni tudi nadaljujejo šolanje. Sedaj imajo ure po dvakrat na teden. Šola se še bori s kadrovske težavami. Zelijo uvesti oddelke za trobila, tolkala in godala. To pa ni enostavno izvesti, enostavnije je najeti godbo ali zabavljate, da je ni. Ravno tako godci ne nastajajo čez noč.

Vsi v tem malem kolektivu si z nemajhnim trudom prizadevajo usposobiti dobre glasbenike. Mladi potrebujejo tudi prizanesljivo občinstvo, zakaj za mladega glasbenika ni hujšega udarca kot javen neuspeh.

A. Ž.

Sevniški paberki

OSVEŽILI OZNAKE — Po glavnih sevniških ulicah so se še pred prvomajskimi prazniki lotili pleskanja oznak na voznišču. Stare so bile že dobera zdelane. Nekateri cestarjem zametajo pozno pleskanje, kdor pa vozi tudi po večjih krajih, pa lahko prizna, da je drugod še slabše.

OBSOJANJA VREDNO — Pred otvoritvijo objektov vodovoda Vrh Grahovice postavili štirinajst betonastih stebrov, kakršni se običajno uporabljajo za vinograde. Čeprav so stebi pred slavjem neki brezvestnežji nalomili tik pri zemlji. Malokje so se kot vaščani Vrha in okoliških zaselkov, zato je objestnost s stebri še nameravali namestiti žično ograjo. Kdorkoli je to storil, prav gotovo ne

premora toliko poguma kot zlobe, saj je betonska stavba črpališča z jeklenimi vrati na povsem osamljenem kraju.

OBILNO GNEZDO — Svinja pri Jožetu Gromu v Vidmu pri Sentjanžu se je izkazala kar s 15 mladiči. Ob velikem povpraševanju po puiških in nasploh svinini spodbuden dosežek.

TAKSE DOMA — Celjski Izletnik ima v Sevnici že kar številčen park svojih avtobusov za delavske in šolske proge, ob raznih priložnostih pa dobijo še dodatna vozila. Dogovorjeno je, da bodo tiste avtobuse, ki stalno opravljajo potniški promet na območju občine, tu tudi registrirali. Doleg je taksa odtekala v Celje. Izletnik naj bi se vključil tudi v sistem financiranja krajevni skupnosti v sevniški občini.

PRAVNA POMOČ DELAVCEM

V tem mesecu je pri občinskem sindikalnem svetu v Sevnici po nekajletnem premoru pričela delati pisarna pravne pomoči delavcem. Sindikati so se za to odločili, da bi delavci lažje prišli do ustreznih nasvetov, saj je znano, da lani kršitev v škodo delavcev v sevniški občini ni manjkalo. Pravno pomoč nudi pravnik Silvo Tihole, novi občinski sodnik za prekrške. V pisarni občinskega sindikalnega sveta je pripravljen nuditi pravno pomoč vsak četrtek od 15. do 17. ure, pozimi pa bodo govorilne ure prestavili za eno uro kasneje. Zanimivo je, da minuli četrtek, ko je pričel opravljati to dolžnost, po nasvet ni bilo nobenega delavca. Velja morda grški pregovor, da orožje počiva med prazniki, v Sevnici tudi za čas po praznikih?

Teško je loviti bolj razvite

Letošnje gospodarjenje boljše od lanskega? Oživiljanje proizvodnje obeta

Zbor združenega dela občinske skupščine v Trebnjem je pred prvomajskimi prazniki posvetil posebno pozornost obravnavi lanskega gospodarjenja, kakor so to pokazali zaključni računi. Kot smo že pisali, je občinski izvršni svet s predstavniki vodstev družbenopolitičnih organizacij v občini obiskal vrsto kolektivov, da bi prišli še do popolnejših podatkov.

V lanskem težavnem gospodarskem letu so se sicer izognili večjim izgubam. Izkazala jo je le Industrija gradbene keramike v Račjem selu, vendar je bila tovarna šele v poskusni proizvod-

nji. Vseeno položaj ni rožnat, ker številke kažejo, da v skladih ni večje akumulacije. Delovne organizacije so obračunavale manjšo amortizacijo namesto nekdanje pospešene. Ali vse to

pomeni, da si gospodarstvo te manj razvite občine žaga vejo?

Vrsta velikih delovnih organizacij je uspešno izvedla izdatne naložbe. Vračila posojil, predvsem pa obresti, so hudo breme, ki pa je prehodnega značaja. Delegat Drnovšek iz Trima je navedel tudi stvari, ki niso v čast našli trgovini. Le-ta se otepa najnujnejših zalog reprodukcijskega materiala. Tovarna seveda ne more tvegati negotovosti, zato mora skladiščiti marsikaj, kar bi bilo pri urejenih dohodkovnih odnosih dolžnost trgovine. To terjva velikvlaganja v obratna sredstva. Administrativno urejanje nekaterih vprašanj v državi očitno še vedno biča pridne.

A. Ž.

A. ŽELEZNIK

Še se počutijo odrinjene

Invalidi bi radi nazaj svojo ambulanto

Šentruperška organizacija vojaških vojnih invalidov šteje 43 članov, samo iz druge svetovne vojne je 22 osebnih invalidov.

Milan Gračan predseduje tej organizaciji že osmo leto. Prav rad bi vodstvo predal komu drugemu, a ni pravega. Tudi na zadnjem občnem zboru se obveznosti ni rešil. S položajem organizacije ni zadovoljen. Čuti premalo razumevanja in gnotne podpore. Iz njegovih besed ne veje kakšno posebno razočaranje. Vse je le bolj usmerjeno v željo za boljšim položajem članov. Invalidi so bili zelo zadovoljni, ko je bil zdravnik na voljo samo zanje celo po dvakrat na teden v trebanjskem zdravstvenem domu, žal pa po odhodu dr. Heniga ni človeka, ki bi ga nadomestil.

Šentruperška organizacija želi invalidom nuditi več stvari, za katere so kot telesno prizadeti ljudje sicer prikrajšani. „Dostikrat kakšnemu članu mnogo pomeni že prijateljski obisk, mnogi težko čakajo na skupne izlete, ker nimajo svojih avtomobilov. Še marsikaj je nerazčističenega okrog priznavalnini. Imamo primere, ko je ženi padel mož, sama je prizadeta, ne prejema pa niti stalnega dodatka.“ našteva Gračan posebno žgoče probleme. Sicer obsega novi delovni program deset raznih točk. Predsednika Gračana veseli skrb za urejanje položaja borcev, vseeno pa meni, da bi posebno vojnim voja-

skim invalidom morali v občini posvečati več pozornosti.

A. Ž.

A. ŽELEZNIK

POMNIK POMEMBNE SEJE — V vrsti prireditvev ob pomembnih dogodkih iz partijske zgodovine v jubilejnem letu v trebanjski občini je narodni heroj Jože Borštnar 1. maja na Kresalovi gostilni na Rdečem Kalu odkril spominsko ploščo. V tej gostilni je bila namreč med vojno seja novomeškega in grosupeljskega okrožnega komiteja KPJ. Tokrat je bil ta kraj tudi cilj pohoda mladih iz trebanjske občine in pobratenih občin ter več sto delovnih ljudi, ki so tu to popoldne praznovali praznik dela. (Foto: Železnik)

TREBANJSKE IVERI

PLAVI DELEGATOMA? — Mučno glasovanje delegatov občinske skupščine o tem ali naj se lastnikom osebnih avtomobilov v družbenih stanovanjih lahko izplačujejo subvencije za stanarino, potrebno je bilo celo večkratno poimensko glasovanje, je „izdalo“ še nekaj več. Iz Dane sta namreč manjkala dva delegata, čeprav sta bili na sekretarski mizi obe pooblastili zanj. Ali bo treba vnaprej narediti več reda doma, da bodo delegati res hodili na seje ali pa samo pooblastili brez klicanja ni mnogo vredno?

Mirni očitno mislijo, da oznake voznišč ne sodijo v ta dva največja kraja v občini. Niti glavne ulice se ne morejo pohvaliti z njimi. Tudi sam asfalt je že v izredno slabem stanju. Verjetno bi bilo najbolj pametno, popraviti najprej tega, in šele zatem še kaj več.

ZA RAZPOLOŽENJE IN SREČO POSKRBLJENO — Prosto-voljni gasilci iz Tihaboja pripravljajo v nedeljo popoldne vrtno veselico s srečelovom. Za ume pete bo igral ansambel Lojzeta Jerka.

SODNIKOVE TEŽAVE — Občinski sodnik za prekrške v Trebnjem leto za letom moleduje za vsaj dvojce delovnih prostorov. Čeprav se sicer seli iz pisarne v pisarno, mora namreč še vedno delati skupaj s pisarniško uslužbenko. Zaslivanje obdolžencev, ropotanje pisalnega stroja in vse drugo je mučno že samo po sebi, v takem delati pa je še teže. Ob naraščajočem številu raznih kršiteljev bo treba zaposliti še eno pisarniško moč. S preselitvijo banke bo sodnik za prekrške morda slednjic le prišel do ustreznih prostorov.

NIČ OZNAK, VSE MANJ ASFALTA — V Trebnjem in na

Milan Gračan: „Pomagamo lahko le toliko, kolikor moremo!“

ČUVAJTE MIRNO!

Podpredsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Avguštin Lah si ob kraju svojega obiska v Trebnjem v sredo, 20. aprila, ni mogel kaj, da se ne bi pozanimal za vprašanje, ki je tesno povezano z njegovim znanstvenim delom — zaščite človekovega okolja. Dejal je, da bi si rad ogledal Mirno, o kateri je slišal zaskrbljujoče stvari. Če so v njej namreč ogrožene ribe, bo slej ko prej tudi človek.

TURISTIČNE

INFORMACIJE

POČITNICE ZA VSAK ŽEP

od 650 do 2.060 din v 37 hotelih ob obali

- ANKARAN
- PORTOROŽ
- SAVUDRIJA
- UMAG
- POREČ
- VRSAR
- ROVINJ
- PUNAT na otoku KRKU
- KALI na otoku UGLJANU
- VODICE pri Šibeniku
- MAKARSKA RIVIERA
- HERCEGNOVI
- DUBROVNIK

To in še več vam je na voljo v Viatorjevem počitniškem programu „MORJE 77“.

Prijave in informacije:

VIATOR
Turistična agencija
Trdinova 3, Ljubljana
Telefon: (061) 314-544,
int. 007 in (061) 316-871

**KOMPAS
JUGOSLAVIJA**

VABIMO VAS NA ŠTIRIDNEVNI IZLET V ORVIETO-RIM-FIRENZE

po izredno nizki ceni — samo 1.550 din.

Odhod avtobusa je 28. maja 1977 ob 4. uri zjutraj z avtobusne postaje v Novem mestu.

Prijave sprejema:

KOMPAS, NOVO MESTO, Novi trg 8, tel. (068) 21-333

ŠTIPENDIJE

Splošno gradbeno podjetje

„PIONIR“

Novo mesto

razpisuje

za šolsko leto 1977/78 večje število štipendij za šolanje na:

1. fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo
2. pravni fakulteti
3. gradbeni tehniški srednji šoli
4. ekonomski srednji šoli

Prošnje skupno z zadnjim šolskim spričevalom pošljite do 31. 5. 1977 na naslov: SGP „Pionir“, Novo mesto, Kettejev drevored 37 — kadrovska služba.

PROSTA UČNA MESTA

UČENCI,

pridružite se organizaciji združenega dela SGP „PIONIR“, Novo mesto

V šolskem letu 1977/78 bomo sprejeli v učno razmerje večje število učencev za pridobitev naslednjih poklicev:

1. zidar
2. tesar
3. železokravec
4. mizar
5. strojnik gradbene mehanizacije
6. avtomehaničar
7. avtoklepar
8. avtoličar
9. avtoelektrikar
10. obratovni elektrikar
11. ključavničar

Pogoji šolanja so izredno ugodni.

Prošnje s priloženim polletnim spričevalom sprejemamo do 31. 5. 1977 na naslov SGP „Pionir“, Novo mesto, Kettejev drevored 37 — kadrovski oddelek.

letovanja za mlade

PORTOROŽ NOVIGRAD POREČ

ROVINJ PULA MEDULIN

TROGIR SOLARIS KORČULA

BASKA VODA DUBROVNIK HVAR

KOTOR BUDVA ULČINJ

59000
NOVO MESTO
GLAVNI TRG 7
Tel. 068-22-555
p.p. 48

Rim: Koloseum s panoramo

SEDEM RIMSKIH GRIČEV

Rim: Fontana di Trevi

Stari pregovor „Vse poti vodijo v Rim“ je nastal že v antičnem Rimu. Po eni izmed teh poti vas bo novomeški KOMPAS popeljal 28. maja iz Novega mesta v Rim — večno mesto, ki ne pripada samo Rimljanom, ampak celemu svetu.

Legenda pravi, da je nastal leta 735 pred našim štetjem in se sklicuje na dvojčka Romula in Rema, ki ju je dojila volkulja, da bi ju ohranila pri življenju. Najnovejše izkopanine pa dokazujejo, da je bilo območje sedmih gričev naseljeno že prej. Nastanek Rima povezujejo s prihodom Trojanec na čelu z Enejem. Prva naselja pa pripisujejo celo albanskim pastirskim plemenom, ki izvirajo med devetim in osmim stoletjem pred našim štetjem.

Danes je Rim glavno upravno in kulturno središče Italije. Hkrati je s 3 milijoni prebivalcev največje mediteransko mesto. Leži sredi valovite ravnice Campagna Romana, skozi katero teče reka Tibera. Na njegov razvoj je vplivala njegova lega, kjer se križajo vse poti s severa na jug in vzhoda na zahod Apeninskega polotoka.

V Rimu ima vsak kamen svojo pestro zgodovino. Kamnov pa je v „večnem“ mestu Rimu nešteto. Preživljal je padce in vzpone, je cvetel in umiral. Samo o rimskih vodnjakih, trgih, mostovih, palačah in stopnicah bi lahko napisali mnogo več, kot nam ta prostor dopušča.

Pravijo, da bi bilo potrebno celo življenje, če bi hoteli spoznati Rim.

S pomočjo Kompas in njegovih vodičev, ki vam bodo omogočili sprehod skozi pestro zgodovino Rima, boste položili kamenček v mozaik spoznanja „večnega“ mesta na Tiberi.

**KOMPAS
JUGOSLAVIJA**

EP — Dolenjski list
Besedilo in fotografija:
JANKO SAJE

OBVESTILO!

Republiška skupnost za ceste pripravlja izdelavo cestnoprometne študije SR Slovenije, ki bo služila kot osnova za srednjeročno in dolgoročno planiranje in programiranje izgradnje in rekonstrukcij cestnega omrežja SR Slovenije.

Za izdelavo te študije bo potrebno dobiti nekaj informacij o obstoječih prometnih tokovih, o obnašanju ljudi glede prometa in o njihovih potovalnih navadah.

Da bi dobili te potrebne informacije, bomo v mesecu maju in juniju organizirali anketo po gospodinjstvih, anketo na medkrajevnih avtobusih, anketo na cestah ter štetje prometa na področju celotnega teritorija SR Slovenije.

Prebivalce, posebno pa še udeležence v prometu, prosimo za razumevanje in sodelovanje in da anketarjem posredujejo resnične in čim točnejše odgovore na vsa vprašanja. Od natančnosti teh odgovorov je namreč odvisna kvaliteta prometne študije.

REPUBLIŠKA SKUPNOST ZA CESTE
Strokovna služba
LJUBLJANA

GRADITELJI, IGM „Sava“ KRŠKO

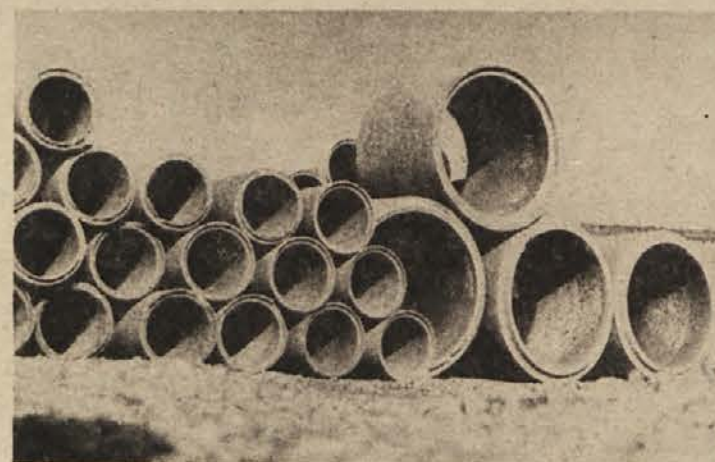
ZA VAS!

BETONSKE ZIDAKE IZDELUJEMO V OBRATU
CEMENTNINE DRNOVO

HITRA IN CENENA GRADNJA S STROPI „OMNIA“

KVALITETNE BETONSKE CEVI VSEH DIMENZIJ

1.

BETONSKI ZIDAKI – so izdelani po JUS kot termobeton-ski bloki iz enozrnatega betona v visoki trdoti. Izdelujemo jih v štirih modularnih dimenzijah: 30 x 20 x 40 cm, 25 x 20 x 40 cm, 20 x 20 x 40 cm in 7 x 20 x 40 cm. Za kvadratni meter zidu potrebujete 12,5 betonskih zidakov.

2.

STROPI PO SISTEMU „OMNIA“ – tehnično in ekonomsko izredno izpopolnjena izvedba stropov s pomočjo betonskih nosilčkov s polnili. V betonske nosilčke je vgrajena potrebna betonska armatura za želeno razpetino, polnila pa so izdelana iz kvalitetnega enozrnatega betona. Tako nosilčki kot tudi polnila so lahki in omogočajo ročno montažo stropa. Po montaži je potrebno nosilčke in polnila le še zaliti z dodatnim betonom, s čimer se strop zapolni. Prednost pri tej izvedbi stropov je v tem, da klasični opaži niso potrebni, s tem pa prihranimo čas in denar. Nosilčke izdelujemo v tipskih dolžinah od 2 do 6 metrov, tako, da je z ustreznim nalaganjem na zid ustrezno vsem graditeljem. Stropi po sistemu omnia so namenjeni predvsem za individualno gradnjo.

3.

BETONSKE CEVI – Proizvajamo tudi okrogle betonske cevi po JUS v dimenzijah: premer 15, 20, 30, 40, 50, 60, 80 in 100 cm; vse cevi pa so dolge po 1 meter. Izdelane so iz odličnega savskega pranelega peska in so visoke kvalitete. Služijo za jaške, kanalizacijo vseh individualnih hiš, kot tudi za kanalizacijo celotnih stanovanjskih sosesk in krajev.

VSE ELEMENTE NUDIMO FCO NALOŽENE NA KAMION!

Nudimo vam tudi ostale usluge našega podjetja, od načrta za hišo, materiala in izdelkov do prevoza in montaže.

INFORMACIJE:

Po telefonu na upravi podjetja: (068) 71-035 in 71-733 ali v obratu cementnin Drnovo 71-193.

PROSTA DELOVNA MESTA!

„KRKA“,
farmaceutika, kemija, kozmetika,
zdravilišča in gostinstvo Novo mesto,
n.sol.o., Novo mesto
Kadrovsko splošna služba

IŠČE

DELAVCE

Z ODSLUŽENIM KADROVSKIM ROKOM IN KONČANO OSEMLETKO za delo v proizvodnji. Delo je dvo- in trizmensko.

Kandidati naj pošljejo svoje prijave v kadrovski oddelek Krke v roku sedem dni po objavi.

PIVOVARNA UNION Ljubljana,
TOZD „HMEJNIK“ Novo mesto
odbor za medsebojna razmerja

objavlja prosto delovno mesto

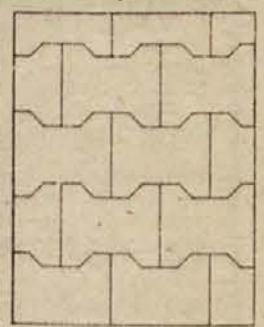
TAJNICE – REFERENTA ZA OBRAČUN OD

Pogoj:
1. končana srednja šola
2. nepopolna srednja šola s prakso obračuna OD in znanjem strojepisja

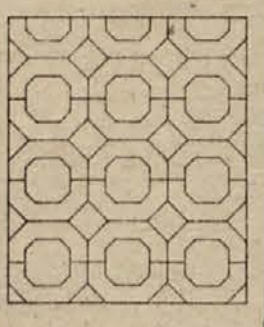
Poskusno delo en mesec. Nastop dela takoj. Stanovanja nimamo.
Pismene prijave z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: P.U.TOZD Hmeljnik, Ločna 22a, Novo mesto.

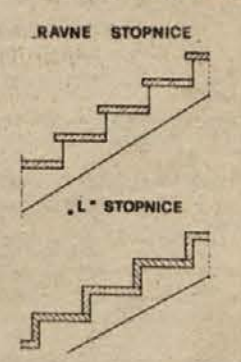
ZA LEPŠO OKOLICO HIŠE ZA LASTNO USTVARJALNOST – IZDELKI VEGRAD

BETONSKI TLAKOVCI so zelo primerni za tlakovanje dvorišč, poti, parkirnih prostorov, pločnikov itd. So trajni, ni potrebno vzdrževanje, polaganje je enostavno. S kombinacijo jih lahko tlakovce odstranite brez velikega truda in jih kasneje zopet položite na prvotno mesto.

TRAVNE PLOŠČE so namenjene za obratitev zelenih površin, kar vožnja in hoja po njih ne ovira rasti trave. Zato jih uporabljamo za urejanje parkirnih prostorov, poti, dvorišč ali pa v kombinaciji s tlakovci. Travne plošče so primerne za izdelavo vrtnih ograj, balkonski ograji, predstlnih sten, prezračevalnih podstrešnih oken in za druge arhitektonske rešitve. Velikost plošč je 48x32x8 cm.

dimenzije prilagodijo tudi želi kupače. Montaža stopnic je enostavna in hitra in brez nadležnega prahu.

MONTAŽNE TERACO STOPNICE izdelujemo v dveh oblikah – kot „L“ stopnice in kot ravne stopnice. Obe obliki izdelujemo v dveh standardnih dimenzijah, lahko pa se brez nadležnega prahu.

Izdelke lahko kupite v vseh večjih trgovinah z gradbenim materialom in direktno v Vegradu, TOZD GRADBENA INDUSTRIJA, Selo pri Velenju (telefon: 063 850-019) Na področju severovzhodne Slovenije vrši prodajo izdelkov DOM-SMREKA Maribor in IZBIRA PTUJ

NEZNANA ZNANKA

Kitajski pravijo celo poznavalci „neznana znanka“. Se vedno skrivnostna dežela na Daljnem vzhodu se poredkoma razgrne očem ljudi iz „ostalega sveta“, pa še takrat Kitajci predstavijo predvsem tisto, kar žele pokazati, in ne tistega, kar draži tujčevo radovednost. Botanik prof. dr. Franc Sušnik je bil eden prvih Jugoslovancev in Evropejcev, ki jim je kitajsko ministrstvo za zdravstvo omogočilo bežen pogled na področje kitajske medicine in zdravilnih zelišč. Vtise je pred dnevi posredoval tudi članom novomeškega farmacevtskega društva.

Prof. Sušnik pravi, da so Kitajci sicer pozorni in prijazni gostitelji, vendar je zaradi največje pregrade — ime ji je jezik — ostalo marsikaj nedorečenega. Od tolmača iz jugoslovanskega diplomatskega zbora je namreč nemogoče pričakovati, da bi bil večš tudi botaničnega in medicinskega izrazoslovja. Še posebno zato, ker imajo Kitajci za določene pojme in zdravilna zelišča samo kitajske izraze.

Tradicionalna medicina in zdravilno zeliščarstvo je samo ena izmed tisočerih kitajskih posebnosti. Medicina se v tej deželi deli v dve veji. Na eni strani poznajo tako imenovano zahodno

medicino, na drugi pa je domače, stoletja in tisočletja staro zdravilstvo. Na tem temelji tudi šolanje zdravnikov. Študij medicine traja tri leta: „tradicionalisti“ se uče tudi zahodne medicine (30 odstotkov učnega programa), „zahodnjaški“ študentje pa se morajo v enakem obsegu seznaniti z domačim zdravilstvom. Pri študiju so Kitajci neizprosni. Srednješolec mora najprej na delo, študij na univerzi lahko nadaljuje šele na priporočilo delovnega kolektiva.

Pri izpitih je poleg študenta in profesorja navzoč tudi član revolucionarnega komiteja, ki med drugim ugotavlja, koliko in kaj je profesor študenta naučil o smislu družbenih potreb izpraševanega predmeta. Če študent ne zna, pade ta oba, profesor in študent. Res pa je tudi, da ima en profesor le tri študente.

Za tujca je seveda najbolj zanimiva kitajska tradicionalna medicina. Pri tej je poudarek na uporabi zeliščarstva, akupunkture, akupresure in še nekaterih podobnih metod. Pri vsem tem seveda ne zanemarjajo laboratorijev in tehnik.

Akupunkturi se v Evropi dela krivica, ima prizvok šarlatanstva, ker je pač izoliran način zdravljenja. Na Kitajskem pa uporabljajo ob zdravljenju z akupunkturo še različne izvlečke iz zdravilnih zelišč. Načeloma pridobivajo te snovi pri temperaturi 90 stopinj Celzija, postopek traja okoli 30 minut. Brez dvoma imajo Kitajci tudi tu svoje skrivnosti.

Na Kitajskem medicina ni bussines, ampak kultura. Zdravljenje se začne pri tako imenovanem „bosonogem zdravniku“ v delovni organizaciji. Bosonogi zdravnik je torej delavec, ki

se je dodatno izobraževal na raznih tečajih za posamezna področja tradicionalnega zdravilstva in zeliščarstva. Prof. Sušnik je imel priložnost srečati bosonogega zdravnika, ki je usposobljen do te mere, da lahko operira slepič. Značilno je tudi, da so bosonogi zdravniki politično izredno predani ljudje.

Če pa bosonozec ugotovi, da bolniku ne more pomagati, ga napoti k zdravniku splošne prakse v kolektivu ali komuni. V Šanghaju na primer je kolektiv, ki ima 30 splošnih zdravnikov in 40 postelj. Ta podatek nazorno priča o velikosti kitajskih delovnih organizacij.

Tretja stopnja zdravljenja so specialisti in klinike. Po kakšni metodi, domači ali zahodnjaški, bo prišel bolnik do zdravja, odločajo zdravniki ali pa kolegij zdravnikov.

Prof. dr. Sušnik je v zakulisju opazil tudi še vedno navzoče ostanke nekdanjega boja med tradicionalisti in zahodnjaki. V Cankajskih časih je bila namreč uporaba domačega zdravilstva prepovedana pod grožnjo smrtne kazni, po revoluciji pa je prevladala druga skrajnost. Mao Ce Tung je postavil načelo, da se je treba opreti predvsem na lastne moči. Tradicionalna medicina je s tem spet našla prostor pod kitajskim soncem. Danes uporabljajo domačo in tujo medicino, kanček akademskih nasprotij pa je ostal.

Omenili smo že rastlinske izvlečke, ki jih na Kitajskem množično uporabljajo zoper vseh vrst bolezni. Zanimivo je, da si kitajski farmacevti in zdravniki ne belijo glave, da ne raziskujejo, katere komponente ali substance so v posamezni rastlini najbolj zdravilne. Ker so jih upo-

rabljali in so se dobro izkazale že pred dva tisoč leti, posegajo po njih tudi danes. Na Kitajskem tudi ni vseeno, kakšen rastlinski izvleček predpišejo za posamezno bolezen v različnih letnih časih. Vsako letno obdobje ima svoje, po kitajskem mnenju najbolj učinkovite rastline. Vsaka tradicionalna kitajska bolnišnica ima tudi svojo proizvodnjo zdravil.

V Nankingu je prof. dr. Sušnik videl, kakšna je operacija na kitajski način. Operacijska soba je opremljena zelo preprosto, Evropejci bi rekli špartansko. Bolnik leži oblečen in pokrit z odejo, da se ne bi prehladil (takrat je bila zima), ker bolniških prostorov ne ogrevajo. Žarnica visi s stropa na goli žici, kirurški pribor je spravljen v žepu operaterjeve halje. Inštrumentov je za dobro cigaretno škatlico. Zaščitnih mask ne uporabljajo. Infekcijskih zapletov po operaciji ni, tako vsaj trdijo, ker dajo bolniku pred operacijo piti določen rastlinski izvleček.

Zdravilne snovi iz rastlin se zelo dobro obnesejo tudi pri zdravljenju opeklin. Tudi takih in tolikšnih opeklin, ki bi Evropejca v najbolj moderni bolnišnici stale glavo.

Ko je prof. dr. Sušnik svoje kitajske sogovornike vprašal, zakaj svojih izkušenj in dognanj ne posredujejo „preostalemu“ človeštvu, so odgovorili z vprašanjem: „Ali ni dovolj, da smo povabili vas? Ali vam naši ljudje niso pokazali vsega, kar ste želeli?“

Ena od vzhodnjaških modrosti je tudi, da mora biti razloček med „DA“ in „NE“ vedno povedan ljubeznivo.

JANKO SAJE

„Po lastni zamisli je iz jajčnih lupin vse predmete v času od 1954 do 1958 lastnoročno izdelal ruski dvorjan Sergej Georgijevič Jeremejev (1893–1962). Brez uporabe kemikalij, le z nožem, škarjami, iglo in lepilom je spretna roka rezala ter oblikovala. Avtorskoppravno zaščiteno v Beogradu 1957.“

Castiljiva kartuzija Pleterje pod Gorjanci ni znana zgolj zaradi pestre zgodovine ali zaradi bogate zbirke vse bolj zanimivih starih slik, pač pa tudi zavoljo zunanega salona. V njem ima kartuzija brčkone edinstveno zbirko na svetu. V malem prostoru, v katerega lahko stopi tudi ženska noga, namreč že precej časa nekako tiho domujeta dve omari, ki varujeta kaj krhko delo iz okoli 1500 jajčnih lupin. V njih so miniaturne svetilke, košarice, sončnice, posoda, živali, veter na mlin, radioaparati, tulipani, marjetice, padalo, steklenice in še mnogo drugih izdelkov. In kako je zbirka, za katero se zanima tudi številni muzeji, prišla v Pleterje?

Podoba je bila, da je v Sergeju Thorževskemu starejšemu v času, ko se je v spominu vrnil za nekaj desetletij nazaj, nekaj zaplalo. Kot da bi nemo rečno gladino nenadoma vzburkal topli veter. V trenutku se je nekako pomladil in že tako dobrodušne oči so izza stekelc očal gledale še bolj toplo.

„Kaj se ga ne bi spomnil, Sergeja Georgijeviča Jeremejeva, brata po krvi!“ je povedal v nekoliko nenavadni slovenščini. „Čeravno je bil devet let starejši, sva bila dobra prijatelja. Spoznala sva se v Ljubljani, zakaj moja Marija in njegova žena Zora sta bili sošolki. Videvala sva se že pred vojno. Oba sva namreč delala na carini. On na Rakeku, jaz v Logatcu. Ze takrat je veljal za dobrodušnega čudaka, oziroma bolj za nekakšnega umetnika.“

Dobro je igral na klavir, violino, citre, odlično je risal. Nikoli mu ni bilo dolgčas, kajti vedno se je ukvarjal z ročnimi deli. In pred dobrimi dvajsetimi leti se je začel ukvarjati z rezljanjem – jajčnih lupin. Čeravno je le malokdo verjel, da lahko kaj naredi, je s svojo izvirnostjo prav gotovo uspel.“

Tako se je Jeremejev lotil kaj čudne obrti, pravzaprav konjička. S spretnimi in nežnimi rokami je potrpežljivo rezljal, sestavljal, lepil in počasi, a vztrajno oživiljal svoje zamisli. Delo je zahtevalo veliko potrpežljivosti, zakaj vsa jajca je bil moral previdno izpihati. Zatem ga je čakalo še veliko težkih „preizkušenj“. Krhkih lupin se je lotil ali z nožem ali s škarjami. Ko je bila krhka igrača nared, jo je največkrat pobarval.

Po pripovedi Thorževskega bi poznavalci umetnosti že ob prvem pogledu na miniature ugotovili, kje je potrpežljivemu možakarju tekla zibel. Nenavadno skrbna izdelava ruskih motivov in ornamentike preseneča tudi z originalnimi vložki, ti pa se izražajo zlasti v simetrični sestavi ornamentov. Nemara je „risarski“ del Georgijeviču vzel še več časa kot pa samo rezljanje. Vsekakor je ob tej priložnosti potrebno poudariti še individualno reševanje tipično ruske ornamentike, ki je povrh vsega razkošna tudi z barvami.

V pripoved je posegla Marija Thorževskij: „Bil je res precej nenavadna pojava. Vedno zadovoljen, nasmejan. Vsaj jaz se takega spominjam. Vem tudi, kdaj je začel „rezbariti“. Z ženo sta

tiste čase živela v Postojni, in ker je bil nekoliko bolan, sta rada obiskovala Šmarješke Toplice. Od tam sta hodila na izlete. Večkrat sta prišla tudi k nama. Prijetne so bile tiste ure, vedno pa smo se od srca zasmeli, ko je povprašal po jajcih. Če bi vprašali starejše uslužbenke v šmarješkem hotelu, bi se najbrž spomnili starejšega možaka. Vedno, kadar sta prišla v Toplice, so bila glavna skrb Jeremejeva jajca. Ničkolikokrat je vpil, naj pazijo na zaboje, v katerih je imel kokošja, gosja, labodja, kukavičja, račja in druga jajca. Tudi nas je vedno vprašal po jajcih...“

„Najbolj mi je bilo pri njem všeč to,“ je povzel Georgijevičev prijatelj, „da svojih izdelkov ni prodajal. Imel je veliko ponudb, vendar se jih je vedno odločno otepal. Svoje delo je le redkokdaj podaril. Nama je sicer dal nekaj lično izdelanih lupin, a so se na žalost strle. Kako to, da se je njegova zbirka znašla v pletrskem salonu? Povedala sva že, da sta zakonca stanovala v Postojni ter rada hodila na Dolenjsko. Zlasti Jeremejevu so bili dolenski griči in doline všeč. Ker se je v Toplicah zdravil, je rad obiskoval Gorjance in tako je nanese, da sta se večkrat oglasila v Pletarjah. Kraj in menihi so jima bili všeč. Po moževi smrti se je Zora odločila, da bo njegovo delo podarila menihom. Najbrž ji je bilo težko, vendar ji je 1500 krhkih lupin v stanovanju vzelo veliko prostora. Mizarjem je naročila, naj naredijo dve omari, vanje je zložila moževo delo in Pleterje ima res dragoceno zbirko. Kar izračunajte: 1500 krhkih lupin je Sergej Georgijevič Jeremejev obdelal v štirih letih. Nihče ne ve, koliko lupinic se mu je v sicer nežnih rokah strlo. Skratka: Jeremejev je dokazal, da je življenje moč vdahniti tudi v povsem navadno jajčno lupino.“

J. PEZELJ

SVET IZ JAJČNIH LUPIN

Sergej Thorževskij

Marija Thorževskij

„Krka“ in „Danica“ sta že nekaj let prijateljici. Dogovorili sta se, da se bosta obiskovali. Tokrat je bila na vrsti „Krka“. Bila je sobota, 23. aprila, ko je izpred novomeškega hotela Metropol odpeljal avtobus. Tja, kjer „marnvajo po svojenje“. V Podjuno, kjer je doma „Danica“.

Kronist „Našega tednika“, ki izhaja v Celovcu, je zapisal: „Na povabilo SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni je gostoval v Št. Primožu pri Voglu mešani pevski zbor „Krka“ iz Novega mesta. Tokrat je bil novomeški zbor že drugič v tem kraju. Na prvem koncertu pred leti je zbor vodil nam prav dobro znani koroški rojak Radovan Gobec, sedaj je vodstvo zbor prevzel Miro Kokol. Poleg mešanega zbor je nastopil še instrumentalno-zabavni ansambel Matije Slaka, ki deluje pri kulturnem društvu „Krka“.

Srečanje starih znancev – govorimo kajpak o društvih „Krka“ in „Danica“ oziroma o njihovih pevskih zborih – v domovini čudovite narodne, ki se začne „N'mau čez izaro, n'mau čez gmajnico...“ je bilo nepopisno prisrčno. V „Našem tedniku“ lahko preberemo:

„V pozdrav je našim pevskim bratom ubrano zapel domači mešani pevski zbor „Danica“ pod vodstvom Hanzija Kežarja. Nato jim je društveni predsednik Stane Wakounig v kratkih besedah izrekel prijetno dobrodošlico.“

Anica Pavišič, članica Krkinega zbor, je prve vtise s srečanja s koroškimi Slovenci povezala v tehle stavkih:

„Letaki v slovenščini po vsej Podjuni – vsi so vabili Slovence na koncert! Zbirali so se od blizu in daleč. Prišli so tudi iz Celovca, da bi pozdravili bilo veliko stare znance. Med obiskovalci je bilo veliko otrok in mladine. Dokaz, da slovenska beseda ne bo izumrla.“

In še: „Gostom v pozdrav so pevci „Danice“ zapeli nekaj koroških narodnih pesmi. Iz njihovih ust so zvenele kot opozorilo, da Slovenci na Koroškem ne bodo prenehali govoriti ne peti v materinem jeziku.“

Potem je sledil koncert. „Naš tednik“: „Z nestrpnostjo smo pričakovali nastop gostujočega zbor, ki je pristavil, če ne v celoti, vsaj nekaj lepih interpretacijskih stvaritev, tako da je skoraj polna dvorana pri Voglu

lahko uživala in ognjevito zaploskala po vsaki od peti pesmi; po trinajstih pesmih pa še posebej za res lep pevski program.“

Pavišičeva: „Pevci pod vodstvom Mira Kokola so navduševali poslušalce od točke do točke, tako da je bilo nazadnje težko končati.“

Zapeli so: Sine musica nulla vita (Brez glasbe ni življenja), Belokranjska deklica, Žrtvam, Pesem mladinskih delovnih brigad, Os oľhos de Marianita, Uspavanka, Moj bik, Skrjanček poje, Ribce po murjici pvavajo, Dolenjska poletna noč,

O DOGODKU "N'MAU ČEZ IZARO"

vodjem za ves njihov nesebični trud, ki ga je nujno pravilno vrednotiti, hkrati pa vsem izreči iskreno voščilo in pristne želje za njihove nadaljnje uspehe. Kot smo videli in slišali, je bil ta koncert skrbno pripravljen in je potekal po predvidenem programu, za kar gre priznanje tudi organizatorju, Slovenskemu prosvetnemu društvu „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni.“

„Krka“ je obiskala „Danico“ s pesmijo in darilom: z zbirko slovenskih leposlovnih knjig, med katerimi je več del za mladino. „Ginjeni so naši pevski prijatelji z onstran Karavank sprejeli to spominsko darilo,“ se spominja Anica Pavišič, „te knjige, ki bodo zagotovo služile svojemu namenu v novozgrajenem, a še ne dokončanem kulturnem domu in njegovi ljudski knjižnici.“

Dan po koncertu pri Voglu so gostitelji popeljali goste po Podjuni, dolini, prepolni jezer in malih turističnih naselij. Iz pogleda jim ni ušlo, da tod ni več slovenskih napisov, kakor so bili še pred leti in kjer se je slovenski obiskovalec počutil še bolj domačega. Gostitelji so tej spremembi pritrtili s tiho bolečino v srcih. Nekolikokrat je popotnikom odleglo ob srečanju z Gospo Sveto in vojvodskim prestolom na Gosposvetem polju. Kako čudno, boleče in vendar kako prijetno je bilo to srečanje. A prav tu, ob vojvodskem prestolu, ob tem kamnitem simbolu slovenstva, se slovenski obiskovalec zave: tudi to je dokaz, da je Koroška že v sivi davnini rojevala slovenske sinove in hčere, da izvira poreklo današnjih rodov Koroške iz časa prve naselitve ljudi slovenske krvi v tej deželi.

V dnevu in pol, kolikor so se pevci novomeške tovarne zdravili mudili pri zamejskih Slovencih na severu, je ostalo kajpak še marsikaj nedoživetega, nepovedanega, nedokončanega. Prijetna pa je zavest, da v srcih prižigani ogenj prijateljstva gori in se razplameva ob vsakem novem srečanju. Pevci „Krke“ so to še zlasti začutili ob slovesu s prijateljico iz „Danice“ v Železni kapli.

„Na svidenje kmalu v Novem mestu!“ Kdo bi ne verjel, da „daničani“ iz Podjune že štejejo tedne, ko bodo spet lahko segli v roke svojim novomeškim prijateljem, kajpak tokrat v Novem mestu.

Orkester, Zdravljica in Sine vita nulla musica (Brez življenja ni glasbe).

„Naš tednik“ je nekaj vrstic odmeril tudi ansamblu Matije Slaka, v „Krki“ bolj znanega kot ansambel „Matiček“, ki je „z njemu svojstveno interpretacijo in instrumentacijskim načinom posameznih glasbenih točk požel navdušeno odobravanje“. V zaključnih mislih je kronist „Našega tednika“ poudaril:

„Nasploh moramo reči, da je treba izreči priznanje in pohvalo vsem pevkam, pevcem in pevo-

OCEKINIH IZ KELTSKIH KOVNIC

O Keltih, ki so živeli v naših krajih pred prihodom Rimljanov, imamo toliko zanesljivih pričevanj, da si lahko ustvarimo precej natančno sodbo o njihovem načinu življenja, delu, gospodarstvu, običajih in stikih s sosednjimi ljudstvi. Precej „spominov“ nanje so v svojih zapisih ohranili antični pisci in zgodovinarji, največ dokazov o svoji dobi pa so prek najrazličnejših izročil ohranili Kelti sami. Predmeti, ki so jih polagali k mrtvim v kulturna grobišča, štejejo za najbolj dragocene.

Najdišča keltskih predmetov so raztresena malone po vsem območju današnje Jugoslavije. Znameniti prednamci so imeli številne naselbine tudi na sedanjih slovenskih tleh. V Sloveniji so odkrili nemalo keltskih grobišč, temeljev utrd in naselij. Dolenjski in posavski kraji so bili dolga desetletja eno samo delovišče arheologov. Zemlja pa skriva še nešteta čudesa iz keltske dobe, zato se izkopavanja in raziskovanja nadaljujejo.

Razstava „Keltski novci v Sloveniji“, odprta pred tedni v ljubljanskem razstavišču Arkade, je bila do zdaj največji prikaz keltskih kovancev, najdenih v naši republici. Gradivo zanjo so poleg numizmatičnega kabineta ljubljanskega Narodnega muzeja prispevali zagrebški Arheološki muzej, Pokrajinski muzej iz Celja, Pokrajinski muzej iz Ptuja, nekaj kovancev pa je iz Pogačnikove zbirke v Kranju.

Že bežen sprehod po tej razstavi je mogel „povedati“, da Keltom žvenket v mošnji zares ni bil tuj. Z drugimi besedami: denarništvo keltskih plemen je bilo na stopnji, da so se lahko celo starogrški in starorimski trgovci spogledovali med seboj, ko so težkali srebrnike iz keltskih kovnic. Sicer pa poglejmo, kakšni so bili ti „cekini“ slavni prednamci, kdaj so se pojavili, po čigavi zaslugi in kdaj so šli iz obtoka!

Menjalni, naravni način gospodarstva je tudi pri Keltih prenehal v hipu, ko so začeli kovati lasten denar. Po zgledu Makedoncev, razvitih vzhodnih sosedov, so uvedli denarni sistem gospodarstva.

Keltska plemena so prišla prvič v stik z denarjem prek makedonskih srebrnikov in zlatnikov. Makedonski vladar Filip II. je dal leta 359 pred našim štetjem, torej ko je začel vladati, kovati srebrne novce z Zevsovo glavo na sprednji in kraljem, ki jaha v levo, na zadnji strani. Tri leta kasneje je na srebrnikih ovekovečil svojega konja, ki je leta 356 zmagal na olimpijskih igrah.

Filipovi srebrniki so se zaradi dobrih trgovskih stikov hipoma razširili po večjem delu Balkana. Z njimi so plačevali podonavske Kelte, ki so kot najemniki služili v makedonski vojski. Filipove srebrne tetradrahme so kovali še dolgo po njegovi smrti, nekako vse do bitke pri Pidni leta 168 pred našim štetjem. Torej so se Kelti odločili, da bodo sami kovali. Prvi novci iz tega obdobja so bili bolj ali manj posrečeni posnetki Filipovih originalov, izkovanani pa iz okorno izdelanih pečatov.

Nenadoma pa, kot da bi keltski pečatorezci prepustili prosto pot svoji domišljiji, so se na njih-

ovih kovancih pojavile fantastične in precej abstraktne upodobitve, ki dajejo keltskemu denarju posebno značilnost. Zevsova glava je še ostala, na drugi strani, kjer je bil prej Filipov konjenik, se je pojavil groteskni portret ali praviljicni jezdec, ki se kot srednjeveški vitez v oklepu in s perjanico podi na stiliziranem konju. Strogi red in zakonitost sta pri upodobitvah kar na lepem izginila: na Zevsovem nosu se je pojavil pes pa s pet konjenik, ki ga nakazuje ogromna kuštrava glava, posajena na konjsko sedlo.

Zahodnoevropski Kelti so posnemali predvsem Filipove zlatnike z Apolonovo glavo in četverovrpge ter jih prikrojili svojemu miselnemu in domišljjskemu svetu.

V osrednji Evropi pa so Kelti posnemali Aleksandrove zlatnike s podobo Atene na sprednji in boginjo Nike na zadnji strani. Te kovance je prevzelo zlasti na ozemlju današnje Češke živeče pleme Bojev. Kot kažejo najdeni primerki, Kelti niso bili tako spretni in domiselni kot plemena drugod, saj so je jim zlatniki sprevrgli v nekakšne školjke brez prave upodobitve. Več keltske kovne in upodobitvene sreče so imeli kasneje, ko so uvedli velike srebrnike (heksadrahme). Na teh kovancih so še danes dobro čitljiva imena kovničarjev oziroma keltskih knezov.

Keltske kovnice na ozemlju današnje Slovenije in avstrijske Koroške, koder se je razprostiralo „Regnum Noricum“, so se prebudile veliko kasneje kot drugod po Evropi, saj pravi zgodovinski izročilo, da so tako imenovani noriški Kelti začeli šele okoli leta 60 pred našim štetjem kovati lasten denar.

Noriški kovanci se v glavnem delijo na dve skupini: za zahodnonoriške je značilno, da so obdržali Apolonovo glavo na sprednji in jezdec na zadnji strani, dodano pa imajo ime kneza, ki jih je dal kovati. Vzhodnonoriški se od prejšnjih razlikujejo po tem, da so brez imen kovničarjev in da imajo konje brez jezdecov. Te novce so skupaj z ustreznimi malimi vzhodnonoriškimi srebrniki kovali najverjetneje na območju današnjega Celja.

Kaže, da se je zlata doba kovanja velikih keltskih srebrnikov na našem ozemlju končala leta 15 pred našim štetjem, ko so Norik zasedli Rimljani in si podredili Kelte. Mali keltski novci so krožili v obtoku še do vladarja cesarja Klavdija (41–54 našega štetja), vendar skupaj z rimskimi denarjem, ki je postal kasneje edino plačilno sredstvo na ozemlju nekdanjega noriškega kraljevstva.

Iz tega pregleda moramo ugotoviti, da kovanje denarja zanesljivo ni bilo keltski izum, da so Kelti prevzeli denar od Makedoncev (seveda ne od Slovenov!), kovance pa oblikovali primerno svojim potrebam, znanju, domiselnosti in spretnosti. Mi smo tega pa lahko trdimo, da je bilo denarništvo pri Keltih v popolnem razcvetu, to pa navsezadnje potrjuje, da je bilo tudi keltsko gospodarstvo za takratne razmere na dovolj visoki stopnji.

ŠOLA FANTOV V MODREM

V šoli za miličnike kadete v Šolskem centru RSNZ v Tacnu vzgajajo mladi rod miličnikov v najsodobneje opremljenih kabinetih, učilnicah in na poligonih. Čeprav je bila v lanskem decembru organizirana propagandna akcija prek oglasov v dnevnem tisku in z informiranjem vseh osnovnih šol v Sloveniji z vpisnimi pogoji, so z letošnjim vpisom v Šolskem centru zaskrbljeni. Na letošnji predhodni vpis se je prijavilo 406 kandidatov (potrebovali bi jih okoli 600), od katerih pa jih je komisija za vpis obravnavala le 195.

Selekcijski mehanizem izloči od treh kandidatov dva, največ iz zdravstvenih razlogov. Teža poklica, ki ga bodo bodoči miličniki opravljali, in intenzivnost šolanja terjata popolnoma zdravega in sposobnega kandidata. Razna obolenja tistih, ki so se prijavili, kažejo, da je bilo telesnovzgojno delo z osnovnošolsko mladino slabo in enostransko. Ne samo zdravstveno stanje kandidata, tudi njegov učni uspeh in osebnostne karakteristike so izredno pomembni kriteriji za sprejem. Od 180 kadetov, kolikor jih nameravajo sprejeti letos, je do sedaj sprejetih le 72. Mladinci do 17. leta, zdravi, ki obvladajo slovenski jezik in ki jih veseli ta dinamični poklic, imajo še vedno priložnost prijaviti se na Šolskem centru ali na postajah milice.

Na šoli za miličnike—kadete si prizadevajo, da bi dobili kandidate predvsem iz tistih občin, kjer imajo kadrovske primanjkljaje. Čeprav je bila akcija za pridobivanje kandidatov izvedena povsod z isto intenzivnostjo, odziv ni enak. Letos se je iz Dolenjske prijavilo celo nekoliko manj mladih kot lani (letos 29 prijav, lani 37). Kako zelo primanjkuje miličnikov v Sloveniji, pa govori podatek: če bi šolanje končalo vsako leto 350 miličnikov—kadetov, bi v desetih letih dosegli 90-odstotno zasedbo delovnih mest.

Možnosti za šolanje so res zavidanja vredne. Najsodobneje opremljeni kemijski in kabinet za fiziko, fonolaboratorij za učenje tujih jezikov, oddelek za zveze in telegrafijo, filmsko strelišče in avtomatično zaprto strelišče, kabinet z avtomobili — trenažerji, izredno domiselno opremljen kabinet za osvajanje znanja iz motoroznanstva in tehnike vožnje, telovadna dvorana za učenje borilnih veščin od karateja do juda, poligoni za piljenje tehnike vojskovanja in miličniških veščin, poligon, kjer se uče kadeti vseh skrivnosti vožnje z motorji in avtomobili v nevsakdanjih okoliščinah, skratka: možnosti za pridobivanje znanja in

veščin, kakršne si lahko le želi vsaka izobraževalna ustanova. Nad zdravjem in psihofizično kondicijo miličnikov kadetov bde strokovnjaki, ki razpolagajo z najsodobneje opremljeno zobno ambulanto in vsem potrebnim inventarjem v ambulanti.

Svoje znanje lahko gojenci izpopolnjujejo tudi v svobodnih aktivnostih v 27 raznih sekcijah, od sekcije jezdenja, radiotelegrafije, mopedistov, ljubiteljev šolanjih psov do športnih in kulturnih sekcij. V 80 odstotkih predstavljajo te aktivnosti nadaljevanje učno-vzgojnega procesa. Kadeti so samoupravno organizirani v razredne skupnosti ter družbenopolitično v mladinski organizaciji, v 3. in 4. letniku pa deluje OO ZK. V času šolanja morajo predelati tudi celoten program vojaške vzgoje. Znanje, pridobljeno v učilnicah in kabinetih, preverjajo v praksi na terenu. Po končanem prvem letniku gredo kadeti na 14 dnevno taborjenje, kjer se seznanijo z delovnimi pogoji in življenjem v naravi, po drugem letniku imajo na terenu vojaško taktiko, po končanem tretjem pa miličniško. Prav tako se v teku šolanja naučijo smučarjenja, vsi pa naredijo tudi voziški izpit A in B kategorije. Po končanem tretjem letniku dobijo kadeti med obvezno prakso na postajah milice tudi realnejšo predstavo o miličniškem poklicu. Tak način združevanja znanj in praktičnega dela je pri mladih miličnikih povečal motiviranost za pridobivanje novih znanj in veščin kar za 60 odstotkov. Da se kadeti ne boje tudi trdega dela, lahko pričrta podatek, da so v pripravo prog v Kranjski gori za letošnje neuspelo tekmovanje in v pripravo planiške velikanke vložili kar 4900 ur.

Zahteve po varnosti v prometu in delu na odgovornih mestih, ki jih bodo kadeti po končanem šolanju zasedli, zahtevajo nenehno izpopolnjevanje šolskega programa. V ta namen grade v Šolskem centru dvorano z 200 sedeži za pridobivanje splošnih informacij, uvajajo lastno šolsko televizijo v barvni tehniki, grade nov internat in usposablajo učitelje za uporabo najsodobnejše metodologije.

Tako delo je rodilo popoln uspeh. Osipa na šoli skoraj ni, posebno močno se je zmanjšal prvi osip. Kadeti dobe že med šolanjem posebno moderno pravo predstavo o poklicu, ki ga kasneje tudi uspešno opravljajo. Na ta način se najboljše oddolže družbi, ki jim zagotavlja vse možnosti za delo in šolanje.

IGOR VIZJAK

dve roki resita življenje

brez besed

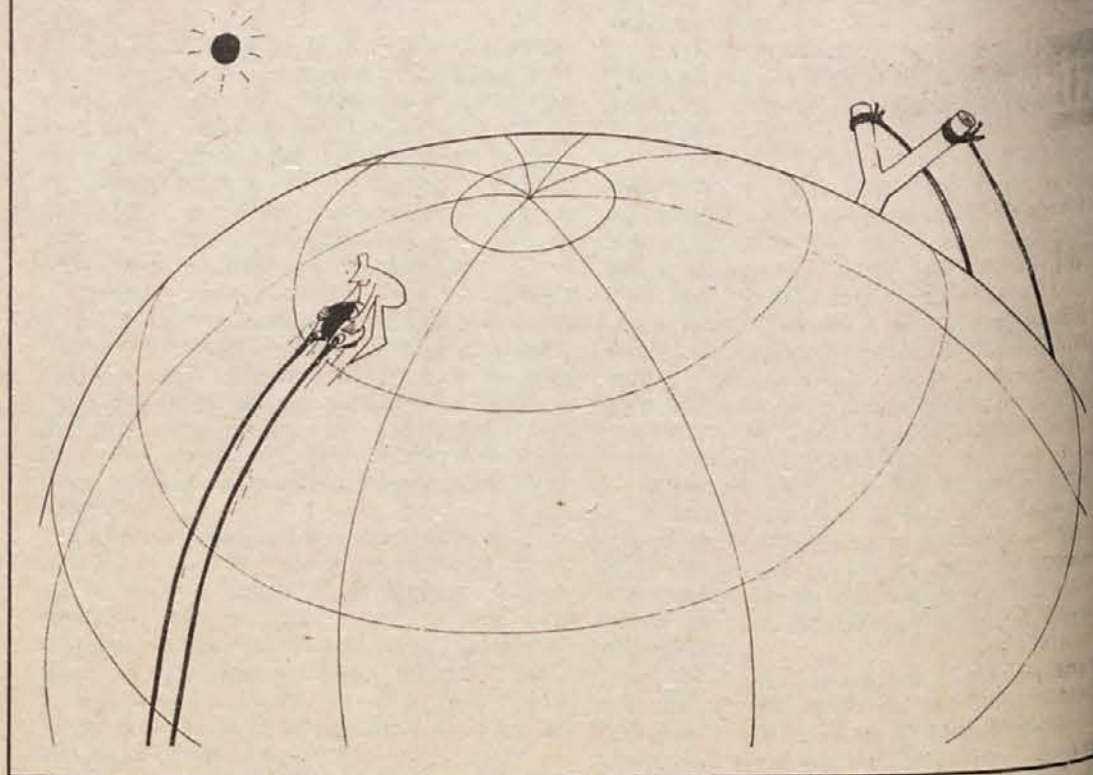

V življenju ne vemo, kdaj se bo naključilo, da bomo morali pomagati človeku, ki sta mu odpovedali temeljni življenjski funkciji: dihanje in delovanje srca. Oboje je najpogostejša posledica srčnega infarkta, udarca električnega toka, udarcev (prometne nesreče!), nekaterih zastropitev, zaradi podhladitve ali pregretja organizma, zadušitve itd.

Ne glede na vzroke je življenje človeka, ki mu hočete pomagati, dobesedno v naših rokah. Če krvnega obtoka in dihanja ne obnovimo v nekaj minutah, nastanejo nepopravljive poškodbe možgan. Posledica je smrt. Leta 1960 so objavili postopek, ki ga imenujemo danes zunanja masaža srca. „Vse kar potrebujete,“ so napisali zdravniki, „sta samo dve roki.“

Zunanja masaža srca je zasnovana na zelo preprostem načelu. Srce se z ritmičnimi pritiski dlani na prsno kost stisne med prsno kost in hrbtenico. Zaradi pritiska se tlak krvi v srčnih prekatih poveča, kri se prelije v žile. Ko pritisk popusti, se prsna kost kot vzmet vrne v začetni položaj, srce se razširi in posrka kri iz ven. Z ritmičnim pritiskanjem na grodnico se ta proces ponavlja, uspeh je zanesljiv v 70 odstotkih. Je pa pri masiranju srca nekaj pravil, ki jih ne smemo zanemariti. Ponesrečenec mora ležati na hrbtu, najbolje je, če ga položimo na pod. Tako najbolje izkoristimo težo našega telesa. Pritisk na srce, ki obnovi življenje, je namreč precejšen; okoli 50 kilopondov, prsni koš se stisne za 3 do 5 centimetrov.

JIRÍ DANIEL
ČSSR

Dlan položimo na zgornjo tretjino grodnice, na prvo dlan položimo drugo – da je pritisk večji. Masirati moramo hitro, v ritmu 70 do 80 pritiskov v minuti. Če je masaža izvedena po predpisih, samo taka je učinkovita, lahko na vratni arteriji med pritiskanjem otipljemo utrip. Velja pravilo, da lahko izvaja masažo srca samo v tem izučeni človek. Udeležba na tečajih prve pomoči ni proč vržen čas, nikoli ne vemo, kdaj bomo lahko komu (ali pa on nam) rešili življenje. Vedeti moramo tudi, da masaže srca ne delamo ob vsaki nezavesti, vzrok za masažo je le prenehanje delovanja srca.

Dihanje in srčni utrip sta povezana, zato moramo med masažo dajati tudi umetno dihanje.

Metod umetnega dihanja je veliko, danes pa je najbolj na ceni tako imenovano „vpihovanje zraka“. Vsi smo že slišali za umetno dihanje „usta na usta“. Glavo ponesrečenca moramo nagniti nazaj, s prsti zapreti ponesrečenčev nos, z ustnicami objamemo njegova usta in izdihnemo. Vpihavamo v ritmu svojega dihanja 14 do 16-krat v minuti, vpihovati ne smemo premočno; le za malenkost močnejše od našega normalnega izdih. Če vpihujemo močnejše, bo šel v ponesrečenčev želodec zrak, ki bo povzročil bruhanje. Masažo srca in umetno dihanje opravlja seveda dve osebi. Takoj (!!!) je treba poklicati zdravnika, naš poseg je namreč samo zašilen in zaradi pomanjkanja izkušenj najbrž tudi precej nestrokov. Velikokrat pa reši življenje.

nekaj kilogramov preveč

Ženske s preveč obilno postavo se navadno boje toplega vremena, ker je potrebno sleči plašč in so okrogline v oblekah še bolj vidne. Take imajo navadno standarden način oblačenja, za katerega mislijo, da je edino pravišnji zanje, in niti ne pomislijo, da lahko tudi one izbirajo med kroji. Imajo veliko oblek, ki pa se razlikujejo samo po barvi in vzorcu blaga, medtem ko so vse narejene po istem kopitu. To nikakor ni potrebno!

Za ženske, ki so sicer normalne velikosti, imajo pa 8 do 10 kilogramov nad pravo in zdravo težo, so najbolj primerne dvodelne kombinacije. Lahko nosijo tudi enodelne obleke, samo pasu ne smejo poudariti, sicer pridejo odvečne okrogline na trebuhu še bolj do izraza. Če nosijo pas, naj bo le prav narahlo zavezan.

Za pomlad si lahko omislite krilo in brezokavnik iz platna, kroj je športen. To tudi „ogroženo“ linijo pomladi. Telovnik in krilo, ki se spredaj zapenjata, sta prešita z vidnimi in bolj debelimi šivi. Za okras so gumbi. K enobarvnemu kompletu (za mlajše je lahko iz jeansa) sodi pisana bluza. Moderna je pepita, lahko pa je iz drobnocvetnega vzorca, pa tudi črtasta.

Za svečaneje priložnosti razmislite o svetlem nepodloženem kostimčku, ki se nič ne zapira. Krilo ima spredaj globoko gubo, spodaj oblečete rožasto bluza s šalom. Iz tega blaga so tudi zavijki na rokavu. Dobro pa je vedeti: preveč okroglim ne bodo izbokline silile iz obleke, če bo ta ohlapno krojena. Kroj povsem ob telesu samo poudarja tisto, kar bi moralo biti skrito.

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA: detelja

Travniška detelja je pri nas vsem dobro znana rastlina, ki ima kratko koreniko, jajčaste liste in škrlatno rdeče cvete, zbrane v glavici. Detelja cvete od maja do septembra, raste po suhih travnikih, grmovju, gozdnih parobkih. Posejana je tudi po njivah.

Cvetne glavice nabiramo, ko

detelja cvete. Vsebujejo čreslovino, ogljikovodike, masti, vosek itd. To topi sluzi in pospešuje izločanje vode.

Iz cvetov pripravljamo čaj (polizek iz 3 do 5 gr na skodelico vode), ki ga priporočajo pri driski, belem toku, pljučnih in želodčnih katarjih. Pospešuje delovanje črevesja, jeter in žol-

ča, pomaga pri zastarelem kašlju, pri hripavosti, pri revmi in protinu.

Z mlačnim čajem iz detelje lahko tudi umivamo oči, če imamo vnetje očesne veznice. Gorsko deteljo ali vrtnik pa so nekoč uporabljali proti bolečinam v črevesju, in sicer tako, da so deteljo privezali na trebuh.

LOJZKA KASTREVC

Masleni zrezek je glavna jed dobrega okusa, primerna pa je tudi za bolnike z dietično hranjo. Lojzka Kastrevc, vodja kuhinje v zadrudni Delikatesi na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu, je povedala, kako ga pripravimo.

„Potrebujemo 50 dkg mlete teletine, 2 žemlji, 1 dcl mleka, žličko zarumenele čebule, strok česna, 1 jajce, ščep kumine, za

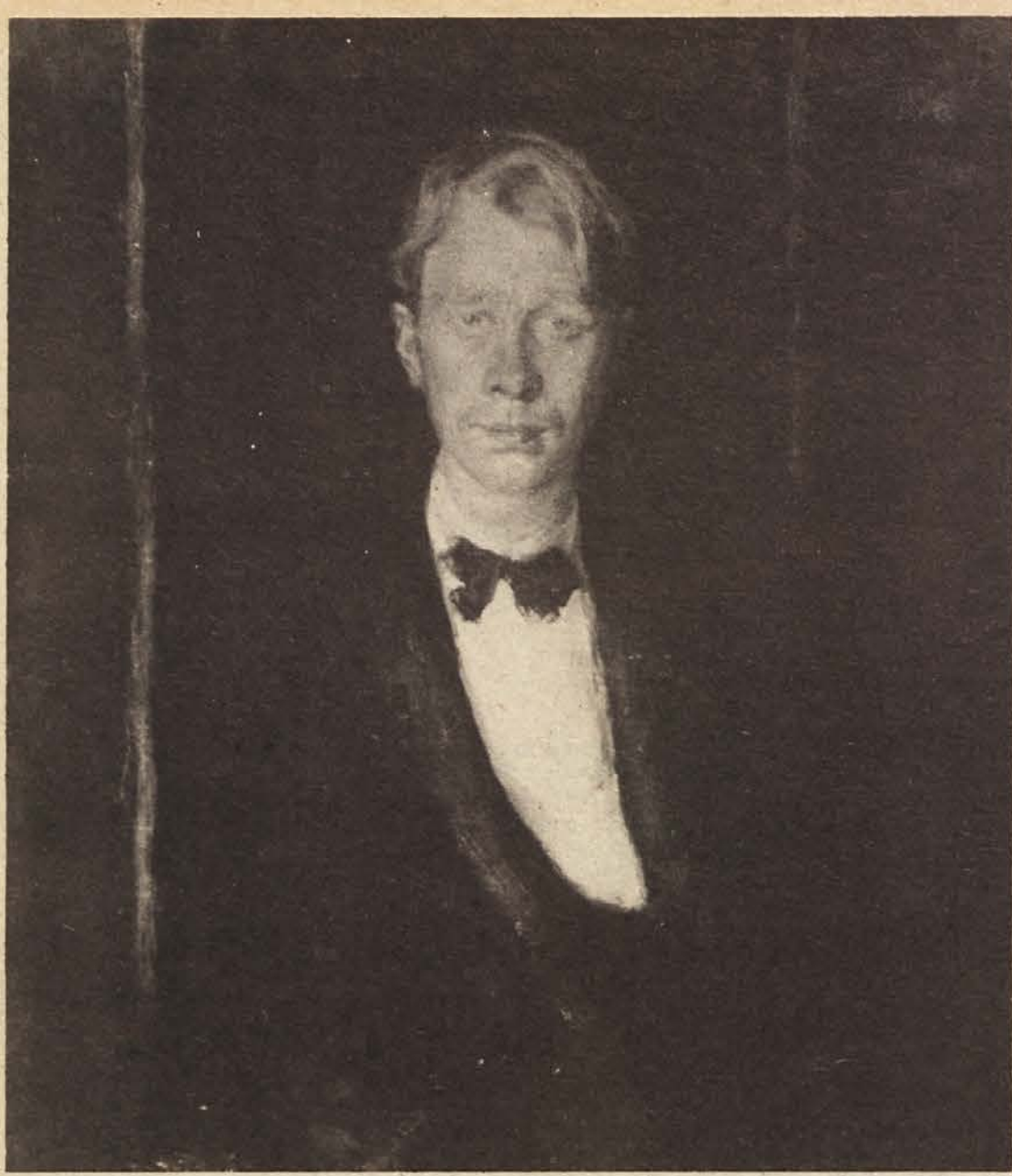
masleni zrezek

noževo konico naribanega muškata, sol, peteršilj, malo moke za oblikovanje in olje za peko.

Meso dvakrat zmeljemo, ga solimo, dodamo zarumenele čebule in strok strtega česna. Posebej zmeljemo žemlje, namočene v mleko. Maso dobro premešamo, še malo solimo, dodamo jajce in začimbe ter še enkrat dobro zmešamo. Potem oblikujemo čolnaste zrezke, jih

povaljamo v moki in na ogreti maščobi spečemo. Nazadnje zložimo zrezke v kozico, jih pokapljamo z maslom, prilijemo sok, ki je nastal pri peki, in jih postavimo še za nekaj minut v pečico.

Masleni zrezek ponudimo s krompirjem, lahko z zelenjavnim pirejem, lahko s špinačo ali drugo prikuho.

LADISLAV LESAR
OBRAZI

USTVARJALCA MOSTU MED NARODI

Slovenski slikar in grafik Božidar Jakac je leta 1922 v Berlinu naslikal „Belega človeka“, portret norveškega komponista Harald Saeveruda, ki ga smatrajo kritiki za najboljšo Jakčevo delo. In od tistih časov sta zdaj že oba častljiva akademika in priznana umetnika ostala vse do današnjih dni velika prijatelja.

Ob osemdesetletnici svojega življenja 17. aprila letos je Herald Saeverud podaril svoj portret Moderni galeriji v Ljubljani kot znak velike ljubezni in spoštovanja do dežele s čudovitimi ljudmi, ki so se prvi v okupirani Evropi uprli Hitlerju, in v znak prijateljstva do mladostnega tovariša Božidarja Jakca.

Božidar Jakac se takole spominja tistih časov: „Bilo je junija 1922 v Berlinu. V temačnem, visokem predsobju sem čakal, da pride domov moj prijatelj, slikar živalskega sveta Josip Gorup-Slovenski. V tišino prostora so prihajali od zunaj živahni glasovi. Vrata so se nenadoma odprla in poleg svojega prijatelja sem zagledal visoko moško postavo s svetlim, bledim obrazom, svetlimi lasmi in temnim metuljčkom na vratu. Pojava prišla me je fascinirala. Belina obraza, ki je mistično blestela iz teme, me je nenavadno prevzela. Spomnil sem se na Munchove prividne podobe. Ko pa mi je bil predstavljen kot komponist in Norvežan, se mi je ta vtis še poglobil. Vesel sem bil, da stoji pred menoj Nordijec. Njegova pojava me je vse bolj izzivala k delu. Prijatelj Gorup mi je velikodušno odstopil platno, na katero je nameraval slikati belega medveda. Na razpolago sem imel le tri dni do njegovega odhoda domov na skrivnostni sever. Bili so popoldnevi nenavadno intenzivnega dela in res globokega doživljanja te fantastne pojave belega človeka na temno modrem žametnem ozadju, z ozko zlato borduro. Kot v omami sem moral tretji dan slikanje zaključiti. Moj prijatelj je bil solzan, ko je gledal podobo. In v resnici je ta podoba postala mejnik v mojem delu.“

Božidar Jakac, ta lirična, ekspresivna in do najtišjih zvezd samotnega človeškega bivanja razpeta umetniška natura, je bil v vseh obdobjih svojega življenja dosleden svoji slikarski viziji, svojemu nenehnemu naporu – zadržati radostni in nepopovnljivi trenutek življenja.

S Haraldom Saeverudom, norveškim komponistom, je doživljal Pariz. Utrip razgibanega in svojškega velemesta. Skupaj sta pripravljala razstavo Jakčevih listov v kleti manjše knjigarne v Latinski četrti in pozneje z bornimi sredstvi odpovala v Tunis.

Ta nenavadna globoko občutena človeška in prijateljska srečanja so imela odmev tudi v Saeverudovi glasbi in „Simfonijo odpora“, ki jo je skomponiral v času napada na Jugoslavijo, ko je tudi Norveška krvavela pod fašistično tiranijo, je posvetil svojemu prijatelju Božidarju Jakcu in prek njega vsem jugoslovanskim narodom.

Harald Saeverud je večkrat obiskal našo deželo in je častni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Toda bolj kot vse drugo je pomembno življenjsko prijateljstvo dveh umetnikov, ki sta soustvarjalca mostu prijateljstva med narodi. Dežela fjordov, belih noči, Henrika Ibsena, Sigrid Undset, Knuta Hamsuna, Edvarda Griega, Edvarda Muncha in drugih velikih umetnikov je bila med zadnjo vojno pribežališče mnogih Jugoslovancev, interniranih v vseh mogočih taboriščih po Norveškem. In hrabri norveški narod jim je nesebično in pogumno stal ob strani.

Podoba „belega človeka“ je simbol prijateljstva in zblíževanja med narodi. Kakor slika Doriana Graya je ostala Jakčeva mladostno igriva kakor upanje, ki je umetnikovo poslanstvo.

Božidar Jakac pravi: „V muziki Harald Saeveruda čutim realizirano prostranost, intimno samotnost, dinamičnost in magičnost norveškega severa.“ Dva umetnika. Dva obraza v dolgi menjavi let. In glasba, ki je neskončna slika – vrača tudi mladost.

Kjer bog roko ven molim
BOJAN BUDJA
JANEZ PEZELJ

pri henčku je glasba doma

Ozreš se z mesta proti Dobravi. Nad močnimi krošnjami karteljevskih gozdov, sredi mladih nasadov trte, kamor te pripelje 900 metrov makadamske poti, stoji velika stavba. Vzdiguje se nad novomeško okolico, njen pogled seže tja do Gorjancev, Šentjerneja pa na drugi strani celo do častitljivega očaka Julijskih Alp – Triglava. Novomeščani in ostali Dolenjci imamo novo izletniško točko, ime ji je Henčkov dom.

Kdo ga ne pozna, Henčka Burkata, njegovega ansambla, ki je po dolgem in počez „preigran“ že vso Slovenijo, gostoval v ZDA, Kanadi, pa v več evropskih državah, in čigar zvok skozi eter tolikokrat prihaja tudi v naše domove! Toda pred kratkim, natančneje 1. maja, je Henček „zabredel“ še v gostinske vode: odprl je lokal, ki mu prav po lokaciji ni primere v bližnji in daljni okolici.

„Zamisel se je porodila pred štirimi leti, takrat, ko sem v zamenjavo za zemljišče na Mestnih njivah dobil prostor, kjer stoji danes gostišče. Boljšega in primernejšega prostora ne bi mogel dobiti nikjer, zato se je tudi zatem vse odvijalo s tako naglico. Spočetka smo imeli v načrtu majhen hram, nato pa so nas številni nasveti in pripombe pripravili do takšnega „velikana“. Danes nam ni žal,“ pravi ponosno Henček.

Poltretje leto je trajala gradnja objekta, ki ga je na dan otvoritve krstilo toliko Novomeščanov. Tja od Kamenc (mimogrede povedano, je to Henčkov rojstni kraj) pa do bližnjih okoliških vasi je bilo slišati vesele zvoke harmonike, luč v Henčkovem domu je tisti dan gorela pozno v noč. In še bo.

„Končno smo si oddahnil. Veliko, največ smo delali sami, pomagali so tudi sosede. Danes se lahko postavimo s tremi gostinskimi prostori pa nekaj sobami za goste, imenitno kuhinjo, skratka z vsem, kar sodi k takšnemu objektu.“

Že ob našem obisku se je iz kuhinje širil prijeten vonj. Henček nam je zaupal, da bodo gostom stregli z jedmi po naročilu, na voljo pa bosta vedno domača šunka, narezki in tudi kraški pršut. Danes meso kupuje, mogoče bo že jutri pripravil domače kolone. Takrat, ko bo več osebja, ko ne bo vse breme le na njem in ženi.

„Saj, ponudbe prihajajo, toda vsi zahtevajo stanovanje. Rad bi kuharico pa kakšno natakarico.“

Skritih želja je ogromno. Najprej velik roštilj pa seveda vse, kar sodi zraven (odojki, jagjenčki). Nekje v glavi se podi tudi želja po

majhni brunarici, igriščih za otroke, tudi kakšnih športnih rekvizitih za starejše, mladino. Prostor pred domom bodo uredili v prijeten vrt, morebiti bo prav tukaj srečanje naših zdomcev onkraj luže. Henčka imajo namreč slednji zelo radi. Igral je na izseljenskem pikniku v Škofji Loki pa zopet na podobnem srečanju v ZDA in Kanadi. Sedaj bi jih rad povabil na Dolenjsko.

O glavni specialiteti Henčkovega doma glasbi je odveč izgubljeni besede. Le toliko, da bosta s sinom, ki danes nazivlj komaj enajstim letom igra že štiri instrumente, igrala gostom vsako soboto, Henčkova harmonika pa bo rada ustregla tudi željam posameznih gostov ali pa zaključeni družbi. Ob vsakem času.

Dobro gostišče bi takoj izgubilo na glas, če za svoje goste ne bi pripravljalo še kakšnih posebnih presenečenj. V Henčkovem domu že danes razmišljajo na pripravo silvestrovanja pa pustnega veseljačenja in podobnih praznovanj.

Se po nečem je zanimiv Henčkov dom: razen po edinstveni legi se odlikuje tudi po zanimivi arhitekturi. Načrte zanj je naredil novomeški arhitekt Gorazd Cibic. Po ocenah mnogih je ta dom „dobra pogruntavščina“, pa tudi sleherna miza je razvrščena tako, da imajo gostje vselej lep pogled na Novo mesto z okolico. Sodobno in posrečeno arhitekturo dopolnjuje centralno ogrevanje, telefon, in naj se sliši še tako čudno – elektrika. Slednja je stala Henčka veliko truda in denarja, saj si jo je moral sam napeljati iz mesta.

Toda delo ni bilo zaman. Tako govorijo tisti, ki so gostišče že obiskali, o zanimanju ostalih pa dovolj zgovorno pričajo naročila, ki jih Henček sprejema vsak dan.

„Ne zaradi slabe ceste, zaradi čudovite narave bi veljalo včasih jeklene konjičke pustiti v dolini in peš kreniti na vrh,“ pravi novopečeni birt. Ta misel ni iz trte zvita. V objemu čudovitih gozdov, ki nudijo tisti spokojni mir in lepoto, ki jo danes tako pogrešamo, bo marsikdo našel del sebe. Lep sprehod, morebiti združen z obiskom spomenika padlim borcem bataljona Gubčeve brigade, ki stoji nedaleč od Henčkovega doma, pa pogled na vzorno urejene mlade nasade vinske trte, bosta marsikoga vsaj za hip odvrnila od vsakodnevnih skrbi. Zatem kozarček domačega, ki ga Henček kupuje od nagrajenca na letošnjem dolenjskem tednu cvička, Jožeta Zagorca, pa kakšen prigrizek s šunko ali pršutom.

S Henčkovim domom smo Dolenjci dobili oštarijo, kjer je doma prava domača glasba. Vsaj za nekatere okuse.

